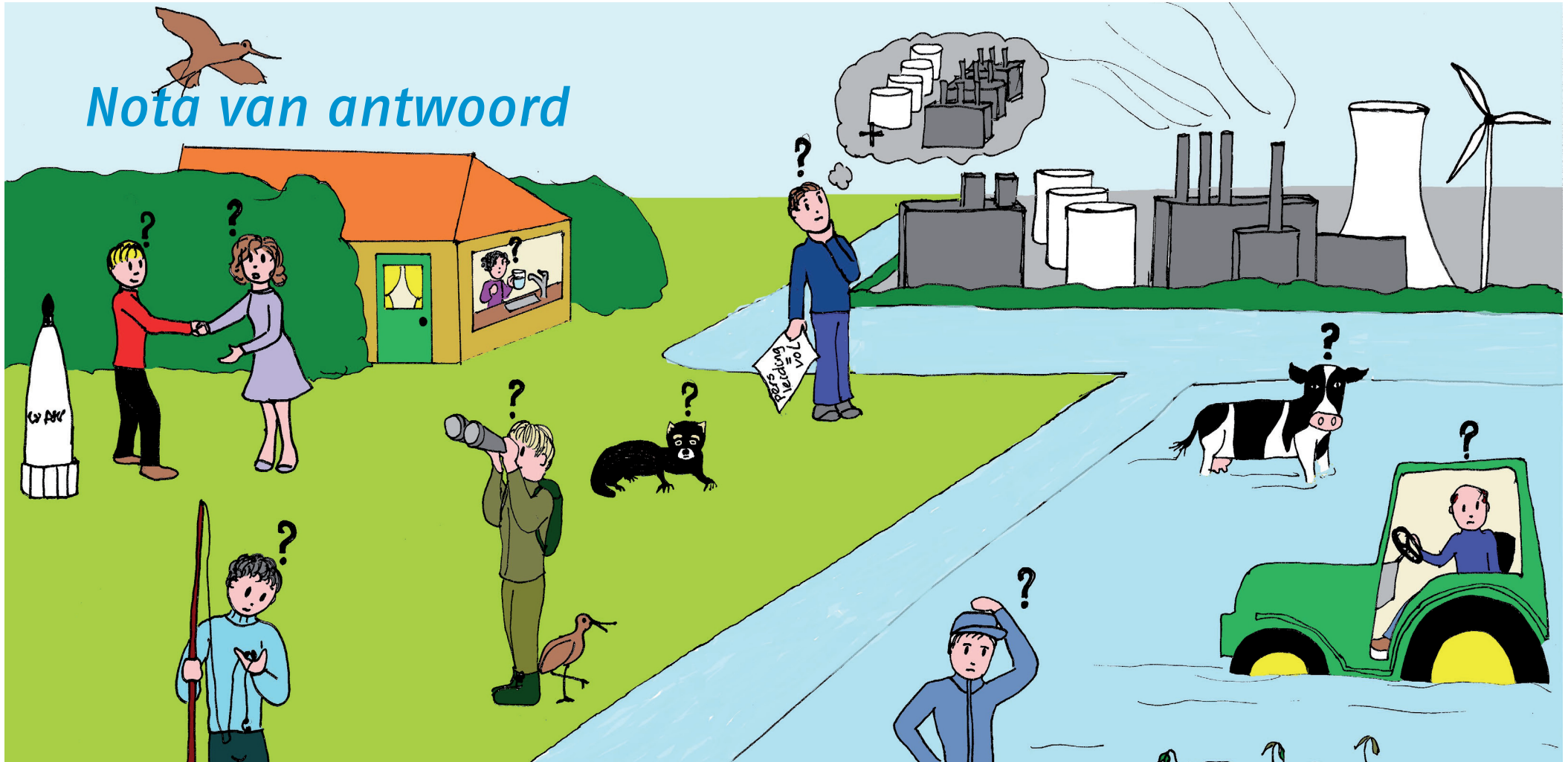

Nota van antwoord

bij de ingediende zienswijzen op het Ontwerp 'Waterbeheerplan 2016-2021' waterschap Brabantse Delta

Nota van antwoord

bij de ingediende zienswijzen op het Ontwerp 'Waterbeheerplan 2016-2021' Waterschap Brabantse Delta

Opgesteld door: Nicolette Verhoeven & Leo Santbergen

Versie: definitief zoals verwerkt in het op 14 oktober 2015 door het algemeen bestuur vastgestelde *Waterbeheerplan 2016-2021*

Kenmerk: 15UT005833

Illustratie omslag: Waterschap Brabantse Delta, Karin Moll

Waterschap Brabantse Delta

Behoort bij besluit nr. 15IT030537

d.d. 14 oktober 2015

Het algemeen bestuur mij bekend,

de 1^e loco-dijkgraaf

Inhoud

Voorwoord	3
Inleiding	4
Deel I Reacties ingebracht gedurende de inspraak	7
Deel II Overzicht van wijzigingen in de tekst van het Ontwerp Waterbeheerplan 2016-2021	76

Voorwoord

Voor u ligt de Nota van antwoord waarin de 34 zienswijzen worden behandeld die zijn ingediend op het Ontwerp Waterbeheerplan 2016–2021. In deze nota geeft het waterschap aan hoe de gemaakte opmerkingen en suggesties zijn verwerkt in het definitieve Waterbeheerplan 2016–2021. Wij zijn blij met de overwegend positief-kritische toonzetting van de ontvangen reacties. Een aantal zienswijzen heeft geleid tot tekstuele verbeteringen van het plan. In sommige gevallen heeft de inbreng van partners niet direct geleid tot tekstuele veranderingen, wel tot nadere gesprekken over de oplossing van lokaal ervaren problemen of verdere uitwerking van gedane voorstellen.

Wij hopen dat de samenwerking tussen het waterschap en verschillende partners de komende jaren verder wordt versterkt, in de geest van de ingezette partnerdialoog. Zou kunnen we samen werken aan een vitaal waterbeheer als motor voor een ecologisch en economisch krachtige Brabantse Delta.

Kees Coppens
1^e loco-dijkgraaf

Inleiding

Inhoud van de Nota van antwoord

Deze nota behandelt alle zienswijzen op het Ontwerp Waterbeheerplan 2016–2021 die het waterschap Brabantse Delta tijdens de inspraakperiode heeft ontvangen. In deze nota geeft het waterschap aan hoe de inspraakreacties zijn verwerkt. Deel I geeft een gedetailleerde behandeling van de diverse inspraakreacties van de respondenten (geanonimiseerd) en een standpuntbepaling door het waterschap. De reacties zijn geregistreerd op basis van tijdstip van ontvangst. Deel II bevat het overzicht van wijzigingen die in het definitieve Waterbeheerplan zijn doorgevoerd. Hierin staan zowel wijzigingen als gevolg van de inspraakreacties op het Waterbeheerplan, als de wijzigingen die niet op basis van de inspraakreacties zijn voortgekomen. In het tweede geval betreft het technisch–inhoudelijke correcties.

Procedure

Van 13 januari 2015 tot en met 24 februari 2015 lag het Ontwerp Waterbeheerplan 2016–2021 van waterschap Brabantse Delta ter inzage. Gedurende de inspraakperiode is iedereen in de gelegenheid gesteld zijn of haar zienswijze kenbaar te maken. In totaal heeft het waterschap 34 reacties op het ontwerp ontvangen. Tijdens de inspraaktermijn heeft het waterschap drie openbare informatiebijeenkomsten georganiseerd: 29 januari (Zevenbergen), 4 februari (Roosendaal) en 9 februari (Oosterhout). Gemaakte opmerkingen tijdens deze bijeenkomsten die aanleiding geven tot tekstuele aanpassingen zijn meegenomen in deze Nota van antwoord.

Het dagelijks bestuur heeft in zijn vergadering van 14 juli 2015 de ingediende zienswijzen voor een eerste maal besproken. Alle ingediende zienswijzen zijn, samen met een voorstel voor verwerking ervan, in overweging genomen. In de

zomermaanden is vervolgens het eindconcept van het Waterbeheerplan 2016–2021 opgesteld in samenhang met de Nota van antwoord. In zijn vergadering van 29 september 2015 heeft het dagelijks bestuur de Nota van antwoord vastgesteld. Op 14 oktober 2015 is de Nota van antwoord voorgelegd aan het algemeen bestuur als verantwoording over de wijze van verwerking van de zienswijzen. Met inachtneming van de Nota van antwoord heeft het algemeen bestuur het Waterbeheerplan 2016–2021 vastgesteld.

In deze Nota van antwoord zijn zowel de zienswijzen weergegeven als de doorgevoerde wijzigingen in het Ontwerp Waterbeheerplan 2016–2021. Achter iedere zienswijze is de reactie van het dagelijks bestuur vermeld. Een ieder die een zienswijze heeft ingediend, ontvangt een afschrift van deze nota.

Overzicht van ingediende zienswijzen

Er zijn in totaal 34 zienswijzen ingebracht verdeeld over de volgende categorieën van instanties en doelgroepen:

- Landbouworganisatie (categorie L): 3
- Natuur- en milieuorganisatie (categorie N): 4
- Gemeente (categorie G): 3
- Drinkwaterorganisatie (categorie D): 1
- Organisatie Vlaanderen (categorie VL): 2
- Industrie en bedrijfsleven (categorie I): 2
- Vaar- en hengelsportorganisatie (categorie R): 2
- Adviesgroep (categorie A): 1
- Particulier (categorie P): 16 (waarvan 12 handelen over hetzelfde wateroverlastprobleem)

De zienswijzen zijn genummerd naar volgorde van indienen:

No	Categorie	Plaats
P1	Particulier	HANSWEERT
P2	Particulier	OUDENBOSCH/STANDDAARBUITEN
A1	Adviesgroep	ETTEN-LEUR
D1	Drinkwaterorganisatie	MAASTRICHT
P3	Particulier	GALDER
L1	Landbouworganisatie	DEN BOSCH
I1	Industrie en bedrijfsleven	MOERDIJK
G1	Gemeente	ZUNDERT
P4	Particulier	OUDENBOSCH
P5	Particulier	STANDDAARBUITEN
P6	Particulier	ZEVENBERGEN
P7	Particulier	STANDDAARBUITEN
P8	Particulier	STANDDAARBUITEN
P9	Particulier	STANDDAARBUITEN
P10	Particulier	STANDDAARBUITEN
P11	Particulier	STANDDAARBUITEN
P12	Particulier	KLUNDERT
P13	Particulier	STANDDAARBUITEN
P14	Particulier	OUDENBOSCH
G2	Gemeente	ETTEN-LEUR
D2	Drinkwaterorganisatie	DEN BOSCH
R1	Vaar- en hengelsportorganisatie	DRIMMELEN

L2	Landbouworganisatie	RIJSBERGEN
P15	Particulier	HOOG ZWALUWE
VL1	Organisatie Vlaanderen	HASSELT (B)
I2	Industrie en bedrijfsleven	DEN BOSCH
N1	Natuur- en milieuorganisatie	BERGEN OP ZOOM
L3	Landbouworganisatie	ZEVENBERGSCHEHOEK
N2	Natuur- en milieuorganisatie	TILBURG
N3	Natuur- en milieuorganisatie	BREDA
VL2	Organisatie Vlaanderen	ANTWERPEN
G3	Gemeente	TILBURG
N4	Natuur- en milieuorganisatie	OOSTERHOUT
P16	Particulier	ROOSEDAAL

Deel I Reacties ingebracht gedurende de inspraak

Beantwoording zienswijzen

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
P1	Particulier (15IN004235)		
P1.1	<p>Inspreker merkt op dat er in het WBP niet ingegaan wordt op het achterlaten van vislood in het water door sportvissers. Onderzoek van Alterra wijst uit dat de Nederlandse sportvisserij circa 500.000 kg lood per jaar achterlaat in het oppervlaktewater (inclusief Noordzee) en dat het hiermee de grootste bron van loodverontreiniging in de Nederlandse wateren is. Inspreker geeft aan dat er alternatieven voor lood zijn en somt enkele mogelijkheden op om het loodverlies te doen stoppen. Inspreker vraagt aandacht voor deze problematiek en vraagt het waterschap welke acties en maatregelen zij voorziet. Inspreker verwijst naar de aanpak in natuurgebied De Zwaakse Heel (provincie Zeeland), waar loodvrije visgewichten ter kennismaking aan de sportvissers zijn aangeboden en daarna is overgegaan tot een verbod op het gebruik van lood als visgewicht.</p>	<p>Lood is een prioritaire stof voor de Kaderrichtlijn Water. Daarom meet het waterschap op ruim 100 meetplaatsen de gehalten aan lood in het oppervlaktewater. Omdat de gemeten concentraties nagenoeg nooit de norm overschrijden is er geen directe aanleiding voor het treffen van maatregelen. Vislood is echter een diffuse bron van verontreiniging. Het waterschap deelt de mening van de inspreker dat voor deze stof geldt dat voorkomen beter is dan genezen, waarbij in eerste instantie gebruikers hun verantwoordelijkheid moeten nemen. Het waterschap denkt graag mee met belanghebbenden zoals inspreker en hengelsportverenigingen bij het verkennen van duurzame alternatieven voor vislood. Zo zijn bestaande alternatieven in juni 2013 al uitvoerig besproken in de Visstandbeheercommissie Brabantse Delta (VBC). De VBC heeft de aangesloten hengelsportverenigingen ingelicht over de gevolgen van vislood in het water en de beschikbare alternatieven toegelicht. Het voorbeeld van het ter kennismaking aanbieden van loodvrije visgewichten aan sportvissers in het natuurgebied De Zwaakse Weel is een mooi voorbeeld van het stimuleren van een groter watermilieubewustzijn. Het waterschap zal dit idee in de VBC ter bespreking inbrengen. Als onderdeel van het afvalwaterzuiveringsbeleid verkent het waterschap met marktpartijen of er loodvrije visgewichten te produceren zijn met bijvoorbeeld bio-plastics uit afvalwater. Het waterschap biedt reststoffen uit haar afvalwater graag aan voor partners die hiermee bijvoorbeeld loodvrije visgewichten willen ontwikkelen en op de markt zetten.</p>	<p>Op pagina 33 is onder het kopje Hengelsport de volgende zin toegevoegd: <i>'Samen met de hengelsportverenigingen zal worden verkend hoe milieubewust gedrag kan worden gestimuleerd, bijvoorbeeld voor het terugdringen van diffuse verontreiniging met vislood.'</i></p> <p>Op p60 is onder het kopje 'maatregelen bij rwzi bath' de volgende zin toegevoegd: <i>'Bioplastic uit afvalwater kan bijvoorbeeld worden toegepast in een alternatief voor vislood.'</i></p>

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
P2	Particulier (15UT001758; 15IN006424 en 15IN006417)		
P2.1	<p>Inspreker geeft aan dat kans op wateroverlast in het landelijk gebied nabij Standdaarbuiten wordt onderschat door het waterschap. Landbouwers in het landelijk gebied nabij Standdaarbuiten hebben de laatste jaren meer last van natte gronden die schade opleveren aan gewassen. Volgens inspreker heeft dat te maken met een versnelde afvoer van hemelwater vanuit het stedelijk gebied. Er zijn al diverse onderzoeken naar gedaan die dit uitwijzen (1998, 2002 en 2014). Inspreker vraagt of het waterschap hiervoor maatregelen heeft voorzien. Naar de mening van inspreker geldt voor wateroverlast een hogere prioriteit in gebied 15 dan is aangegeven in het Ontwerp Waterbeheerplan. Tevens geeft inspreker aan dat er in de normering voor wateroverlast in het landelijk gebied geen rekening is gehouden met de aanwezigheid van bebouwde kernen. Inspreker verzoekt het waterschap in de normeringssystematiek voor landelijk gebied de invloed van dergelijke bebouwde kernen te verdisconteren.</p>	<p>Voor het beoordelen of het waterschap maatregelen dient te treffen bij situaties van ervaren wateroverlast zijn er drie aspecten die in beschouwing worden genomen. Ten eerste zijn er de landelijke normen voor wateroverlast zoals vastgelegd in het Nationaal Bestuursakkoord water (NBW). De normen voor wateroverlast zijn uitgedrukt in de kans dat het peil van het oppervlaktewater het niveau van het maaiveld overschrijdt ('kans op inundatie vanuit oppervlaktewater'). Daarbij worden voor verschillende grondbestemmingen uiteenlopende normen gehanteerd (variërend van eens per honderd jaar voor bebouwd gebied tot eens per tien jaar voor weidegebied). Als tweede zijn er de ontwerpuitgangspunten die de landinrichtingsdienst heeft ontwikkeld voor de afvoercapaciteit van oppervlaktewatersystemen i.r.t. maatgevende situaties. Met andere woorden: welke verhogingen van waterstanden zijn in bepaalde situatie wel en niet acceptabel? Als derde dienen waterstanden te voldoen aan de beheermarges uit de peilbesluiten.</p> <p>Mede naar aanleiding van de zienswijze heeft het waterschap een watersysteemanalyse uitgevoerd voor het betreffende landelijk gebied van Standdaarbuiten ('gebied 15'). Met betrekking tot de ervaren wateroverlast geldt dat het watersysteem in dit gebied voldoet aan de landelijke NBW-normen voor wateroverlast. Hierdoor is een hogere prioritering voor wateroverlastmaatregelen in dit gebied niet aan de orde. Op grond van de ontwerpuitgangspunten voor de afvoercapaciteit en de in de praktijk optredende beheermarges uit het peilbesluit zijn er wel argumenten aan te voeren om vanuit een gedeelde verantwoordelijkheid van waterschap en landeigenaren maatregelen te treffen voor optimalisatie van de afvoercapaciteit van het oppervlaktewatersysteem. Het waterschap is in overleg met de indiener van de zienswijze en andere direct belanghebbenden over een haalbare en betaalbare uitvoering van deze optimalisatiemaatregelen (inclusief het toekomstige beheer en onderhoud ervan).</p>	<p>De tekst van het WBP blijft ongewijzigd. Inspreker is in overleg met het waterschap over oplossing van het specifieke lokaal ervaren wateroverlast-probleem.</p>

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
A1	Adviesgroep (15IN005452)		
A1.1	Inspreker maakt zich zorgen over de keuzes in het Deltaprogramma en daarmee ook over de doorwerking van die keuzes naar de WBP's. Inspreker geeft aan dat het waterschap zijn stem moet laten horen.	Het waterschap is actief betrokken bij het proces van de totstandkoming en de uitvoering van het Deltaprogramma via zowel landelijke als regionale, gebiedsoverleggen. Het waterschap heeft zo voldoende mogelijkheden om zijn stem te laten horen.	De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.
A1.2	Onvoltooide kustlijnverkorting --> De Zuiderzeewerken en de Deltawerken verminderden de zeegatdynamiek door kustlijnverkorting, maar de Westerschelde en de Nieuwe Waterweg bleven open en vormen nu de grootste bedreiging voor laag Nederland. Een sterke en afsluitbare kust is onmisbaar. Nog altijd gaat het Deltaprogramma niet voor voltooiing van de kustlijnverkorting.	Het waterschap onderschrijft de filosofie van de nieuwe waterveiligheidsbenadering van het Deltaprogramma zoals die in de door het kabinet vastgestelde wijziging van het Nationaal Waterplan 2009-2015 is verankerd. De aanpak voor de Nieuwe Waterweg en de Westerschelde betreft de bevoegdheid van het Rijk. Het waterbeheerplan van het waterschap doet daar geen uitspraken over.	De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.
A1.3	Kustbescherming met zandsuppleties --> Sinds een halve eeuw is de kustafslag groter dan de aanwas. Dit noodzaakt tot extra kustbescherming. De ingezette zandsuppleties werken tegen de natuurlijke processen in en vragen in toenemende mate om gigantische hoeveelheden zand. Drijvende golfdempers daarentegen reduceren de vernietigende kracht van hoge golven en bevorderen de natuurlijke kustaanwas. Ondanks de aantoonbare kwetsbaarheid van zandsuppleties, kiest het Deltaprogramma bij de 'Beslissing Zand' niet voor een effectieve strategie.	Het beleid voor kustbescherming en zandsuppleties betreft de bevoegdheid van het Rijk. Het waterbeheerplan van het waterschap doet daar geen uitspraken over.	De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
A1.4	<p>Achterstallig onderhoud dijken --></p> <p>Een derde van onze dijken voldoet niet aan de oude normen van 1960 en het op orde brengen verdient alle prioriteit. Hierbij zijn de primaire dijken het meest urgent. We moeten nu eenmaal op de dijken kunnen vertrouwen.</p> <p>De Afsluitdijk ligt kwetsbaar voor storm en kruierend ijs. Het is mogelijk om deze dam tussen beschermende klimaatbuffers te leggen in combinatie met een forse vismigratierivier. Het Deltaprogramma handhaaft echter de kwetsbare ligging in een onafzienbare watervlakte.</p>	<p>Het op orde brengen en houden van primaire keringen is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van het Rijk en de waterschappen (conform het Bestuursakkoord Water van 2011). De programmering geschiedt via het Hoogwaterbeschermingsprogramma. Het waterschap herkent zich niet in het geschetste beeld dat 1/3 van de primaire keringen niet aan de normen uit 1960 zou voldoen. Dit geldt in elk geval niet voor West-Brabant: van de 134 km aan primaire keringen in beheer van het waterschap is 10 km afgekeurd in de derde nationale toetsingsronde (2010-2013). Het Rijk is het bevoegd gezag voor de Afsluitdijk; het waterbeheerplan van het waterschap doet daar geen uitspraken over.</p>	<p>De zienswijze leidt niet tot aanpassing van deze tekst. De programmering voor aanpak van de primaire keringen in West-Brabant is helder verwoord in het Ontwerp Waterbeheerplan (p22 en 23).</p>
A1.5	<p>Alsmaar zouter: Zoetwatervoorziening in de problemen - -></p> <p>Plannen die getij en zout binnenhalen zijn onverantwoord bij een land dat grotendeels beneden de zeespiegel ligt. Zolang de Nieuwe Waterweg niet gesloten is, is er sprake van grootschalig zoetwaterverlies en nemen de problemen met de zoetwatervoorziening toe. De landelijke overheid laat het merendeel van het zoete water blijvend ongebruikt in zee stromen en is hiermee veruit de grootste waterverspiller. Het wordt daarom moeilijker om zoetwatergaranties te kunnen blijven geven aan waterschappen, landbouw en industrie.</p>	<p>Besluitvorming over de Nieuwe Waterweg ligt primair bij de Rijksoverheid. Het waterbeheerplan van het waterschap doet daar geen uitspraken over. De studies die ten grondslag liggen aan de Ontwerp Rijksstructuurvisie Grevelingen Volkerak-Zoommeer geven aan dat de zoetwatervoorziening in de Zuidwestelijke Delta geborgd kan worden bij een zout Volkerak-Zoommeer door de aanleg van een alternatieve zoetwatervoorziening vanuit de strategische zoetwateraanvoertroute Haringvliet/Hollandsch Diep (met een oostelijker gelegen inlaatpunt). Deze route via de Roode Vaart door het centrum van Zevenbergen moet eerst volledig zijn aangelegd voordat het Volkerak-Zoommeer zout kan worden gemaakt ('eerst het zoet, dan het zout'). Daarnaast zal een aantal zoutmitigerende maatregelen worden uitgevoerd om zoutindringing naar de gebieden rondom het Volkerak-Zoommeer afdoende tegen te gaan. Daarnaast heeft het Rijk in de Ontwerp Rijksstructuurvisie Grevelingen Volkerak-Zoommeer (p65) toegezegd dat er, als onderdeel van het vervolg van het Deltaprogramma, een aanvullende studie wordt uitgevoerd naar de leveringszekerheid van de regionale innamepunten in de Zuidwestelijke Delta ingeval van een zout Volkerak-Zoommeer.</p>	<p>Op pagina 14 van het Ontwerp Waterbeheerplan staan de randvoorwaarden vanuit het waterschap waar een alternatieve zoetwatervoorziening bij een zout Volkerak-Zoommeer aan moet voldoen helder verwoord.</p>

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
A1.6	<p>Natuurbeschermingsdoelen vaak onjuist → De Deltawerken brachten enorme veranderingen in het aquatische milieu. De vaak starre en statische houding van de 'beschermer' conflicteert met het evoluerende karakter van de natuurlijke processen in een delta. De vele wettelijke 'beschermingsmaatregelen' van een falend natuurbeheer, eveneens opgenomen in de landelijke planvorming van het Deltaprogramma, vormen intussen een moeilijk te nemen hindernis op de weg naar een natuurlijke delta.</p>	<p>De doelstellingen voor het natuurbeheer van de Deltawateren vallen onder de verantwoordelijkheid van Rijk. Het waterbeheerplan van het waterschap gaat daar dan ook niet op in, wel op de ecologische doelstellingen van de aangrenzende regionale watersystemen in West-Brabant. Voor deze watersystemen zet het waterschap zich in om de gewenste hydrologische Ausgangssituation voor verschillende functies, waaronder natuur, te realiseren. Dat doet het waterschap op basis van een zo duurzaam en toekomstbestendig mogelijk watersysteembeheer, waarbij wordt geanticipeerd op klimaatverandering. Het waterschap constateert een landelijke tendens, juist ook in het kader van het Deltaprogramma, om in toenemende mate rekening te houden met en onderzoek te doen naar de klimaatrobustheid van natuur en het 'zelf-organiserende' karakter van natuur. Dat kan op termijn mogelijk gaan leiden tot een aanpassing van natuurdoelen voor de Deltawateren door de daartoe bevoegde instanties.</p>	<p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>
A1.7	<p>Een estuarium ontbreekt > Het Deltaprogramma kiest niet voor haar eigen natuurdoel, maar voor een fragmentarische aanpak en haalt het hoofdpijndossier De Kier weer eens uit de kast. Dit alles gaat niet werken. Routeverlenging via een S-bocht door de voormalige zeegaten vertraagt de 'snelwegen' doordat het verval afneemt. Bij dreigende onveiligheid kunnen de Haringvlietsluizen direct spuien en bij hoge zeewaterstanden is de capaciteit van de noodberging maximaal.</p>	<p>De aanpak van de milieuproblemen van de Rijkswateren in de delta is de primaire verantwoordelijkheid van de Rijksoverheid. Het waterbeheerplan van het waterschap doet daar geen uitspraken over.</p>	<p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
A1.8	<p>Randstad en rivierengebied in gevaar door gebrek aan nationale noodberging --> Bij gesloten zeekeringen en hoge rivierafvoer kan het water geen kant op. Het wassende water bedreigt dan de regio Dordrecht, Dongen, Moerdijk en het beneden-rivierengebied. Een ruime integrale noodberging tussen de dammen in de Zuidwestelijke Delta is nodig voor tijdelijke opvang. Het Deltaprogramma lost de waterproblemen in de Randstad niet structureel op en kiest voor een marginale en risicovolle noodberging Volkerak-Zoommeer.</p>	<p>Het onderwerp van een nationale noodberging betreft de primaire bevoegdheid van het Rijk. Het waterbeheerplan van het waterschap doet daar geen uitspraken over. Met het Deltaprogramma kiest het Rijk voor een combinatie van nieuwe waterveiligheidsnormering, dijkversterking en ruimte voor de rivier (waaronder waterberging Volkerak-Zoommeer). In het waterbeheerplan wordt deze strategie onderschreven en nader uitgewerkt voor West-Brabant.</p>	<p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>
A1.9	<p>Neerwaartse spiraal Deltaprogramma --> Het 'Waterschap Nederland' mist een nationaal kader waaraan men kan toetsen. Zonder de afsluiting van de Nieuwe Waterweg en de Westerschelde zitten we in een neerwaartse spiraal, waarin we met lapmiddelen het in dit lage land nog een tijd proberen vol te houden. Daadkracht is nodig om tot structurele systeemmaatregelen te komen. Met maatschappelijke kosten- en batenanalyses kunnen plannen vergeleken worden op hun bijdragen aan waterveiligheid, zoetwatervoorziening en milieu. Wanneer men hierbij aanvullend voortbouwt op de aanwezige infrastructuur en samenwerkt met de natuurlijke processen is dit goedkoper en duurzamer dan het huidige beleid.</p>	<p>Het Deltaprogramma en de verankering ervan in het Nationaal Waterplan voor het hoofdwatersysteem betreft de verantwoordelijkheid van het Rijk. Het waterbeheerplan van het waterschap doet daar geen uitspraken over. Met het Deltaprogramma kiest het Rijk voor een combinatie van nieuwe waterveiligheidsnormering, dijkversterking en ruimte voor de rivier (waaronder waterberging Volkerak-Zoommeer). In het waterbeheerplan wordt deze strategie onderschreven en nader uitgewerkt voor West-Brabant.</p>	<p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
D1	Drinkwaterorganisatie (15IN005735)		
D1.1	<p>Inspreker ondersteunt de toepassing van het principe van 'niet afwentelen en duurzaam ontwikkelen': preventie van problemen en negatieve effecten bij de bron beperken.</p>	<p>Het waterschap waardeert het feit dat inspreker het principe van 'niet afwentelen en duurzaam ontwikkelen' ondersteunt als belangrijke basisprincipes voor de gezamenlijke uitdagingen in het waterbeheer.</p>	<p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>
D1.2	<p>Inspreker hoopt dat bij de vergunningverlening voor lozingen in de zijrivieren van de Maas ook rekening wordt gehouden met de normen uit het Besluit Kwaliteitseisen en Monitoring Water (Bkmw) die ter plaatse van innamelocaties voor de drinkwatervoorziening beneden-strooms van kracht zijn. Ook is het van belang de toegestane emissies mede te baseren op maatgevend lage afvoeren van de Maas.</p>	<p>Bij vergunningverlening wordt rekening gehouden zowel met waterkwaliteitsnormen en -gevolgen ter plaatse van de lozing, als met afwenteling naar benedenstroomse delen van een watersysteem.</p> <p>Overigens daalt het aantal vergunningaanvragen zienderogen, doordat steeds meer lozingen door middel van algemene regels in het Activiteitenbesluit zijn gereguleerd.</p>	<p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>
D1.3	<p>Inspreker wil graag binnen het Maasstroomgebied van gedachten wisselen over de resultaten van onderzoek naar nieuwe stoffen en de doorwerking ervan richting effecten en eventuele maatregelen in de volgende planperiode (2022 - 2027).</p>	<p>Bij de uitvoering van zijn wettelijke taken wil het waterschap de samenwerking met drinkwaterbedrijven en andere relevante partners versterken voor het verkennen van doelmatige maatregelen voor de aanpak van nieuwe stoffen. Hierbij vormt het Provinciaal Milieu en Waterplan een belangrijke vertrekbasis en leveren meetresultaten van de periodieke Brede screening voor Noord-Brabant belangrijke basisinformatie. Het waterschap probeert in overleg met het Rijk en andere partijen het mogelijk te maken om de zuivering van ongewenste stoffen uit afvalwater te verhalen op derden zoals de farmaceutische industrie.</p>	<p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>
D1.4	<p>Emissies als gevolg van gewasbescherming blijven terugdringen --> Inspreker ondersteunt de inspanningen om emissies van gewasbeschermingsmiddelen terug te dringen.</p>	<p>Terugdringen van emissies van gewasbeschermingsmiddelen blijft een hoge prioriteit krijgen in de komende planperiode. Hierbij zal nadrukkelijk de samenwerking worden gezocht met de betrokken waterpartners. Een mooi voorbeeld hierbij is het project Schoon water voor Brabant, waarin wordt samengewerkt met onder andere de drinkwaterbedrijven.</p>	<p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
D1.5	<p>Deltaprogramma Agrarisch Waterbeheer --> WSBD wil samen met de lokale agrariërs in watergebiedsplannen afspraken maken over de invulling van het Deltaprogramma Agrarisch Waterbeheer. Daarbij gaat WSBD ervan uit dat bovenwettelijke activiteiten zoals kennisoverdracht, voorlichting en blauwe diensten gefinancierd kunnen worden uit het Plattelandsontwikkelings-programma. Uw waterschap wil de koplopers, die eigen verantwoordelijkheid nemen belonen met minder toezicht. In diverse contacten met vertegenwoordigers uit agrarische sector horen wij dat koplopers graag zien dat zij die het 'slecht doen' worden aangesproken en aangepakt. Inspreker vraagt daarom aandacht voor de achterblijvers die meer toezicht verdienen.</p>	<p>Het waterschap gaat graag het gesprek aan met de ZLTO over het initiatief van de sector voor uitwerken van maatregelen in de bedrijfsvoering van ondernemers om efficiënter met gewasbeschermingsmiddelen, meststoffen en water om te gaan. In het kader van het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer hebben LTO Nederland en de Unie van Waterschappen afgesproken hierbij, elk vanuit de eigen verantwoordelijkheid, samen te werken. Het zou mooi zijn als de voorbeelduitwerking in het stroomgebied van De Agger vervolg zou kunnen krijgen in andere gebieden. In watergebiedsprogramma's kunnen afspraken hierover (inzet van mensen en middelen) op hoofdlijnen worden opgenomen. Vervolgens kunnen deze worden vertaald naar bedrijfswaterplannen van individuele ondernemers. In de handhavingsstrategie van het waterschap wordt een hogere prioriteit gegeven aan risicovolle teelten met betrekking tot de emissie naar oppervlaktewater. Bedrijven die zaken niet op orde hebben (de achterblijvers) krijgen hierbij extra aandacht in het toezichttraject.</p>	<p>Op p52 van het Ontwerp WBP is de volgende zin toegevoegd: [Op het gebied van planvorming is er in de planperiode speciale aandacht voor:] <i>'samenwerking met de landbouwsector voor gebiedsgerichte uitwerking van het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer.'</i></p>

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
P3	Particulier (15IN006391)		
P3.1	<p>Plannen in het Markdal > Ten aanzien van deze natte natuurparel is in het ontwerp opgenomen dat het waterschap grote prioriteit toekent aan het herstel van de hydrologische waarden. Wat dit zogenaamde herstel van hydrologische waarden feitelijk gaat inhouden doet het waterschap niet uit de doeken. Uit de door het waterschap met haar projectpartner gesloten overeenkomst blijkt dat het Waterschap met hydrologisch herstel de realisatie van een robuust waterbergingsgebied en de realisatie van de EHS bedoelt. Een waterbergingsgebied dat door de bijbehorende extreme wateroverlast ernstige schade zal toebrengen aan de betrokken agrariërs en grondeigenaars.</p>	<p>Voor het Markdal zijn doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water en de Ecologische Hoofdstructuur van toepassing. Hiervoor zijn maatregelen nodig voor hydrologisch herstel van een natte natuurparel, beekherstel en het opheffen van barrières voor vismigratie. Met de Vereniging Markdal is afgesproken dat de vereniging het voortouw neemt in het maken van afspraken met bewoners en ondernemers in de streek . Voor de planning en uitvoering van maatregelen worden daarbij de vigerende wettelijke procedures gevolgd. De vereniging, waar nodig ondersteund door het waterschap, gaat graag het gesprek aan over zorgen van inwoners en ondernemers in het gebied en het verzorgen van een toelichting op de plannen.</p>	<p>In bijlage 5 (gebiedsspecifieke aandachtspunten) is op p87 de tekst als volgt aangepast: <i>‘Met de Vereniging Markdal is een samenwerkingsovereenkomst ondertekend waarin afspraken zijn gemaakt over de prioritering van en voorbereidende werkzaamheden voor uitvoering van maatregelen. De vereniging neemt het voortouw in het maken van afspraken met bewoners en ondernemers. Voor de planning en uitvoering van maatregelen worden de vigerende wettelijke procedures gevolgd.’</i></p>

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
P3.2	<p>Plannen in het Markdal --> Inspreker vindt het laakbaar dat het bestuur van het waterschap haar werkelijke bedoelingen in het Markdal voor de betrokken agrariërs en grondeigenaars verzwijgt en dat zij gelijktijdig een projectpartner subsidieert om door middel van strategische aankopen de voor haar doel benodigde grondpositie te verwerven. Inspreker vindt het eveneens laakbaar dat de partnervereniging de betrokken belanghebbenden onjuist informeert over de werkelijke gevolgen van de in opdracht van het waterschap beoogde grondaankopen. De achterbakse handelwijze waarmee het waterschap de door haar gewenste robuuste waterberging voor rekening van de eigenaars wenst te realiseren acht hij waterschap onwaardig.</p>	<p>Er is geen sprake van subsidies van het waterschap aan de Vereniging Markdal. Uit het Groen Ontwikkel-fonds voor Brabantse Natuur verstrekt de Provincie Noord-Brabant een subsidie om de Ecologische Hoofdstructuur in het Markdal te realiseren in overleg met ondernemers. Daarvoor worden keukentafelgesprekken gevoerd. Het waterschap bekijkt met de Vereniging Markdal en de Provincie Noord-Brabant op welke wijze de water-gerelateerde maatregelen voor de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) en de maatregelen voor de EHS slim kunnen worden gecombineerd.</p> <p>Over de zienswijze heeft het waterschap contact opgenomen met de indiener. Deze verwacht vernattingsschade als gevolg van de plannen. Aangegeven is dat de hydrologische gevolgen van maatregelen eerst nader verkend zullen worden. Zodra de eerste resultaten van de berekeningen bekend zijn zal het waterschap weer bij de indiener langs gaan om de resultaten te bespreken.</p>	<p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>
L1	Landbouworganisatie (15IN006392)		
L1.1	<p>Inspreker is zeer tevreden over de wijze waarop het ontwerp beheerplan tot stand is gekomen (via een dialoog met de partners). We stellen met waardering vast dat we een groot deel van onze input terugzien in het WBP.</p>	<p>Het waterschap dankt inspreker voor de waardering. Goed om te zien dat de partnerdialoog het beoogde resultaat heeft opgeleverd. In dezelfde constructieve geest zetten wij de dialoog de komende jaren graag met u verder.</p>	<p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>
L1.2	<p>Inspreker roept op om jaarlijks een overleg met de portefeuillehouders water van de ZLTO-afdelingen te organiseren.</p>	<p>Het waterschap ondersteunt het voorstel om jaarlijks een overleg te organiseren met de portefeuillehouders water van harte en zal hiervoor het initiatief nemen. Het waterschap zal deze actie inbedden in het relatiebeheer/accountmanagement. Het voorstel past goed in de wens van het waterschap om de partnerdialoog verder te zetten bij de uitvoering van het waterbeheerplan.</p>	<p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
L1.3	<p>Zoetwatervoorziening niet-bemalen gebied --> Voor de zoetwatervoorziening hanteren we de trits: conserveren/hergebruik, aanvoer en beregning. De realiteit is dat conservering, hergebruik en aanvoer in grote delen van het zandgebied van West-Brabant nog onvoldoende soelaas bieden. Inspreker verzoekt om samen te bezien welke creatieve methodes er zijn om de flexibiliteit van het beregeningsbeleid als middel te gebruiken om agrariërs meer verantwoordelijkheid te geven in duurzaam waterbeheer. Te beginnen op hun eigen bedrijf, maar ook uit te breiden naar een gebiedsaanpak samen met collega-agrariërs en/of anderen.</p>	<p>Het dagelijks bestuur zal in overleg treden met Waterschap Aa en Maas om de beleidsvariant die Waterschap De Dommel ontwikkeld heeft ook in te gaan voeren. Een verdere verfijning van de contouren rondom de Natura 2000-gebieden gaat het waterschap vooralsnog niet uitvoeren. Daar is onvoldoende draagvlak voor bij de partners in het breed bestuurlijk overleg over het beregeningsbeleid waar ook de ZLTO aan deelneemt.</p> <p>Ongeacht een verdere verfijning geldt dat er in de gezamenlijke aanpak van beregning uit grondwater hoe dan ook extra aandacht voor waterconservering en waterbesparing moet zijn. Juist om ook voldoende aanvulling van de grondwatervoorraad, belangrijk voor zowel landbouw als natuur, te waarborgen. Daarover zijn bestuurlijke afspraken gemaakt in het kader van de Intentieovereenkomst Beregenen uit Grondwater die wij voornemens zijn na te komen. Wij gaan er van uit dat alle partners eenzelfde inzet zullen tonen.</p>	<p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>
L1.4	<p>Inspreker vraagt aandacht voor de lekkende sluizen in de Philipsdam. Het onderhoud van de sluizen laat sterk te wensen over, waardoor de kwaliteit van dit zoetwaterbassin via een autonoom proces verminderd. Immers: vanwege achterstallig onderhoud sijpelt steeds meer zoutwater in het Volkerak-Zoommeer. Er is veel water nodig om dat weer te neutraliseren. Wij roepen het waterschap op om samen met ons aan te dringen op zeer spoedig groot onderhoud aan het sluizencomplex.</p>	<p>Het waterschap is betrokken bij de actualisatie van het waterakkoord voor het Volkerak-Zoommeer. Planning is dat er eind 2015/begin 2016 een nieuw waterakkoord kan worden overeengekomen waarin de betrokken partijen nieuwe afspraken zullen vastleggen over het beheer van het Volkerak-Zoommeer. In dit kader dringen de betrokken waterschappen, Scheldestromen en Brabantse Delta, bij Rijkswaterstaat aan op een adequaat beheer en onderhoud van onder andere het zoet-zoutscheidingsstelsel in de Krammersluizen.</p>	<p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
L1.5	Flexibel peilbeheer --> Dat in de detailwaterlopen het peilbeheer via de zogenoemde LOP-stuwtes in boerenhand komt, vinden we een goede zaak. Daarmee wordt niet alleen recht gedaan aan afspraken in het verleden, maar wordt tevens de ondernemer meer verantwoordelijk gemaakt voor het waterbeheer op zijn eigen bedrijf. Inspreker doet een oproep aan waterschap om de streek hierbij te betrekken.	Het waterschap vindt het een goede zaak dat ondernemers in het beheergebied meer eigen verantwoordelijkheid nemen. Het waterschap streeft immers naar een grotere betrokkenheid van burgers en ondernemers bij de uitvoering van zijn kerntaken, waardoor de waterschapslasten binnen aanvaardbare grenzen kunnen blijven. De indiener heeft hierbij een gedeelde verantwoordelijkheid met het waterschap om ondernemers in de streek goed te betrekken, bijvoorbeeld via de DAW-pilots en het nieuwe stelsel voor agrarisch natuurbeheer.	Op p52 van het Ontwerp WBP is de volgende zin toegevoegd: [Op het gebied van planvorming is er in de planperiode speciale aandacht voor:] <i>'samenwerking met de landbouwsector in het kader van de gebiedsgerichte uitwerking van het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer.'</i>
L1.6	Deltaplan Agrarisch Waterbeheer --> In Noord-Brabant is het stroomgebied van de Agger als eerste uitwerking gekozen, in goed overleg met uw waterschap en de ZLTO-afdeling Woensdrecht. De procesgang heeft geleerd dat er diverse mogelijkheden zijn voor samenwerking, met wederzijdse voordelen voor agrariër en het waterschap. We hopen dat wanneer er bredere financieringsmogelijkheden zijn, de DAW-aanpak ook elders in uw werkgebied gerealiseerd kan worden. We gaan er van uit dat het aanstaande POP3-programma hiervoor mogelijkheden biedt.	Het waterschap gaat hier ook van uit.	De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
L1.7	<p>Waterbeheer is mensenwerk --></p> <p>De komende jaren zal het WBP via projecten en programma's nader uitgewerkt worden en tot uitvoering worden gebracht. Uw telefonisch contactcentrum is daarbij een belangrijk hulpmiddel, maar kan het contact tussen ondernemer en de (veld-) medewerker van het waterschap niet vervangen. Juist in deze medewerkers krijgt het waterschap een gezicht. Het belang van de aanwezigheid van aanspreekbare (veld)medewerkers bij het waterschap willen we hier graag benadrukken.</p>	<p>Medewerkers van het waterschap zijn geregeld in het veld aanwezig en zij mogen gerust worden aangesproken. Dit gebeurt ook in de praktijk. Medewerkers kunnen echter in beperkte mate toezeggingen doen of wensen uitvoeren. Alleen meldingen (en klachten) die vervolgtactie van het waterschap verlangen, dienen bij voorkeur rechtstreeks te verlopen via het contactcentrum. Dit is nodig met het oog op de traceerbaarheid ervan en het lerend vermogen van het waterschap. Aanvullend op het telefonisch contactcentrum werkt het waterschap voor planvorming, plantoetsing en het zoeken van nieuwe samenwerkingskansen met partners met zogeheten relatiebeheerders. Zij kunnen hiervoor dus worden benaderd.</p>	<p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>
11	Industrie en bedrijfsleven (15IN006393)		
I1.1	<p>Inspreker merkt op dat het waterschap in het Waterbeheerplan aangeeft bij de verdere uitwerking van de diverse doelen in concrete plannen nadrukkelijk de samenwerking met andere partijen te willen zoeken om te komen tot een effectieve en efficiënte aanpak. Deze intentie is een belangrijk uitgangspunt voor onze bestaande samenwerking binnen Duurzame Verbinding Moerdijk (DVM). Binnen DVM heeft de werkgroep Water het voornemen om in 2015 een watermanagementplan [met alle relevante wateraspecten] op te stellen voor het gehele Haven- en Industrierrein Moerdijk. Dit watermanagementplan kan volgens inspreker dan ook beschouwd worden als een van de concrete plannen om te komen tot een nadere uitwerking van uw Waterbeheerplan naar een aanpak specifiek voor dit terrein.</p>	<p>Het waterschap beschouwt dit watermanagementplan ook als één van de concrete plannen om te komen tot een nadere uitwerking van het Waterbeheerplan, de visie AWP, Havenstrategie 2030, e.d. voor het gehele haven- en industrierrein Moerdijk.</p>	<p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
I1.2	<p>Aandacht voor knelpunt afvalwaterpersleiding --> Voor de toekomst van het Haven- en Industrierrein Moerdijk is het van belang dat het ook vanuit het waterbeheer mogelijk blijft om deze ambities te verwezenlijken. Een toekomstig knelpunt hierbij vormt de afvalwaterpersleiding (AWP) naar de RWZI Bath. De maximale capaciteit van de huidige persleiding is bereikt. Daardoor kan de op de (midden)lange termijn voorziene groei van bedrijventerrein Moerdijk niet zonder meer worden opgevangen. Inspreker vraagt om bij de verdere uitwerking van het ontwerp Waterbeheerplan naar een nieuw bestuursprogramma en naar een definitief Waterbeheerplan, prioriteit te geven aan het oplossen van het voorziene probleem met de afvalwaterpersleiding zodat de huidige en toekomstige bedrijven op Haven- en Industrierrein Moerdijk voldoende procesafvalwater kunnen blijven afvoeren. Nadere uitwerking van oplossingsrichtingen kan plaatsvinden binnen de werkgroep Water van DVM.</p>	<p>De conclusie uit de Toekomstvisie AWP/Bath die het waterschap in 2014 heeft opgesteld was dat de AWP de komende decennia blijft. Met het hydraulische capaciteitstekort zal als volgt worden omgegaan: Als er nieuwe kuubs bij moeten, moeten er andere kuubs af. Dat wordt gedaan door hemelwater af te koppelen (van woonkernen en ook van bedrijventerreinen). Als dat onvoldoende oplevert zal een deel van het afvalwater van de AWP moeten worden afgekoppeld en decentraal worden gezuiverd. Dit zal niet het bedrijfsafvalwater van haven- en industrierrein Moerdijk zijn, maar waarschijnlijk één of meerdere kleine dorpskernen in het buitengebied. De redenen hiervoor zijn deels de milieurisico's van het bedrijfsafvalwater. De nadere uitwerking hiervan kan plaatsvinden in het eerder genoemde watermanagementplan voor het haven- en industrierrein Moerdijk. In dit gezamenlijke plan moeten de doelen en ambities van de partijen (incl. bedrijven) worden verenigd en leiden tot een concreet uitvoeringsplan.</p>	<p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>
I1.3	<p>Ten aanzien van de riolering kan verdere uitwerking en afstemming plaatsvinden op bestuurlijk niveau van waterschap Brabantse Delta en inspreker.</p>	<p>Ten aanzien van de riolering kan inderdaad de verdere uitwerking en afstemming plaatsvinden op bestuurlijk niveau van waterschap Brabantse Delta en inspreker.</p>	<p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
G1	Gemeente (15IN006394)		
G1.1	<p>Inspreker vindt het positief om op onderdelen betrokken te zijn bij het opstellen van het ontwerp Waterbeheerplan. Inspreker is ook verheugd dat de (agrarische) economische ambities binnen het Zundertse buitengebied in dit ontwerp waterbeheerplan onderschreven worden.</p>	<p>Het waterschap dankt inspreker voor dit compliment. Met het nieuwe waterbeheerplan zet het waterschap in op meer samenwerking met burgers en ondernemers om zijn kerntaken zo doelmatig mogelijk te kunnen uitvoeren en duurzame ontwikkelingen te ondersteunen.</p>	<p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>
G1.2	<p>Inspreker doet verzoek om afstemming m.b.t. inundatierisico's. Het plan beschrijft de economische effecten van het inundatierisico en of de maatregelen hiertegen niet of slechts zeer marginaal. Uit de afbeelding op pagina 51 maken wij op dat ten aanzien van wateroverlast de gemeente Zundert de een na hoogste prioriteit heeft verkregen. Gezien de economische ambities en inundatierisico's vindt inspreker de hoogste prioriteit passend.</p>	<p>De verzochte afstemming heeft ondertussen al op bestuurlijk niveau plaatsgevonden. De huidige kaarten zijn het resultaat van een nieuwe toetsing die met nieuwe klimaatinzichten en betere systeemgegevens is uitgevoerd. Dit brengt verschillen ten opzichte van vorige kaartbeelden met zich mee. Opgemerkt dient te worden dat het grotendeels een beekdal betreft waar vanuit de geldende normen (NBW/provinciale Verordening water Noord-Brabant) geen hoge inspanning van het waterschap vereist is. Juist vanwege het economische perspectief (zie onder andere kaart 9) wordt toch hoge prioriteit aan dit gebied toegekend.</p>	<p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>
G1.3	<p>Dat overall een hoge prioriteit wordt gegeven aan een nieuw watergebiedsplan voor de gemeente is positief en wij verzoeken u hier zo spoedig mogelijk invulling aan te geven.</p>	<p>In de komende zes jaar van de planperiode zullen voor alle gebieden, in volgorde van toegekende prioriteit en in dialoog met partners waaronder de gemeente, watergebiedsprogramma's worden uitgewerkt.</p>	<p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
G1.4	<p>De inundatiefrequentie door klimaatverandering (ook binnen beekdalen) mag niet toenemen. Hoe hier invulling aan wordt gegeven maakt het document niet inzichtelijk. Wel wordt sturing gezocht in de ruimtelijke ontwikkeling; "minder kapitaal intensieve teelten op plekken met risico's op wateroverlast". Uit kaart 14 blijkt dan ook dat de focus ligt op de 'reductie van potentiële schade'. Inspreker is van mening dat de focus zou moeten liggen op de 'reductie van inundatie' of in ieder geval een combinatie van beide. Intensieve landbouw afstemmen op het watersysteem en vice versa. Inspreker wil graag gezamenlijk met het waterschap deze wederzijdse afstemming nader detailleren.</p>	<p>De legenda van kaart 14 is niet bedoeld zoals in de zienswijze is aangegeven. Bedoeld is dat er op twee manieren prioriteit bepaald kan worden voor het reduceren van wateroverlast. De eerste methode is kijken naar enkel de normen (NBW, vastgelegd in de provinciale verordening). Hoe meer afwijking van de norm, hoe hoger de prioriteit. Vanuit die optiek gezien scoort de Aa of Weerijds laag omdat het een beekdal is. De tweede methode is te kijken naar de maatschappelijke kosten/economische schade die in het geding is. Op dat vlak scoort de Aa of Weerijds wel zeer hoog. Vandaar dat in kaart 14 is aangegeven dat voor het Waterbeheerplan daar de focus moet liggen voor de reductie van de potentiële kans op schade, ongeacht de NBW-norm. De legenda zal worden verduidelijkt.</p>	<p>De legenda van kaart 14 wordt als volgt aangepast: tekst bij de rode lijn wordt <i>'focus op prioritering aan de hand van het potentiële risico op schade'</i>. Tekst bij de zwarte lijn wordt: <i>'focus op prioritering aan de hand van de provinciale normen voor wateroverlast'</i>.</p>
G1.5	<p>Het Waterbeheerplan is van een abstract niveau waardoor er onvoldoende inzicht is in de precieze gevolgen. Via het Regionaal Ruimtelijk Overleg heeft het waterschap te kennen gegeven dat kaart 14, de kaart die de risico's op inundatie in beeld brengt, bij de provincie is aangedragen voor een vertaling in de Verordening ruimte. Volgens inspreker kan van een doorvertaling van deze kaart in de Verordening ruimte (nog) geen sprake zijn. Het doet inspreker deugd dat er bij het waterschap zowel bestuurlijk als ambtelijk aandacht is voor haar vrees dat er bij een eventuele vertaling van de inundatierisicogebieden in de Verordening ruimte onbedoelde en ongewenste beleidsmatige restricties worden opgelegd. Het zou beter en passender zijn wanneer eerst het watergebiedsplan voor de gemeente wordt opgesteld alvorens een</p>	<p>Het opstellen van een watergebiedsprogramma heeft tot doel de precieze maatregelen te bepalen om de wateroverlast (en andere doelen uit het waterbeheerplan ter plaatse) te gaan realiseren. Dit maakt de omvang van het gebied dat gevoelig is voor wateroverlast niet anders. De ruimtelijke overweging die de kern is van de Verordening Ruimte, namelijk dat het niet verstandig is om direct naast een beek overstromingsgevoelige ontwikkelingen te faciliteren, staat daar los van. In de Verordening Ruimte 2012 is aan de reserveringsgebieden slechts een afwegingsverplichting gekoppeld dat er bij kapitaalsintensieve functies een goede ruimtelijke afweging gemaakt moet worden. Over dat basisprincipe verschillen gemeente, waterschap en provincie ook niet van mening. Deze afweging maakt ontwikkelingen niet onmogelijk. Uit overleg dat de gemeenten en het waterschap al gehad hebben hierover, en vervolgoverleg met de provincie is ook al gebleken dat dit het geval is. De gemeenschappelijke lijn die uit het overleg ontstaan is, is dat hoe verder een ontwikkeling van de beek af plaatsvindt, hoe meer er mogelijk wordt en hoe makkelijker de ontwikkeling mogelijk wordt. De inundatieinformatie uit het waterbeheerplan kan daarbij gebruikt worden als bronmateriaal.</p>	<p>Aard en opzet van het proces van watergebiedsprogrammering is verduidelijkt in de tekst op p51 van het Ontwerp WBP (onder paragraaf 4.2 – integrale planvorming).</p>

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
	<p>beleidsmatige vertaling plaatsvindt. Pas dan zijn de maatregelen, gevolgen en eventuele noodzakelijke ruimtelijke consequenties inzichtelijk. Inspreker vraagt om samen de provincie te verzoeken de inundatierisicogebieden vooralsnog niet door te vertalen in de Verordening ruimte en haast te maken met het opstellen van een watergebiedsplan voor de gemeente.</p>		
P4	Particulier (15IN006413)		
P4.1	<p>[Zelfde zienswijze als nr. P2] 15: Niervaart-Bloemendaal --> Inspreker geeft aan dat kans op wateroverlast in het landelijk gebied nabij Standdaarbuiten wordt onderschat door het waterschap. Landbouwers in het landelijk gebied nabij Standdaarbuiten hebben de laatste jaren meer last van natte gronden die schade opleveren aan gewassen. Volgens inspreker heeft dat te maken met een versnelde afvoer van hemelwater vanuit het stedelijk gebied. Er zijn al diverse onderzoeken naar gedaan die dit uitwijzen (1998, 2002 en 2014). Inspreker vraagt of het waterschap hiervoor maatregelen heeft voorzien.</p>	Zie onder P2.1.	De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing. Inspreker is in overleg met het waterschap over oplossing van het specifieke lokaal ervaren wateroverlast-probleem.

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
P5	Particulier (15IN006423)		
P5.1	[Zelfde zienswijze als nr. P2] 15: Niervaart-Bloemendaal --> Inspreker geeft aan dat kans op wateroverlast in het landelijk gebied nabij Standdaarbuiten wordt onderschat door het waterschap. Landbouwers in het landelijk gebied nabij Standdaarbuiten hebben de laatste jaren meer last van natte gronden die schade opleveren aan gewassen. Volgens inspreker heeft dat te maken met een versnelde afvoer van hemelwater vanuit het stedelijk gebied. Er zijn al diverse onderzoeken naar gedaan die dit uitwijzen (1998, 2002 en 2014). Inspreker vraagt of het waterschap hiervoor maatregelen heeft voorzien.	Zie onder P2.1.	De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing. Inspreker is in overleg met het waterschap over oplossing van het specifieke lokaal ervaren wateroverlast-probleem.
P6	Particulier (15IN006422)		
P6.1	[Zelfde zienswijze als nr. P2] 15: Niervaart-Bloemendaal --> Inspreker geeft aan dat kans op wateroverlast in het landelijk gebied nabij Standdaarbuiten wordt onderschat door het waterschap. Landbouwers in het landelijk gebied nabij Standdaarbuiten hebben de laatste jaren meer last van natte gronden die schade opleveren aan gewassen. Volgens inspreker heeft dat te maken met een versnelde afvoer van hemelwater vanuit het stedelijk gebied. Er zijn al diverse onderzoeken naar gedaan die dit uitwijzen (1998, 2002 en 2014). Inspreker vraagt of het waterschap hiervoor maatregelen heeft voorzien.	Zie onder P2.1.	De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing. Inspreker is in overleg met het waterschap over oplossing van het specifieke lokaal ervaren wateroverlast-probleem.

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
P7	Particulier (15IN006421)		
P7.1	[Zelfde zienswijze als nr. P2] 15: Niervaart-Bloemendaal --> Inspreker geeft aan dat kans op wateroverlast in het landelijk gebied nabij Standdaarbuiten wordt onderschat door het waterschap. Landbouwers in het landelijk gebied nabij Standdaarbuiten hebben de laatste jaren meer last van natte gronden die schade opleveren aan gewassen. Volgens inspreker heeft dat te maken met een versnelde afvoer van hemelwater vanuit het stedelijk gebied. Er zijn al diverse onderzoeken naar gedaan die dit uitwijzen (1998, 2002 en 2014). Inspreker vraagt of het waterschap hiervoor maatregelen heeft voorzien.	Zie onder P2.1.	De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing. Inspreker is in overleg met het waterschap over oplossing van het specifieke lokaal ervaren wateroverlast-probleem.
P8	Particulier (15IN006420)		
P8.1	[Zelfde zienswijze als nr. P2] 15: Niervaart-Bloemendaal --> Inspreker geeft aan dat kans op wateroverlast in het landelijk gebied nabij Standdaarbuiten wordt onderschat door het waterschap. Landbouwers in het landelijk gebied nabij Standdaarbuiten hebben de laatste jaren meer last van natte gronden die schade opleveren aan gewassen. Volgens inspreker heeft dat te maken met een versnelde afvoer van hemelwater vanuit het stedelijk gebied. Er zijn al diverse onderzoeken naar gedaan die dit uitwijzen (1998, 2002 en 2014). Inspreker vraagt of het waterschap hiervoor maatregelen heeft voorzien.	Zie onder P2.1.	De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing. Inspreker is in overleg met het waterschap over oplossing van het specifieke lokaal ervaren wateroverlast-probleem.

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
P9	Particulier (15IN006419)		
P9.1	[Zelfde zienswijze als nr. P2] 15: Niervaart-Bloemendaal --> Inspreker geeft aan dat kans op wateroverlast in het landelijk gebied nabij Standdaarbuiten wordt onderschat door het waterschap. Landbouwers in het landelijk gebied nabij Standdaarbuiten hebben de laatste jaren meer last van natte gronden die schade opleveren aan gewassen. Volgens inspreker heeft dat te maken met een versnelde afvoer van hemelwater vanuit het stedelijk gebied. Er zijn al diverse onderzoeken naar gedaan die dit uitwijzen (1998, 2002 en 2014). Inspreker vraagt of het waterschap hiervoor maatregelen heeft voorzien.	Zie onder P2.1.	De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing. Inspreker is in overleg met het waterschap over oplossing van het specifieke lokaal ervaren wateroverlast-probleem.
P10	Particulier (15IN006418)		
P10.1	[Zelfde zienswijze als nr. P2] 15: Niervaart-Bloemendaal --> Inspreker geeft aan dat kans op wateroverlast in het landelijk gebied nabij Standdaarbuiten wordt onderschat door het waterschap. Landbouwers in het landelijk gebied nabij Standdaarbuiten hebben de laatste jaren meer last van natte gronden die schade opleveren aan gewassen. Volgens inspreker heeft dat te maken met een versnelde afvoer van hemelwater vanuit het stedelijk gebied. Er zijn al diverse onderzoeken naar gedaan die dit uitwijzen (1998, 2002 en 2014). Inspreker vraagt of het waterschap hiervoor maatregelen heeft voorzien.	Zie onder P2.1.	De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing. Inspreker is in overleg met het waterschap over oplossing van het specifieke lokaal ervaren wateroverlast-probleem.

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
P11	Particulier (15IN006416)		
P11.1	[Zelfde zienswijze als nr. P2] 15: Niervaart-Bloemendaal --> Inspreker geeft aan dat kans op wateroverlast in het landelijk gebied nabij Standdaarbuiten wordt onderschat door het waterschap. Landbouwers in het landelijk gebied nabij Standdaarbuiten hebben de laatste jaren meer last van natte gronden die schade opleveren aan gewassen. Volgens inspreker heeft dat te maken met een versnelde afvoer van hemelwater vanuit het stedelijk gebied. Er zijn al diverse onderzoeken naar gedaan die dit uitwijzen (1998, 2002 en 2014). Inspreker vraagt of het waterschap hiervoor maatregelen heeft voorzien.	Zie onder P2.1	De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing. Inspreker is in overleg met het waterschap over oplossing van het specifieke lokaal ervaren wateroverlast-probleem.
P12	Particulier (15IN006415)		
P12.1	[Zelfde zienswijze als nr. P2] 15: Niervaart-Bloemendaal --> Inspreker geeft aan dat kans op wateroverlast in het landelijk gebied nabij Standdaarbuiten wordt onderschat door het waterschap. Landbouwers in het landelijk gebied nabij Standdaarbuiten hebben de laatste jaren meer last van natte gronden die schade opleveren aan gewassen. Volgens inspreker heeft dat te maken met een versnelde afvoer van hemelwater vanuit het stedelijk gebied. Er zijn al diverse onderzoeken naar gedaan die dit uitwijzen (1998, 2002 en 2014). Inspreker vraagt of het waterschap hiervoor maatregelen heeft voorzien.	Zie onder P2.1.	De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing. Inspreker is in overleg met het waterschap over oplossing van het specifieke lokaal ervaren wateroverlast-probleem.

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
P13	Particulier (15IN006414)		
P13.1	[Zelfde zienswijze als nr. P2] 15: Niervaart-Bloemendaal --> Inspreker geeft aan dat kans op wateroverlast in het landelijk gebied nabij Standdaarbuiten wordt onderschat door het waterschap. Landbouwers in het landelijk gebied nabij Standdaarbuiten hebben de laatste jaren meer last van natte gronden die schade opleveren aan gewassen. Volgens inspreker heeft dat te maken met een versnelde afvoer van hemelwater vanuit het stedelijk gebied. Er zijn al diverse onderzoeken naar gedaan die dit uitwijzen (1998, 2002 en 2014). Inspreker vraagt of het waterschap hiervoor maatregelen heeft voorzien.	Zie onder P2.1.	De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing. Inspreker is in overleg met het waterschap over oplossing van het specifieke lokaal ervaren wateroverlast-probleem.
P14	Particulier (15IN006412)		
P14.1	[Zelfde zienswijze als nr. P2] 15: Niervaart-Bloemendaal --> Inspreker geeft aan dat kans op wateroverlast in het landelijk gebied nabij Standdaarbuiten wordt onderschat door het waterschap. Landbouwers in het landelijk gebied nabij Standdaarbuiten hebben de laatste jaren meer last van natte gronden die schade opleveren aan gewassen. Volgens inspreker heeft dat te maken met een versnelde afvoer van hemelwater vanuit het stedelijk gebied. Er zijn al diverse onderzoeken naar gedaan die dit uitwijzen (1998, 2002 en 2014). Inspreker vraagt of het waterschap hiervoor maatregelen heeft voorzien.	Zie onder P2.1.	De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing. Inspreker is in overleg met het waterschap over oplossing van het specifieke lokaal ervaren wateroverlast-probleem.

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
G2	Gemeente (15IN006537 en 15IN006471)		
G2.1	Kaart 13: Bij EVZ 49 (Kibbelvaart) is de bunzing als ambassadeursoort genoemd. Is dit wel de juiste soort? Achtergrond: Laakse Vaart is aangewezen als EVZ-model Moeraszone en de Kibbelvaart als EVZ-model Nat Kralensnoer. Inspreker verzoekt dit nog eens te bekijken.	Het waterschap heeft dit gegeven nog eens bekeken en is tot de conclusie gekomen dat de bunzing een goed gekozen ambassadeursoort is. De bunzing is een diersoort die past binnen het nat kralensnoer; dit is het type EVZ wat voor de EVZ Kibbelvaart-Laakse Vaart overwegend geldt. In de visie/inrichtingsplan voor de Kibbelvaart is de bunzing ook genoemd als een van de doelsoorten. Zijn voorkeurshabitat vormt landbouwgebied met structuren zoals houtwallen en heggen. Het gebied waarin de EVZ Kibbelvaart-Laakse Vaart loopt, voldoet (in potentie) ook in dit opzicht.	De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.
G2.2	Op kaart 16 (prioritering inrichtingsmaatregelen ecologie) dient ons inziens het gebied ten zuiden van de A58 met een cirkel aangeduid te worden als "prioriteiten in planperiode". Argumentatie: de afgelopen jaren zijn daar de nodige tracé's gerealiseerd (EVZ Vossenbergsevaart I & II) zoals bevestigd wordt op p89 van het Ontwerp Waterbeheerplan. Hier liggen kansen om een aangesloten traject af te maken.	We zijn het eens met de reactie van de gemeente, met daarbij de opmerking dat de grondverwerving in dit gebied (Brandse Vaart) problematisch is. Wij zullen kaart 16 corrigeren.	Kaart 16 aanpassen zoals voorgesteld door de gemeente.
G2.3	Op kaart 16 (prioritering inrichtingsmaatregelen ecologie) wordt een aantal dijken als 'gerealiseerde EVZ' aangeduid. Dit klopt niet met het beeld van de gemeente. Inspreker verzoekt om het kaartbeeld kloppend te maken in overleg met de gemeente voordat het WBP definitief wordt vastgesteld.	Uw reactie is besproken. Er zijn twee trajecten inderdaad foutief als gerealiseerd op de kaart opgenomen. Het traject langs de Laakse Vaart, wat aansluit op de Mark is wel onderdeel van een uitvoeringsproject geweest, maar daarin is het niet gelukt om de EVZ te realiseren. De status van dit traject wordt daarom aangepast. Het andere traject betreft een droge EVZ op de Groenedijk. Deze stond bij het waterschap geregistreerd als natte EVZ. De droge EVZ's worden niet op kaart 16 weergegeven (ook al zijn we als waterschap voor een deel wel de beheerder van deze EVZ). Dit traject zal dus ook van kaart 16 vervallen.	In kaart 16 wordt de status van het traject langs de Laakse Vaart, dat aansluit op de Mark, aangepast. Het traject van de droge EVZ op de Groenedijk zal worden geschrapt van de kaart.

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
D2	Drinkwaterorganisatie (15IN006551)		
D2.1	<p>Inspreker complimenteert het waterschap met dit volledige plan waarin zowel de algemene lijnen, de beleidsvoornemens als doelstellingen, ook concreet per deelgebied, helder zijn weergegeven.</p>	<p>Het waterschap dankt inspreker voor dit compliment.</p>	<p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>
D2.2	<p>Inspreker stelt het op prijs dat op kaart 1 (risicogebieden) Pmv-beschermingszones worden aangegeven (legenda grondwaterbeschermingsgebieden). Het betreffen alleen de boringsvrije zones van een vijftal winningen en een deel van de zone 'Drongelen'. Inspreker verzoekt naast de boringsvrije zones ook de grondwaterbeschermingsgebieden en eventueel waterwingebieden op de kaart aan te geven.</p>	<p>Per abuis zijn de boringsvrije zones op de kaart als grondwaterbeschermingsgebieden opgenomen. Dit zal gecorrigeerd worden. Per thema is gekozen om 1 contour op de kaart weer te geven, anders wordt de kaart te druk. De waterwingebieden en boringsvrije zones worden derhalve niet opgenomen. Wel kan in de plantekst over deze kaart een verwijzing opgenomen worden waar men meer informatie kan vinden.</p>	<p>Op kaart 1 worden de grondwaterbeschermingsgebieden als contouren opgenomen (niet de boringsvrije zones).</p>
D2.3	<p>Mogelijke onderwerpen van samenwerking in de komende planperiode zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oude Leij (Gebied 2): wijze van beekherstel ter plaatse van waterwin-/grondwaterbeschermingsgebied; • Nieuwe stoffen (o.a. medicijnen): voorzetten huidige samenwerking in project Duurzaam Medicijngebruik Breda; • Vergroten waterbewustzijn: als alle waterketenpartners gezamenlijk bevorderen waterbewustzijn betreffende hemelwater, oppervlaktewater, grondwater, afvalwater en drinkwater; • Integrale gebiedsanalyses (IGA's). 	<p>De genoemde onderwerpen zijn goede voorbeelden van de geest van samenwerking die het waterschap met partners in het beheergebied beoogt. Het waterschap gaat in de komende planperiode graag het gesprek aan met inspreker en andere partners om genoemde en toekomstige andere onderwerpen nader uit te werken. Als vervolg op de IGA's zullen watergebiedsprogramma's worden opgesteld voor een nadere uitwerking van maatregelen van het waterschap in relatie tot maatregelen van partners.</p>	<p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
R1	Vaar- en hengelsportorganisatie (15IN006541)		
R1.1	<p>Inspreker maakt allereerst een compliment voor de manier waarop vis, sportvisserij en recreatie in het plan verweven is. Inspreker geeft aan dat de georganiseerde hengelsport waar nodig ook financieel kan participeren bij de aanleg van hengelsportvoorzieningen.</p>	<p>Het waterschap dankt inspreker voor het compliment en wil de constructieve partnernedialoog met de hengelorganisaties, onder andere via de VBC Brabantse Delta, de komende jaren doorzetten. Het waterschap zet de komende jaren in op meer actieve betrokkenheid van burgers en ondernemers bij de uitvoering van zijn kerntaken waardoor de waterschapslasten binnen aanvaardbare grenzen kunnen blijven. De bereidheid van de georganiseerde hengelsport om waar nodig ook financieel bij te dragen past goed in deze nieuwe benadering met gedeelde verantwoordelijkheden. Het waterschap verkent graag samen met de hengelsportorganisaties hoe ook individuele sportvissers actief betrokken kunnen worden, bijvoorbeeld via crowd funding.</p>	<p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>
R1.2	<p>Inspreker vraagt het waterschap in haar beheer nog meer rekening te houden met de wensen van de hengelsport op gebied van bereikbaarheid en bevisbaarheid. Zo wordt bij de inrichting van EVZ's de daadwerkelijke medewerking in de richting van het bevisbaar maken niet bepaald daadkrachtig opgepakt. Verzoek is om dit in de komende periode extra impuls te geven. Concreet verzoekt men het waterschap verder om zoveel mogelijk water open te stellen voor de hengelsport via de uitgifte van visrechten en het openstellen van schouwpaden. Daarbij vraagt men om een gerichte openstelling (zoning) van natuurvriendelijke oevers, bijvoorbeeld door de aanleg van visplaatsen bij kruisingen tussen waterlopen en verkeerswegen.</p>	<p>De bereikbaarheid en bevisbaarheid van de wateren die het waterschap verhuurt is een belangrijk thema binnen voor de Visstandbeheercommissie (VBC) Brabantse Delta. In de VBC is afgesproken om het overzicht van visstekken te actualiseren en nader uit te werken voor het onderdeel bereikbaarheid. Op basis van de resultaten wordt besproken welke acties/maatregelen wenselijk en doelmatig zijn, waarbij lokaal maatwerk eerder regel dan uitzondering zal zijn. Het waterschap gaat graag de dialoog aan op welke locaties meer rekening kan worden gehouden met belangen/wensen van hengelsporters mits deze geen afbreuk doen aan de uitoefening van zijn kerntaken. De mate van haalbaarheid van gewenste maatregelen zal tevens afhankelijk zijn van de bereidheid van sportvissers om zelf bijdragen te leveren.</p> <p>Het waterschap Brabantse Delta staat in beginsel open voor het uitgeven van visrechten in ecologische verbindingzones, mits dit de natuurdoelen niet schaadt. Afgesproken is dat de VBC alle verzoeken tot huur van visrechten voor de wateren van het waterschap mede zal beoordelen. Het waterschap wil samen met de hengelsportverenigingen en inspreker in beeld brengen welke waterschapswateren nog niet verhuurd zijn en waarvoor wel interesse bestaat. Tevens wil het waterschap met de VBC-partners verkennen welke opties er zijn om het beheer van ecologische verbindingzones langs viswateren (mede) door hengelsportorganisaties te laten uitvoeren.</p>	<p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
R1.3	<p>Inspreker stelt voor om als alternatief voor machinaal maaionderhoud lokaal te gaan experimenteren met de inzet van graskarpers.</p>	<p>Het waterschap Brabantse Delta is voornemens een pilot met graskarpers als alternatief voor machinaal maaien in de komende jaren uit te voeren. Uitgangspunt is het uitvoeren daarvan in een afgesloten water zodat het onderzoek goed beheersbaar is. Verschillende hengelsportverenigingen in het werkgebied van Brabantse Delta hebben vergelijkbare proeven opgezet. Het waterschap Brabantse Delta maakt graag gebruik van de opgedane ervaringen om daarmee de afweging te maken voor een eigen proef.</p>	<p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>
R1.4	<p>Inspreker verzoekt om bij herinrichtingsprojecten altijd rekening te houden met de hengelsport en andere vormen van openlucht recreatie om daarmee invulling te geven aan maatschappelijke participatie. Voorbeeld wordt genoemd van gebrekkige afstemming bij herinrichting van de Grote Melanen in Bergen op Zoom.</p>	<p>De afstemming met belanghebbenden bij (her-) inrichtingsprojecten heeft in elk project aandacht. Doordat in menig project meerdere partijen sturen, wordt niet altijd de communicatielijin gekozen die alle partijen wenselijk achten. In het geval van de Grote Melanen te Bergen op Zoom was sprake van een gezamenlijk bagger- en herinrichtingsproject met gemeente Bergen op Zoom. Afstemming met de hengelsportvereniging heeft hierbij later plaatsgevonden dan het waterschap wenselijk vond.</p>	<p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>
R1.5	<p>Vismigratie --> Inspreker verzoekt het waterschap om vismigratieknelpunten te mitigeren door realisatie van visvriendelijk gemalen (in combinatie met revisie), vispassages bij kunstwerken en speciaal voor paling: de glasaalgoten. De aanleg van een aalgoot bij het gemaal De Tonnekreek juicht zij dan ook van harte toe en zij zijn ook bereid te participeren in dit project.</p>	<p>Het waterschap werkt doelgericht aan het oplossen van vismigratieknelpunten. Dit wordt gedaan aan de hand van een uitgewerkt meerjaren programma en daaraan gekoppelde financieringsstructuur. Bij renovatie en nieuwbouw van gemalen maakt het waterschap per geval een afweging of een visvriendelijke oplossing meerwaarde heeft. Het waterschap is bijzonder verheugd dat inspreker zijn betrokkenheid toont. Het waterschap nodigt inspreker graag uit te onderzoeken op welke wijze zij kan participeren in de plannen voor een aalgoot bij het gemaal Tonnekreek.</p>	<p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>
R1.6	<p>Vismigratie --> Inspreker verzoekt t.a.v. het vispasseerbaar maken van de gehele Bovenmark ambitie te tonen en van de Bovenmark weer een vismigratiebeek te maken.</p>	<p>Het volledig van bron tot monding vispasseerbaar maken van de Bovenmark is onderdeel van de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water en ook van belang in relatie tot doelmatige investeringen van Vlaamse waterbeheerders in vismigratievoorzieningen bovenstrooms.</p>	<p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
L2	Landbouworganisatie (15IN006540)		
L2.1	De gekozen werkwijze voor de totstandkoming van het plan spreekt inspreker aan.	Het waterschap dankt inspreker voor dit compliment.	De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.
L2.2	Aandachtspunt per gebied 5.1 --> Verzoek om Landinrichting Weerij-Zuid niet met een EVZ-opgave te belasten. Inspreker vraagt het waterschap een andere oplossing te realiseren voor het deelgebied Boven Mark . Nu staat er volgende tekst in het ontwerp plan: "Waar gemeente Alphen-Chaam niet over gelden beschikt of waar onvoldoende grond beschikbaar is, zal het waterschap noodgedwongen kiezen voor realisatie van alleen het natte deel van de EVZ. Het waterschap verkent mogelijkheden om deze opgave zoveel mogelijk via de lopende landinrichting Weerij-Zuid in te vullen." Inspreker acht het onacceptabel dat de problemen van een andere gemeente of waterschap bij de landinrichting Weerij-Zuid wordt neergelegd. Dit is niet te verantwoorden tegenover de betrokkenen in het herinrichtingsgebied.	Het waterschap is van mening dat het niet de bedoeling is om de opgave vanuit de Bovenmark te verplaatsen naar het stroomgebied van de Aa of Weerij. Binnen het stroomgebied van de Aa of Weerij wordt de EVZ-opgave waar mogelijk via de landinrichting ingevuld.	De twee zinnen uit het ontwerp die de indiener citeert zullen worden geschrapt.

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
P15	Particulier (15IN006539)		
P15.1	Kaart 9 --> Volgens inspreker komt de waterafvoer in het geding bij prioriteitsgebied robuuster watersysteem Drimmelen.	zie onder (P15.3)	De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.
P15.2	Kaart 9 --> Inspreker vraagt wat de overige natuurwaarden (geen EHS) gaan inhouden voor zijn landbouwgrond en de huidige landbouw in het gebied. Hij vraagt of dit natuur wordt en welke mogelijkheden er nog zijn voor de agrarische bedrijven.	Op kaart 9 zijn diverse ruimtelijke ontwikkelingen uit structuurvisies van gemeenten en provincie samengevat. Het betreft dus geen nieuw beleid van het waterschap. De overige natuur, is als zodanig aangewezen in het provinciale natuurbeleid en daar moet het waterschap rekening mee houden. Diverse natuurwaarden kunnen goed bereikt en gecombineerd worden met een landbouwkundige functie. Sommige natuurwaarden zijn zelfs afhankelijk van een landbouwkundige functie.	De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.
P15.3	Kaart 9 --> Inspreker vraagt of de waterafvoer bij de groen- en waterbeleving buiten verdicht stedelijk gebied gegarandeerd blijft en of de landbouw hier geen nadeel van ondervindt.	Het waterschap streeft naar een robuust watersysteem, waarbij er voldoende ruimte is voor opvang en afvoer van water, gelet op de verschillende functies. Er zal geen sprake zijn van beperking van de waterafvoer tot een onacceptabel niveau. Hiertoe zijn normen vastgelegd voor inundatie van het maaiveld in de provinciale verordening Water en normen voor het reguliere peilbeheer in het peilbesluit van het waterschap. De waterlopen dienen verder te voldoen aan afmetingen zoals vastgelegd in de legger van het waterschap.	De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.
P15.4	Kaart 13: EVZ trajecten en ambassadeursoorten --> 1. Model Moeraszone; dit betreft landbouwgrond volgens inspreker en inspreker wil geen duurzame landbouw mogelijk maken.	Het waterschap werkt samen met gemeenten aan ecologische verbindingen tussen natuurgebieden. Daarmee wordt invulling gegeven aan het vastgestelde provinciale beleid. Kaart 13 geeft aan waar die te maken verbindingen ongeveer liggen en hoe die er uit kan komen te zien, zodat men zich daar een voorstelling van kan maken.	De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
P15.5	Kaart 13: EVZ trajecten en ambassadeursoorten --> 2. Gat van den Ham Woelmuis. Deze soort wil inspreker niet op zijn perceel hebben.	De ambassadeursoorten op kaart 13 laten zien voor welke doelsoorten, conform het vastgestelde provinciale beleid, de desbetreffende ecologische verbinding wordt aangelegd.	De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.
P15.6	Kaart 15: Aanwijzing natte natuurparel Gat van den Ham --> Inspreker merkt op dat de hoge waterstanden problemen kunnen veroorzaken op de achtergelegen gronden.	Bij het verhogen van grondwaterpeilen in en rond de natuurgebieden wordt altijd in overleg met betrokkenen gekeken naar het voorkomen van negatieve effecten op de omliggende gronden. Indien nodig zullen ook, conform vigerende wettelijke procedures, compenserende maatregelen genomen worden om negatieve effecten tegen te gaan. Dat zal ook hier gaan gebeuren.	De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.
P15.7	Kaart 16: Prioritering inrichtingsmaatregelen voor ecologie --> Inspreker geeft aan dat de nog niet geplande stippen niet gewenst zijn in een agrarisch gebied.	Deze (globale) trajecten volgen uit provinciaal beleid die het waterschap samen met gemeenten uitvoert. Bij de daadwerkelijke uitwerking van het plan kan het traject nog lokaal bijgesteld worden, mits voldaan kan worden aan de gestelde doelen.	De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.
P15.8	Waarom moeten er maatregelen worden getroffen voor de Grote Modderkruiper? Dat beest zit er al jaren. Een peilverhoging kan ervoor zorgen dat drains onder water komen, waardoor ze minder afvoeren en een perceel onnodig vernat.	De Grote Modderkruiper is een zwaar beschermde soort. Zowel de soort (zgn. tabel 3-soort) als de leefomgeving (habitatrichtlijn) zijn beschermd. Als er maatregelen zijn die de instandhouding kunnen versterken dan is het beleid van het waterschap dat we die meenemen. Bij het vaststellen van deze maatregelen zal een afweging van belangen plaatsvinden. Indien nodig zullen ook mitigerende/compenserende maatregelen, conform hiervoor geldende wettelijke bepalingen, genomen worden om negatieve effecten tegen te gaan. Dat zal ook hier gaan gebeuren.	De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.
P15.9	KRW-programma Brabantse Delta --> Er wordt €1,5 miljoen uitgegeven voor Gat van den Ham. Niet alle dijken zijn in eigendom van het waterschap, ook agrariërs krijgen met de plannen te maken. Wat houden de plannen in voor de eigendommen van de agrariërs?	De €1,5 miljoen euro waar inspreker aan refereert betreft de voorgenomen investeringen voor maatregelen van het waterschap om aan de KRW-doelstellingen (waterkwaliteit en ecologie) te kunnen voldoen. Deze maatregelen zijn niet direct gerelateerd aan noodzakelijke verbeteringswerken voor een aantal regionale keringen. In beginsel blijft de eigendomssituatie onveranderd.	De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
P15.10	Klimaatadaptieve drainage -->Volgens inspreker komen we in de klei- of veengronden in de problemen met een overschot aan water. Hoe wordt bepaald welke drainagemogelijkheden worden toegepast?	Mogelijkheden voor drainage staan in de keur; verder wil het waterschap in de komende jaren duurzaam bodembeheer gaan stimuleren, waarbij de verwachting is dat de waterhuishouding in de landbouwbodems verbetert. Hierbij wordt gebruik gemaakt van Europese cofinancieringsmiddelen voor (duurzame) plattelandsontwikkeling.	De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.
P15.11	Graag eerst geplande onderhoud uitvoeren voordat er nieuwe plannen worden gemaakt. Vooral houtopstanden die zijn aangeplant door het waterschap aan de voet van de stroomzijde van de dijk moeten worden gesnoeid.	Maai-/onderhoudswerkzaamheden worden door het waterschap uitgevoerd conform het "Onderhoudsplan waterlopen en waterkeringen". Binnen het dijkprofiel worden géén bomen aangeplant door het waterschap.	De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.
P15.12	Er zijn nog diverse knelpunten bij extreme regenval om de waterafvoer te verbeteren. Hoe worden deze opgelost?	Op basis van de uitgevoerde toetsing op wateroverlast ten behoeve van het Ontwerp Waterbeheerplan 2016-2021 is bekend waar er nog wateroverlast plaatsvindt en welke prioriteit het heeft. Ook is er inzicht in wat voor soort maatregelen zinvol kunnen zijn. Het nader uitwerken van welke maatregelen exact genomen gaan worden en de uitvoering ervan, wordt onderdeel van de geplande watergebiedsprogramma's die in het Ontwerp Waterbeheerplan zijn aangekondigd. Daarbij wordt de streek nauw betrokken.	De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.
VL1	Organisatie Vlaanderen (15IN006623)		
VL1.1	Inspreker vindt het bijzonder positief dat verwezen wordt naar het grensoverschrijdende wateroverleg (GoW) (p90) en de recent ondertekende samenwerkingsovereenkomst (p46).	Het waterschap is eveneens blij met de ondertekening van het samenwerkingscharter voor operationeel waterbeheer in de grensstreek met de provincie Antwerpen (6 februari 2015). Het waterschap is tevens positief over de wijze waarop de afstemming/samenwerking met Nederlandse waterbeheerders is opgenomen in de Vlaamse waterplannen voor de regionale waterlopen in het Maas stroomgebied. Hiermee is een stevige basis gelegd voor versterking van een doelmatige samenwerking in de komende planperiode.	De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
VL1.2	<p>Inspreker is van mening dat ondanks het feit dat het waterschap in het hoofdstuk over de uitvoeringsstrategie het belang benadrukt van grensoverschrijdende samenwerking met de Vlaamse partners, dit in de omschrijving van de deelgebieden ('specifieke aandachtspunten') soms goed is vermeld (Molenbeek/Kleine Aa en Merkske), maar soms onvoldoende. Inspreker noemt drie voorbeelden in dit kader. Voor deelgebied 5 (Chaamse beken) wenst het waterschap langs de Strijbeekse Beek ecologische maatregelen te nemen. Deze waterloop is deels grensvormend, daarom dat de Vlaamse partners voldoende betrokken moeten worden bij de realisatie van deze plannen: de waterloopbeheerders (provincie Antwerpen en watering De Beneden Mark), maar ook de gemeente en landbouw- en natuursector. Dit aandachtspunt geldt ook voor gebied 1 (Aa of Weerij), waar een ecologische verbindingzone wordt gepland tussen de Kleine Beek en De Maatjes (natuurgebied in Vlaanderen). Dit aandachtspunt geldt ook voor gebied 13 (Molenbeek), waar ecologische verbindingzones worden gepland. Het is voor de betrokken waterbeheerder in Vlaanderen (provincie Antwerpen) niet geheel duidelijk waar deze zullen gerealiseerd worden en of dit mogelijk een effect heeft stroomopwaarts in Essen (intensief landbouwgebied), maar ook hier vraagt inspreker om bij de 'specifieke aandachtspunten' de terugkoppeling te vermelden met de Vlaamse partners.</p>	<p>De betreffende projectleiders voor de genoemde gebieden zullen bij relevante ontwikkelingen contact opnemen met de Vlaamse organisaties om overleg te voeren over de plannen aan Nederlandse zijde. Graag verkennen zij met de Vlaamse partners mogelijke kansen voor doelmatige samenwerking in het grensgebied. De overall afstemming en voortgang zal worden teruggekoppeld in de jaarlijkse vergadering van het Grenswater Overleg Mark-Molenbeek. Voor de Kleine Aa/Molenbeek hebben de provincie Antwerpen en het waterschap afgesproken een grensoverschrijdende stroomgebiedvisie op te stellen. Andere relevante partners zullen daarbij worden betrokken. Hierin zal de samenhang van Vlaamse en Nederlandse watermaatregelen worden uitgewerkt. Op kaart 16 is voor gebied 13 (Molenbeek) de prioritering van de inrichtingsmaatregelen voor ecologie aangegeven. Voor de Molenbeek is het Noordelijke en Zuidelijke deel nog niet gerealiseerd maar wel gepland.</p>	<p>Op p52 van het Ontwerp WBP is de formulering over grensoverschrijdende samenwerking als volgt aangepast: Met Vlaamse partners worden er stroomgebiedsvisies opgesteld en/of afspraken gemaakt over de uitvoering van taken in de grensoverschrijdende wateren zoals <i>de Mark, de Aa of Weerij, de Molenbeek, het Merkske, de Strijbeekse beek en het Vennencomplex Groot Meer</i></p> <p>In bijlage 5 wordt bij de genoemde gebieden 1, 5 en 13 de afstemming met Vlaamse partners expliciet genoemd.</p>

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
VL1.3	<p>Voor deelgebied 5 (Chaamse beken) vraagt inspreker ook de vermelding op te nemen met betrekking tot de Heerlese Loop / Pools Heining en het vismigratieknelpunt. Zowel het waterschap als de provincie Antwerpen hebben de voorbije jaren reeds heel wat inspanningen geleverd om gezamenlijk het vismigratieknelpunt op te lossen. De waterlopen zijn in Vlaanderen ook opgenomen op de beleidskaart vismigratie.</p>	<p>In de komende jaren werk het waterschap aan maatregelen voor een aantal vismigratieknelpunten die eveneens van belang zijn voor de doelmatigheid van Vlaamse investeringen bovenstrooms. Zo maken de twee stuwen in de Nederlandse Bovenmark die nog niet vispasseerbaar zijn, onderdeel uit van de samenwerking tussen het waterschap en de Vereniging Markdal. Voor de Heerlese Loop/Pools Heining heeft het waterschap in samenwerking met de provincie Antwerpen een eerste verkenning uitgevoerd van een mogelijke oplossing van het vismigratieknelpunt aldaar. Het waterschap wil graag het gesprek met de provincie Antwerpen (en andere relevante partners) voortzetten over doelmatige maatregelen ter plaatse.</p>	<p>De volgende zin wordt toegevoegd: <i>'Voor het vismigratieknelpunt Heerlese Loop/Pools Heining zal het waterschap samen met de provincie Antwerpen verkennen welke doelmatige maatregelen er mogelijk en gewenst zijn.'</i></p>
VL1.4	<p>In deelgebied 13 (Molenbeek) staat vermeld dat de resterende vismigratieknelpunten ter hoogte van Roosendaal zullen worden opgelost. Op die manier is de Molenbeek vismigreerbaar tot in Vlaanderen (Kleine Aa) en zullen de inspanningen voor het oplossen van vismigratieknelpunten die men in Vlaanderen wenst te nemen een grotere impact hebben. Net zoals de Weerij, de Mark, het Merkske, de Heerlese Loop is de Kleine Aa opgenomen op de prioriteitenkaart vismigratie in Vlaanderen. Maatregelen in Vlaanderen zijn maar effectief en efficiënt als ook in Nederland inspanningen geleverd worden om op deze waterlopen de vismigratieknelpunten te saneren.</p>	<p>Op kaart 16 in het Ontwerp Waterbeheerplan zijn de drie resterende knelpunten voor vismigratie in de Molenbeek aangegeven. Hiervoor zijn maatregelen gepland in de planperiode. Deze maatregelen zullen ook worden opgenomen in de stroomgebiedvisie Kleine Aa/Molenbeek.</p>	<p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
VL1.5	In deelgebied 3 (p87): Inspreker vraagt met klem om de komende planperiode ook in te zetten op het saneren van vismigratieknelpunten op de Mark.	Op kaart 16 in het Ontwerp Waterbeheerplan zijn de twee resterende knelpunten voor vismigratie in de Bovenmark aangegeven. Hiervoor zijn maatregelen gepland in de planperiode als onderdeel van de gezamenlijke aanpak voor het Markdal van het waterschap met de Vereniging Markdal. De maatregelen zijn onderdeel van de Visie op een Duurzaam en Vitaal Markdal. Aanvullend zouden het waterschap en de Vereniging Markdal in de planperiode graag samen met de Vlaamse partners willen verkennen of de visie voor het Nederlandse deel van het Markdal kan worden uitgebreid met een visie/maatregelenprogramma voor het stroomgebied van de Mark in het Vlaamse deel.	De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.
VL1.6	Deelgebied 12 (Merkske, p90): Inspreker vindt het positief dat het ontwerpplan van het waterschap de Vlaamse ambities voor het Merkske (GET tegen 2021) aanhaalt en dat het waterschap bereid is dit mee te verwezenlijken met concrete acties (EVZ).	Het waterschap vindt het positief dat inspreker in 2015 een integraal project voor verkenning van doelmatige maatregelen voor het Merkske wil opstarten om tegen 2021 aan de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water te kunnen voldoen. De Vlaamse aanwijzing van het Merkske als speerpuntgebied sluit goed aan op de status van natuurlijk waterlichaam aan Nederlandse zijde. Het waterschap stelt voor dat een gezamenlijk stappenplan wordt opgesteld om het beoogde integraal project voor deze grotendeels grensvormende beek vorm te geven.	De tekst voor gebied 12 wordt als volgt verduidelijkt: <i>'Vlaanderen zal samen met Nederland gerichte maatregelen treffen om in de periode tot 2021 een goede ecologische toestand voor het Merkske (Vlaams 'speerpuntgebied') te bereiken.'</i>

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
VL1.7	<p>Het Merkske is als speerpuntgebied aangeduid in het ontwerp SGBP in Vlaanderen. Hiervoor zal vanuit het bekkensecretariaat Maasbekken op korte termijn een gebiedsanalyse en doelstellingennota opgesteld worden. De Nederlandse partners zullen hierbij betrokken worden. In het Ontwerp Waterbeheerplan van het waterschap wordt aan het Merkske niet de hoogste prioriteit toegekend (wel voor ecologie). Weerijs en Mark zijn dan weer aandachtsgebieden in Vlaanderen, maar hoogst geprioriteerd door waterschap Brabantse Delta. Grensoverschrijdende afstemming in de gebiedsgerichte uitwerking van het waterbeheer zal gezocht moeten worden en wederzijdse afstemming is noodzakelijk.</p>	<p>Het waterschap onderschrijft het belang van een gezamenlijk overeengekomen aanpak voor de grensvormende en grensoverschrijdende watersystemen waaronder Mark, Weerijs, Merkske, Strijbeekse Beek en de Kleine Aa/Molenbeek. Het waterschap stelt voor om voor deze beken een gezamenlijk processtappenplan te ontwikkelen.</p>	<p>De tekst voor gebied 12 wordt aangevuld met de volgende zin: <i>'Onder de vleugels van dit grenswateroverleg zal een Vlaams-Nederlands stappenplan voor herstel van het Merkske worden ontwikkeld.'</i></p>
VL1.8	<p>Eigen verantwoordelijkheid (p64): Op zich is het positief dat andere partners en sectoren worden geresponsabiliseerd en dat initiatieven worden overgelaten aan derden. Als voorbeeld wordt het plan van de agrarische sector aangehaald rond waterkwaliteit en -kwantiteit. Inspreker merkt hier op dat deze particuliere of sectorale initiatieven voldoende opgevolgd dienen te worden door het waterschap o.a. m.b.t. hun grensoverschrijdende invloed.</p>	<p>Het waterschap wil ondernemers en burgers stimuleren om bij te dragen aan inrichtingsmaatregelen en beheer en onderhoud. Op deze manier zal het waterbewustzijn toenemen, zal het draagvlak voor maatregelen toenemen en kunnen de waterschapslasten binnen aanvaardbare grenzen blijven. Bij het inschakelen van derden zullen bepaalde condities gelden op om de kwaliteit en continuïteit te borgen en de risico's te beheersen. Hierbij verdienen effecten en samenwerkingskansen in de grensstreek bijzondere aandacht. Het waterschap wil graag kennis en ervaringen omtrent dergelijke initiatieven uitwisselen met de Vlaamse partners.</p>	<p>Op p64 worden de volgende twee zinnen toegevoegd: <i>'Voor de wateren in het grensgebied met Vlaanderen verdient de grensoverschrijdende impact van maatregelen hierbij speciale aandacht. Waar mogelijk wordt samenwerking met Vlaamse ondernemers en waterbeheerders gestimuleerd.'</i></p>

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
VL1.9	<p>Monitoringsstrategie (p.66): In principe kan hier ook de samenwerking met Vlaanderen geduid worden i.k.v. kennis delen, maar ook efficiëntiewinst nastreven op de grenswaterlopen (bv Merkske); met eventueel een verwijzing naar de ondertekende samenwerkingsovereenkomst.</p>	<p>In het strategische Vlaams-Nederlandse bilaterale Wateroverleg van 26 november 2014 is de afspraak gemaakt dat er een gezamenlijk voorstel zal worden ontwikkeld voor doelmatige monitoring voor de grensvormende en grensoverschrijdende regionale watersystemen langs de gehele Vlaams-Nederlandse grens.</p>	<p>De volgende zin wordt toegevoegd: <i>'Samenwerkingscharter operationeel waterbeheer met Vlaanderen en waterschap De Dommel: jaarlijks wordt de voortgang besproken in het Grenswateroverleg Molenbeek-Mark (dit is het voormalige Stroomgebiedcomité Mark)'</i></p>
VL1.10	<p>Opmerking bij de factsheets --> -De normen voor Ptotaal en Ntotaal zijn onlangs verstrengd in Nederland. Het is wel zo dat de normen in Vlaanderen niet worden verstrengd en dus niet overeen komen met deze van Nederland. Dit heeft potentieel gevolgen voor het halen van de waterkwaliteit in Nederland. Wat lag aan de basis voor deze verstrenging? Werden de vroegere normen onvoldoende geacht voor het halen van een goede ecologische toestand voor de KRW? Het is enigszins jammer dat dit niet tijdig met Vlaanderen (CIW) werd afgestemd, waardoor de nieuwe normen leiden tot een verschillende kwaliteitsbeoordeling en rapportering aan beide zijden van de grens.</p>	<p>De normen voor nutriënten van de eerste Nederlandse stroomgebiedbeheerplannen (2009-2015) waren voor stromende wateren gebaseerd op het kwaliteitselement macrofauna (uitgezonderd grote rivieren). Na het gereedkomen van deze plannen is meer informatie beschikbaar gekomen over fyto-benthos. Zo heeft harmonisatie op Europees niveau plaatsgevonden en zijn meer meetgegevens beschikbaar gekomen. Nederland heeft vervolgens met een bureaustudie onderzocht of aanpassing van normen voor nutriënten nodig was, waarbij het fyto-benthos de aandacht heeft gekregen. De resultaten uit de bureaustudie en de Europese harmonisatie-oefening waren aanleiding om de nutriëntennormen voor beken en kleine rivieren aan te scherpen. De nieuwe normen zullen met ingang van 22 december 2015 van kracht worden. In de ontwerp plannen voor 2016-2021 is al rekening gehouden met deze nieuwe normen. In de nieuwe plannen is het oordeel nutriënten 'goed' als een van beide parameters N of P 'goed' is. Deze wijze van aggregeren is in de eerste planperiode onjuist uitgevoerd.</p>	<p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>
VL1.11	<p>Factsheet; beoordeling Merkske --> Voor de chemische toestand wordt in Vlaanderen voor kobalt de norm niet gehaald. Inspreker vraagt of dit in Nederland geen probleem is. Omgekeerd blijkt kwik te voldoen in Vlaanderen. Vergelijking van de chemische beoordeling dient verder in detail te gebeuren.</p>	<p>Het waterschap stelt voor dit verder uit te zoeken in overleg met de Vlaamse partners. Het waterschap doet voor kwik nog nader onderzoek naar de oorzaak van de overschrijdingen. Het waterschap stelt voor om te bekijken of een gezamenlijke actie op dit vlak is gewenst. Dit onderwerp zal worden geagendeerd in het Grenswateroverleg Mark-Molenbeek.</p>	<p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
VL1.12	<p>Factsheet; beoordeling Merkske --> De tekst vermeldt dat de vismaatlat voor de beken is aangepast op basis van een internationale vergelijking/afstemming. Nu scoort deze maatlat ontoereikend. Aan de hand van deze bijgestelde maatlat wordt een beter beeld verkregen van de praktijksituatie i.r.t. nuttige doelen. De toestand in 2009 (op basis van een expert oordeel van de waterbeheerder) is mogelijk te positief geweest (matig). Echter het Merkske scoort volgens de beoordeling in Vlaanderen voor vis matig. Mogelijks dient deze bijstelling herbekeken te worden.</p>	<p>Zie 25.15 met in achtneming van de volgende relevante verschillen tussen Boven Mark en Merkske:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het Merkske ligt deels op de grens en daardoor zullen de Vlamingen en de medewerkers van waterschap Brabantse Delta deels hetzelfde waterdeel bemonsteren, terwijl in de Boven Mark verschillende waterdelen bemonsterd worden; • het verschil in beoordeling tussen Nederland en Vlaanderen is voor het Merkske kleiner dan voor de Boven Mark;• het Merkske heeft de status natuurlijk (i.t.t. de Boven Mark met status sterk veranderd) en voor het Merkske gelden daardoor landelijke maatlaten en doelen die het waterschap dus niet zelf kan bijstellen. 	<p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>
VL1.13	<p>Factsheet; beoordeling Merkske --> Inspreker ondersteunt volop: "Een gezamenlijke, integrale aanpak met Vlaanderen is gewenst. Agrarische ondernemers zullen daarbij ook een substantiële bijdrage moeten leveren viamaatregelen in het kader van het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer. Voor herstel van de vispopulatie is het ook van belang dat de twee resterende stuwen in het waterlichaam Boven-Mark vispasseerbaar worden gemaakt." Vanuit Vlaanderen wenst men de GET tegen 2021 in het Merkske te halen. Inspreker wenst in 2015 te starten met een gebiedsanalyse en rekent hierop op de steun van waterschap Brabantse Delta.</p>	<p>Het waterschap stelt voor om in gezamenlijkheid een processtappenplan op te stellen voor de beoogde gebiedsanalyse. Deze analyse zal de basis vormen voor een gezamenlijke te definiëren maatregelprogramma waarin ook doelmatige maatregelen in de landbouwsector aan beide zijden van de grens betrokken zullen worden. Verder adviseert het waterschap om het bestaande overleg tussen water- en terreinbeheerders nauwgezet te betrekken in de gezamenlijke analyse.</p>	<p>De tekst voor gebied 12 wordt aangevuld met de volgende zin: <i>'Onder de vleugels van dit grenswateroverleg zal een Vlaams-Nederlands stappenplan voor herstel van het Merkske worden ontwikkeld.'</i></p>

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
VL1.14	<p>Factsheet; beoordeling Mark --> Voor de chemische toestand wordt in Vlaanderen voor kobalt, pyreen en nitriet de norm niet gehaald. Inspreker vraagt of dit in Nederland geen probleem is. Omgekeerd blijkt kwik te voldoen in Vlaanderen. Vergelijking van de chemische beoordeling dient verder in detail te gebeuren.</p>	<p>Kobalt wordt op dit moment niet gemeten. Dus is onbekend in welke concentraties deze stof in het oppervlaktewater voorkomt. Kobalt wordt vanaf 2016 opgenomen in het meetnet. Het is onduidelijk welke vorm van pyreen er wordt bedoeld. In Nederland geldt er geen norm voor nitriet, er is uitsluitend een norm voor totaal stikstof (som Kjeldahl Stikstof, nitriet en nitraat). Waterschap Brabantse Delta stelt voor om monitoringsprogramma's in de toekomst beter op elkaar af te stemmen in lijn met de gemaakte afspraak in het Vlaams-Nederlandse bilaterale strategische wateroverleg voor de regionale grenswateren (Maas en Schelde stroomgebied).</p>	<p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>
VL1.15	<p>Factsheet; beoordeling Mark --> De tekst vermeldt dat de vismaatlat voor de beken is aangepast op basis van een internationale vergelijking/afstemming. Nu scoort deze maatlat slecht. Aan de hand van deze bijgestelde maatlat wordt een beter beeld verkregen van de praktijksituatie i.r.t. nuttige doelen. De toestand in 2009 (op basis van een expert oordeel van de waterbeheerder) is mogelijk te positief geweest (matig). Echter de Mark scoort volgens de beoordeling in Vlaanderen voor vis matig. Mogelijks dient deze bijstelling herbekeken te worden.</p>	<p>De internationale afstemming die heeft plaatsgevonden was niet alleen met de Vlaamse gegevens en methode, maar met beoordelingsmethoden en visgegevens van in totaal acht Europese lidstaten. Over het geheel genomen (voor de gegevens van alle acht lidstaten) vertoonden de beoordelingen een vergelijkbaar beeld, maar desondanks kunnen voor specifieke gevallen grote verschillen optreden. Daarbij geldt overigens dat de beoordeling in Vlaanderen gebaseerd is op inventarisatiegegevens uit het Vlaamse deel van de Mark en de beoordeling van het waterschap op gegevens uit het Nederlandse deel. Ook dat kan resulteren in verschillen in beoordeling. Niettemin is het verschil tussen de Vlaamse en Nederlandse beoordeling in dit geval groot. Het waterschap stelt daarom voor om in het kader van internationale samenwerking komende planperiode de verschillen (niet alleen voor de Boven Mark, maar ook voor andere grensoverschrijdende en grensvormende beken; en niet alleen voor vis, maar ook voor de andere parameters) samen met Vlaamse waterpartners te analyseren en te proberen de beoordelingen te harmoniseren. Die harmonisatie moet overigens niet zo zeer gezocht worden in het aanpassen van maatlatten (die zijn landelijk vastgelegd), maar in het aanpassen van doelen. Dit onderwerp zal worden geagendeerd in het jaarlijkse bilaterale strategische wateroverleg tussen Vlaanderen en Nederland voor de regionale waterlichamen in de grensstreek (Maas en Schelde).</p>	<p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
VL1.16	Factsheet; beoordeling Weerijis --> Voor de chemische toestand wordt in Vlaanderen voor kobalt de norm niet gehaald. Inspreker vraagt dit in Nederland geen probleem is. De Weerijis wordt als goed beoordeeld voor de chemische toestand in Nederland.	Zie het antwoord bij VL1.14.	De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.
VL1.17	Factsheet; beoordeling Weerijis --> De tekst vermeldt dat de vismaatlat voor de beken is aangepast op basis van een internationale vergelijking/afstemming. Nu scoort deze maatlat ontoereikend. Aan de hand van deze bijgestelde maatlat wordt een beter beeld verkregen van de praktijksituatie i.r.t. nuttige doelen. De toestand in 2009 (op basis van een expert oordeel van de waterbeheerder) is mogelijk te positief geweest (matig). Echter het Merkske scoort volgens de beoordeling in Vlaanderen voor vis matig. Mogelijks dient deze bijstelling herbekeken te worden.	Zie het antwoord bij VL1.15.	De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.
12	Industrie en bedrijfsleven (15IN006523)		
I2.1	Naar de mening van inspreker zijn bij de uitwerking van het waterbeheerplan een aantal onderwerpen, die zeker onder de nieuwe accenten vallen, niet of niet voldoende aan bod gekomen. Het betreft hier onder andere het inzichtelijk maken van beschikbare hoeveelheden zoetwater, niet alleen door middel van peilbeheer (het ondiepe grondwater) maar ook de beschikbaarheid van het diepe grondwater. Voorstel tot samenwerking met	Het beschikbaar maken van hoeveelheden grondwater voor de industrie betreft primair een verdelingsvraagstuk dat in het Provinciaal Milieu- en Water Plan aan de orde komt omdat het een strategisch kaderstellende afweging is. De waterschappen geven hier vervolgens uitvoering aan binnen hun bevoegdheden. Het waterschap is bereid mee te denken, maar de primaire verantwoordelijkheid rust bij de provincie, zoals ook al besproken is in het vooroverleg tussen de Noord-Brabantse Waterschapsbond en de vertegenwoordiging van de industrie.	De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
	het waterschap, de provincie en andere relevante stakeholders om te werken aan het inzichtelijk maken van de beschikbaarheid van zoetwater in de diepere grondlagen.		
12.2	Daarnaast kan inspreker in het plan niets terug vinden over de bescherming van grondwateronttrekkingen < 150.000 m3 per jaar, waarbij zowel vergunningsverlening, monitoring en handhaving een belangrijke taak voor de waterschappen is.	Dat klopt. In het waterbeheerplan is dat indirect aangegeven door te verwijzen naar menselijke consumptie. Immers, het beschermen van de grondwatervoorraad ten behoeve van menselijke consumptie is het doel achter de genoemde maatregelen. De tekst van het WBP zal hierop worden verduidelijkt.	blz. 16, eerste kolom, laatste zin achter woorden ' <i>voor menselijke consumptie</i> ' toevoegen (<i>voor drinkwater en industrie</i>)'.
12.3	Op bladzijde 6 geeft u als eerste hoofdlijn aan: "meer integrale aanpak en aandacht voor het grotere geheel". Voor het watersysteem: "is er behoefte om de maatregelen voor natuurontwikkeling veel meer in samenhang te beschouwen met de optimalisatie van het peilbeheer". Inspreker mist de samenwerking met bedrijven, landbouworganisaties en gemeentes, dit in tegenstelling tot de afvalwaterketen waar de samenwerking van deze groepen wel als belangrijk wordt gezien.	De samenwerking die genoemd wordt in de aangehaalde paragraaf is wel de samenwerking die het waterschap breed voorstaat, dus ook voor het watersysteem. Daar zijn ook al voorbeelden van. Het WBP zal hierop worden verduidelijkt.	Op bladzijde 6 wordt toegevoegd: ' <i>waarbij samenwerking wordt gezocht met onder andere bedrijven, landbouworganisaties, terreinbeheerders en gemeenten.</i> '
12.4	Op bladzijde 25, onder zoetwatervoorziening, voert u de nieuwe term 'voorzieningsniveau' in, met als uitleg "Het betreft de beschikbaarheid van zoetwater in normale en droge situaties in een gebied". Hier is niet helder of met grondwater zowel het ondiepe als diepe grondwater wordt bedoeld.	Dit betreft grondwater in den brede, dus zowel diep als ondiep, al ligt het accent in de praktijk vooral op het ondiepe grondwater omdat daar de meeste gebruikers uit putten. Denk daarbij vooral aan de land- en tuinbouwsector als gebruikersgroep. De tekst van het WBP zal hierop worden verduidelijkt.	Op bladzijde 25 wordt ' <i>diep en ondiep</i> ' geplaatst voor grondwater.

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
12.5	Op bladzijde 44 geeft u aan dat het waterschap effectief en efficiënt wil zijn. Een streven waar inspreker volledig achter staat. In de verdere uitwerking van onder andere het kostenoverzicht per programma mist inspreker de concrete invulling hoe uw waterschap denkt efficiënter en/of effectiever te kunnen worden. Inspreker verzoekt dit concreter in te vullen.	Het waterschap zoekt continu naar manieren om de effectiviteit en efficiëntie te verhogen, binnen alle programma's. De besparing die dit oplevert worden gerapporteerd in de Kadernota. De besparingen die in het kader van het Bestuursakkoord Water worden gerealiseerd brengt het waterschap afzonderlijk in beeld in een Stormboekhouding (zie paragraaf 4.2 van de Kadernota 2015-2025).	De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.
12.6	In het kader van het Bestuursakkoord Water (2011), gesloten door het Rijk (ministerie van I&M) en de koepels VNG, UvW, IPO en Vewin, is afgesproken om de doelmatigheid in het waterbeheer te vergroten en de lastenontwikkeling voor burgers en bedrijven te matigen. De door het waterschap gepresenteerde ontwikkeling van de heffing laat zien dat van een gematigde stijging geen sprake is en dat de zuiveringstarieven in de planperiode met gemiddeld 3,4% zullen stijgen. Waarbij inspreker aanneemt dat in het waterbeheerplan uitgegaan is van een jaarlijkse inflatie van 2%. Inspreker adviseert het waterschap om in het plan aan te geven wat de effecten zullen zijn bij een lagere inflatie en/of het uitblijven van onder andere subsidies of financiële ondersteuning van derden.	Op pagina 49 van het Ontwerp Waterbeheerplan is de landelijke definitie van het begrip 'gematigde lastenontwikkeling' opgenomen, namelijk een tariefstijging die niet groter is dan 5% per jaar (inclusief inflatie). Het waterschap voldoet hieraan. Dit neemt niet weg dat het waterschap blijft streven naar lagere lasten en tarieven, waarbij de taken op voldoende niveau worden gerealiseerd. In het Ontwerp Waterbeheerplan is inderdaad uitgegaan van een inflatiepercentage van 2% per jaar. De afweging over het te hanteren inflatiepercentage wordt jaarlijks gemaakt bij het opstellen van de meerjarenraming (onderdeel van de Kadernota). De kosten voor inrichtingsmaatregelen in het watersysteem zijn gebaseerd op 50% cofinanciering zoals aangegeven op pagina 49 van het ontwerp Waterbeheerplan. Op pagina 76 van het Ontwerp Waterbeheerplan is aangegeven dat de indien de cofinanciering niet beschikbaar komt, het waterschap het tempo van doelrealisatie naar beneden zal bijstellen.	De tekst onder paragraaf 4.1 (kostenoverzicht per programma) is aangepast. Op p50 is de zin 'De Tweede Kamer heeft de gematigde lastenontwikkeling vertaald in een oproep aan de waterschappen om de tarieven met niet meer dan 5% per jaar (inclusief inflatie) te laten stijgen' vervangen door: <i>'In antwoord op de oproep van de Tweede Kamer voor een gematigde lastenontwikkeling wil het waterschap de tarieven met niet meer dan 2,5% per jaar plus inflatie laten stijgen.'</i>

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
12.7	De strekking van het Bestuursakkoord Water is dat er kwaliteit wordt geleverd maar tegen lagere kosten. De nieuwe aanpak van het waterbeheer moet solide, simpel en sober zijn. Inspreker is van mening dat dit zich niet verhoudt tot de in het plan gepresenteerde ontwikkeling van de tarieven.	Het waterschap werkt intensief samen met partners om invulling te geven aan de afspraken op het gebied van doelmatig waterbeheer, conform het Bestuursakkoord Water. De besparingen die in het kader van het Bestuursakkoord Water worden gerealiseerd brengt het waterschap afzonderlijk in beeld in een Stormboekhouding (zie paragraaf 4.2 van de Kadernota 2015-2025). Als gevolg van de gerealiseerde besparingen slaagt het waterschap er in om de ontwikkeling van de tarieven de komende jaren onder de 5% per jaar te houden (ondanks de enorme opgaven op het gebied van de regionale keringen en de bijdrage aan het Hoogwaterbeschermingsprogramma). Hiermee voldoet het waterschap aan de afspraken die op landelijk niveau zijn gemaakt op het gebied van gematigde lastenontwikkeling.	Zie 12.6.
12.8	Steeds meer waterschappen transformeren naar energiefabrieken. Dit leidt tot aanzienlijk lagere exploitatiekosten. Het is niet duidelijk wanneer en op welke wijze dit wordt vertaald in de lagere tarieven. Inspreker verzoekt het waterschap om dit concreet aan te geven.	Ook waterschap Brabantse Delta werkt aan duurzame energiewinning, onder andere door rwzi's te transformeren tot energiefabrieken (zie pagina's 40 en 60 van het Ontwerp Waterbeheerplan). Dit vergt investeringen met een terugverdientijd van ongeveer 10 tot 15 jaar. Deze besparingen vallen daardoor buiten de planperiode van het Waterbeheerplan. Met de al uitgevoerde investeringen bij rwzi Nieuwveer kan op termijn een besparing van € 850.000 per jaar op energiekosten worden bereikt.	Op p60 wordt een zin toegevoegd: <i>'Op termijn kunnen zo aanzienlijke besparingen op de energiekosten worden gerealiseerd.'</i>
12.9	Inspreker vindt dat het Ontwerp-Waterbeheerplan 2016-2021 onvoldoende de effecten van het Bestuursakkoord Water terug komen. Inspreker verzoekt het waterschap in de definitieve versie concreet aan te geven hoe het waterschap vanuit de in het Bestuursakkoord Water gemaakte afspraken denkt te komen tot verlaging van de kosten.	Zie reactie 12.7	De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
N1	Natuur- en milieuorganisatie (15IN006738)		
N1.1	Het spreekt inspreker zeer aan dat voor het gebied Het Lange Water een open verbinding met het zoute Volkerak-Zoommeer wordt nagestreefd. Bij een dergelijke inrichting past volgens hen ook het scheiden van het afvoerwater van de landbouw in de Auvergnepolder en de natte natuurplek Lange Water, zoals eerder is bepleit bij reactie van de inspreker op het Peilbesluit voor het betrokken gebied.	Voor een open verbinding tussen Lange Water en het Volkerak-Zoommeer is inderdaad een zout VZM randvoorwaarde. Bij een dergelijke ingreep in het systeem met bijbehorende gebruiksmogelijkheden voor de landbouw hoort tevens een goede alternatieve zoetwatervoorziening. Deze alternatieve zoetwatervoorziening zal nader moeten worden uitgewerkt waarbij de draagkracht van het dan zout/brakke Langewater (voor het ontvangen van overtollig water uit het landbouwgebieden) moet worden onderzocht. De verwachting is dat in de loop van 2016 meer helderheid komt over de toekomst van het VZM en hiermee de kansen voor een verbinding tussen Langewater en VZM. Ingeval van een definitief Rijksbesluit voor een zout VZM zal het waterschap een verkenning uitvoeren van de haalbaarheid en betaalbaarheid van de ontwikkeling van een zout-zoet gradiënt (als uitwerking van de krekensvisie).	De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.
N1.2	De Zoom maakt als ecologische verbindingszone onderdeel uit van de ecologische hoofdstructuur, en heeft ook zelfstandige ecologische functies. Het beheer zou daar mede op moeten worden afgestemd. Op kaart 13 is de Zoom aangemerkt als 'Model nat kralensnoer', maar in de tekst van het beheerplan wordt nergens verklaard wat dat betekent.	Het waterschap zal het Waterbeheerplan hierop verduidelijken.	Aan paragraaf 3.2.3. wordt een kadertekst toegevoegd waarin wordt uitgelegd wat met de EVZ-modellen wordt bedoeld.

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
N1.3	<p>Hoofdstuk 3.1 Risico's beheersen --></p> <p>In dit hoofdstuk wordt aangegeven dat er naar wordt gestreefd de knelpunten met betrekking tot riooloverstorten uiterlijk in 2021 te hebben opgelost. Inspreker vindt die periode behoorlijk lang, zeker waar overstorten tot water-kwaliteitsproblemen in Natte natuurparels, Natura 2000-gebieden of in de rest van de ecologische hoofdstructuur leiden zou een hogere ambitie nagestreefd moeten worden. Het ecologisch belang zou ook een rol moeten spelen bij de prioriteitsstelling van de aanpak van riooloverstorten.</p>	<p>Overstorten die een kwaliteitsprobleem veroorzaken bij Natura 2000, natte natuurparels en andere gebieden met bijzonder water-gerelateerde natuurwaarden hebben prioriteit boven andere overstorten. Het spreekt echter voor zich dat, gezien alle fysieke aanpassingen die gedaan moeten worden aan de rioleringen, dat alles veel eerder dan 2021 opgelost hebben niet reëel is. Dat zou immers kunnen leiden tot niet doelmatige investeringen zoals bedoeld in het Bestuursakkoord Water (2011).</p>	<p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>
N1.4	<p>Hoofdstuk 3.2. Duurzame ontwikkeling van de leefomgeving --> In 2013 voldeed 10% van de waterlichamen aan de waterkwaliteitseisen van de Kaderrichtlijn Water. De ambities is om dit in de 8-jarige periode tot 2021 met 25% te verhogen tot 35%. Vervolgens zal in de 6-jarige periode tot 2027 de laatste 65% gerealiseerd moeten worden. Volgens bijlage 3 is dit een evenwichtige verdeling over deze twee periodes. De mogelijkheid wordt overigens open gelaten om bij een evaluatie in 2021 te beoordelen of het doelbereik haalbaar en betaalbaar wordt geacht. Bij de gekozen lage ambitie voor 2021 lijkt de uitkomst voor zo'n evaluatie haast voorspelbaar. Een ambitie om in 2021 minimaal 60% van de waterlichamen aan de waterkwaliteitseisen van de Kaderrichtlijn Water te laten voldoen acht inspreker e.a. realistischer om de beoogde 100% in 2027 te halen. Ook voor de ecologische verbindingzones zouden de ambities in 2021 wat hoger</p>	<p>De KRW maatregelen maken onderdeel uit van de wettelijk kerntaken van het waterschap. Het voorgenomen KRW-maatregelpakket voor de periode 2016-2021 is samengesteld conform de spelregels voor fasering en doelaanpassing die de regionale waterbeheerders met het Rijk zijn overeengekomen. Daarbij speelt haalbaarheid en betaalbaarheid van maatregelen een belangrijke rol, maar ook de verdeling van wettelijke bevoegdheden en taken. Het waterschap behaalt de water(systeem)doelen met beheer- en inrichtingsmaatregelen als de aanleg van ecologische verbindingzones, beek- en kreekherstel, de inrichting van natte natuurparels en vispassages. Het waterschap geeft bij de programmering van deze maatregelen in de planperiode 2016-2021 waar mogelijk prioriteit aan deelgebieden waar ook een opgave ligt op het gebied van veiligheid en/of wateroverlast. Inzet van het waterschap is om deze inrichtingsmaatregelen evenwichtig te realiseren over de twee KRW-periodes tot en met 2027. In de planperiode zullen watersysteemanalyses worden uitgevoerd voor het maken van een inschatting van haalbaar doelbereik in 2027. Mede op basis daarvan zal in 2020/2021 een besluit worden genomen over aanpassing van het maatregelpakket voor de laatste KRW-termijn (2022-2027) en/of bijstelling van de doelen. Omdat er nog een grote slag te maken is richting doelbereik zet het waterschap de komende jaren in op meer overleg, dialoog en samenwerking in het beheergebied in een zoektocht naar doelmatige maatregelen</p>	<p>In paragraaf 4.4 (watersysteembeheer) zijn de spelregels van de KRW en de aanpak van het waterschap voor de KRW verduidelijkt.</p>

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
	<p>moeten liggen om een 100% bereik in 2027 meer zeker te stellen. Het bij voorbaat accepteren dat in 2023 nog 10% overschrijding plaats vindt is in tegenstelling tot wat wordt beweerd dan ook in strijd met de Nota Duurzame gewasbescherming. Voor wat betreft het terugdringen van bestrijdingsmiddelen zou dan ook moeten worden ingezet op het halen van 100% van de doelen en zou er prioriteit moeten worden gegeven aan het halen van de doelen in waterlichamen die zijn gelegen in Natte natuurparels, Natura 2000-gebieden en in de rest van de ecologische hoofdstructuur. Aangegeven is dat plaagsoorten geen bedreiging mogen vormen voor waterhuishoudkundige functies. Inspreker gaat er van uit dat de ecologische functies daar mede onder vallen, en indien dat niet het geval is, die hieraan toe te voegen.</p>	<p>waarmee uiteindelijk een hoger percentage doelbereik kan worden bereikt dan de prognoses op dit moment aangeven.</p> <p>Voor wat betreft het gewasbeschermingsmiddelengebruik zijn primair ondernemers verantwoordelijk om aan de landelijke wet- en regelgeving te voldoen. Het waterschap heeft daar beperkte instrumenten voor, maar werkt bijvoorbeeld wel nauw samen met de landbouwsector om de uitwerking van het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer en het Europees Plattelands Ontwikkelingsprogramma tot een succes te maken. Een paar kanttekeningen zijn verder op zijn plaats: De waterbeheerders in Nederland kiezen voor een procesgerichte benadering waarbij met inrichtingsmaatregelen, gedifferentieerd beheer- en onderhoud, afvalwaterzuivering en stimuleringsmaatregelen voor het terugdringen van het gebruik van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen wordt getracht natuurlijke processen waar mogelijk te herstellen en versterken. Daarbij geldt dat effecten van deze maatregelcombinaties voor een deel pas jaren later zichtbaar zullen worden. Van sommige maatregelen is ook niet precies bekend wat de effecten in termen van waterkwaliteit en ecologisch functioneren zullen zijn. Sommige oorzaken van het niet voldoen aan doelstellingen kan de waterbeheerder niet alleen of niet volledig oplossen.</p>	
NI.5	<p>Inspreker geeft aan dat uit het Ontwerp Waterbeheerplan niet duidelijk wordt of en waar er binnen het beheergebied Brabantse Delta ook natuurlijke waterlichamen voorkomen, en of daar de norm wel al in 2015 wordt gehaald.</p>	<p>Het Merkske is het enige waterlichaam binnen het beheergebied dat als natuurlijk is aangeduid. Dit is in overeenstemming met de Vlaamse aanduiding. Ook voor natuurlijke waterlichamen gelden de faseringsregelregels van de KRW. De toestandgegevens voor de KRW-waterlichamen maken geen onderdeel uit van het waterbeheerplan. Deze gegevens zijn opgenomen in de zogeheten KRW-factsheets die raadpleegbaar zijn via het waterkwaliteitsportaal van het Informatiehuis Water (www.waterkwaliteitsportaal.nl).</p> <p>Voor het Merkske worden de doelen nog niet volledig gehaald; het is wel een van de beter scorende waterlichamen in het beheergebied. Vlaanderen heeft het Merkske aangeduid als speerpuntgebied. Dat wil zeggen dat men samen met Nederland gerichte maatregelen wil uitvoeren om de KRW-doelen voor eind 2021 te realiseren.</p>	<p>De tekst wordt verduidelijkt met vermelding van de factsheets en waar deze raadpleegbaar zijn. Teven zal melding worden gemaakt van de gezamenlijke aanpak met Vlaanderen voor het Merkske.</p>

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
N1.6	<p>Bijlage 5 Gebiedsspecifieke aandachtspunten --> Aan het gebied Rietkreek-Langewater is een lage prioriteit toegekend. Het Lange Water kent een slechte waterkwaliteit in verband met de afwatering vanuit de landbouw. Gelet op de status als natte natuurparel zou hier en hoge prioriteit gegeven moeten worden aan het verbeteren van de waterkwaliteit.</p> <p>Gesteld wordt dat als de waterkwaliteit op de Binnenschelde verandert, op langere termijn een zoet-zoutovergang in het zuidelijk deel van het Lange water in beeld komt. Naar de mening van inspreker e.a. staat een gewenste ontwikkeling in het gebied Rietkreek-Langewater los van de kwaliteit van de Binnenschelde.</p>	<p>Op pagina 108 wordt inderdaad onterecht de kwaliteit van de Binnenschelde aangehaald. Bedoeld werd de kwaliteit van het water op de Eendracht, als onderdeel van het Volkerak Zoommeer. Deze visie is in lijn met de eerder vastgestelde krekervisie. Op pagina 108 staat overigens geen lage, maar een matige prioriteit toegekend: daar waar mogelijk zal wel worden gewerkt aan verbetering van de situatie. De tekst van het Waterbeheerplan zal worden gecorrigeerd.</p>	<p>Op pagina 108 is de tekst als volgt aangepast: <i>'Op langere termijn komt ook mogelijke realisatie van een zoet-zoutovergang in het zuidelijk deel van het Langewater in beeld, ingeval het Volkerak-zoommeer zout wordt gemaakt en de waterkwaliteit van de Eendracht in die situatie voldoende goed is. In de komende planperiode wordt dit verder verkend als uitwerking van de krekervisie, zodra er een definitief besluit is genomen over het zout maken van het Volkerak-Zoommeer.'</i></p>
L3	Landbouworganisatie (15IN006740)		
L3.1	<p>Inspreker geeft aan dat een lid van haar nogal wat punten betreffende zijn situatie en de situatie rondom het Gat van de Ham in zijn algemeen heeft ingebracht. Inspreker neemt integraal de punten van ons lid over. Zie de opmerkingen bij indiener P15 (15IN006539).</p>	<p>Zie de beantwoording op de zienswijzen P15.1 t/m P15.12</p>	

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
N2	Natuur- en milieuorganisatie (15IN006739 en 15IN006784)		
N2.1	In het algemeen is het Ontwerp Waterbeheerplan overzichtelijk en compact, wat prettig leest.	Het waterschap dankt inspreker voor dit compliment.	De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.
N2.2	Kosten inrichtingsprojecten --> Enige toelichting zou bij het staafdiagram zonder titel op blz. 50 op zijn plaats zijn. Aannemende dat langs de y-as ontbreekt '€1000', zien wij een verschil van ongeveer €50 miljoen tussen de voorziene kosten in 2015 en in 2016. Het is voor de lezer niet te achterhalen waardoor dit opvallende verschil veroorzaakt wordt. Graag uw toelichting.	De bedragen langs de y-as moeten inderdaad worden vermenigvuldigd met € 1.000. Dit zal worden aangepast in de definitieve versie van het Waterbeheerplan. Het verschil van € 50 miljoen tussen de jaren 2015 en 2016 waar naar wordt verwezen berust op een onjuiste vergelijking. De staafdiagram in het WBP 2010–2015 geeft namelijk geen kosten weer voor zuiveringstechnische werken. De staafdiagram op pagina 50 van het ontwerp Waterbeheerplan geeft een integraal beeld van alle kosten weer, inclusief bedrijfsvoering en zuiveringstechnische werken. Voor een nadere toelichting op de cijfermatige ontwikkeling verwijst het waterschap naar de Kadernota 2015–2025.	Pagina 50 staafdiagram: toevoegen aan y-as x € 1.000
N2.3	Inspreker ziet de OESO-aanbeveling wat betreft een eerlijker kostenverdeling, door strakker toepassen van de principes 'de gebruiker betaalt' en 'de vervuiler betaalt', niet terug in uw beleid. Nu is een plotselinge grote verandering in kostenverdeling niet gemakkelijk in te voeren. Wel verwacht inspreker een aanzet tot het volgen van deze aanbeveling terug te zien in het WBP.	Het waterschap ondersteunt de principes 'de gebruiker betaalt' en 'de vervuiler betaalt'. Dit zal in de definitieve tekst van het Waterbeheerplan worden toegevoegd op pagina 50. Het waterschap is echter niet vrij om de wijze van kostentoedeling en heffing autonoom te bepalen. Uit de reactie van de minister van IenM aan de Tweede Kamer op het OESO rapport (17 maart 2014) blijkt dat dit punt landelijk uitgewerkt gaat worden. De resultaten hiervan neemt het waterschap mee in de herziening van de kostentoedelingsverordening van het waterschap die is voorzien in 2018.	Op p50: is in de tekst onder de staafdiagram (over kostentoedeling) de volgende zin toegevoegd: <i>'Hierbij zijn de 'de vervuiler betaalt' en 'de gebruiker betaalt' belangrijke principes.'</i>
N2.4	Waterkwantiteit; Verdrogingsaanpak natte natuurpleils en (grond)waterpeilen --> Inspreker noemt volgende voorbeelden. GGOR in gebied Gat van den Ham heeft nu de prioritering 'Laag' meegekregen (blz. 96). Aanpak van de natte natuurpleil De Berk/Striipen/Kelsdonk is niet doorgeschoven naar de volgende planperiode, en de GGOR voor dit gebied is geclassificeerd als 'matig'; dat is dan ook het enige dat erover in dit WBP staat (blz. 97).	Er is geen sprake van doorschuiven van de GGOR naar de volgende planperiode. Integendeel. De aanpak van natte natuurpleil blijft hoge prioriteit houden. Dat neemt niet weg dat er toch topprioriteiten gesteld moeten worden, zoals in kaart 15 is aangegeven. Daar is ten eerste gekeken naar natte natuurpleils waar nog de meest acute opgave vanuit de GGOR ligt. Ten tweede is gekeken naar de gebieden die risico lopen vanwege het nieuwe beregeningsbeleid. Dat is gedaan aan de hand van de analyses die in overleg met de BMF en andere partners zijn uitgevoerd in het kader van het breed bestuurlijk overleg beregeningsbeleid. Het door inspreker genoemde gebied Gat van den	De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
	<p>Een ander voorbeeld, op blz. 86, is 15ha natte natuurparel in hét gebied waarvan bekend is dat er maatregelen tegen voortdurende verdroging moeten worden genomen; Turfvaart/Bijloop: deze opgave wordt doorgeschoven naar de volgende planperiode. Als voorwaarde voor deze wijziging van het beregenings-beleid is in de intentieverklaring beregening uit oppervlaktewater van 31 januari 2014 stevige aanpak van de verdroging afgesproken. Het ging hierbij nadrukkelijk om de nnp's welke negatieve gevolgen ondervinden van het beregeningsbeleid. Door uitvoering van GGOR-maatregelen kan dit negatieve effect worden opgeheven. Afgesproken is hier zo snel mogelijk uitvoering aan te geven, aangezien het beregenings-beleid reeds van kracht is. In het licht van die afspraak stelt het uitstellen van de verdrogingsaanpak inspreker zeer teleur.</p>	<p>Ham blijkt geen risico te lopen als gevolg van het nieuwe beregeningsbeleid. In de factsheet waarnaar verwezen wordt staat daarom dat dit gebied op dat punt laag scoort. Dat neemt niet weg dat daar nog een opgave ligt. Het door inspreker genoemde gebied Turfvaart-Bijloop scoort hoog op beide aspecten en verdient daarmee hoge prioriteit. Het gegeven dat hydrologisch herstel van natte natuurparels onderdeel uitmaakt van de KRW-maatregelen van het waterschap onderstreept het belang dat het waterschap hecht aan een voortvarende aanpak van GGOR. Wel leert de ervaring ons dat de gebiedsprocessen rondom de meeste acute natte natuurparels al lange tijd moeizaam verlopen. Het waterschap daagt de natuurorganisaties dan ook uit om na te denken hoe zij het waterschap concreet kunnen helpen om de uitvoering van deze GGOR's voortvarender op te gaan pakken.</p>	
N2.5	<p>Waterkwantiteit; Verdrogingsaanpak. natte natuurparels. en (grond)waterpeilen --> De GGOR-processen waarin deze thema's worden samengebracht, kunnen inderdaad een middel zijn om verdroging te helpen aanpakken. Maar alleen mits een passend peilbesluit expliciet doel is van deze processen, en e vaart achter gezet wordt. Onder passend peilbesluit moet in dit geval worden verstaan; een peilbesluit waarmee de KRW-resultaatverplichting 'natte natuurparels hersteld' gehaald wordt. Ideeën over GGOR-processen zijn momenteel nog veelvormig; het is</p>	<p>Het is een misvatting dat een GGOR altijd moet leiden tot een peilbesluit. Een peilbesluit is slechts één van de besluiten waar een GGOR toe leidt. Door de GGOR te verengen tot slechts een peilbesluit wordt zowel het proces van de GGOR als het resultaat van de GGOR te kort gedaan. Het opnemen van een kaart met de voortgang van de GGOR aan het waterbeheerplan heeft geen zin. Immers, GGOR is een cyclisch proces waarbij iedere 6 jaar een nieuwe cyclus ingezet wordt. Dat doen we de komende periode met het opstellen van watergebiedsprogramma's.</p>	<p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
	nodig expliciet te benoemen waaraan het resultaat van deze processen minimaal zal moeten voldoen; dat is nu al goeddeels mogelijk. Daarnaast zou het voor het overzicht van de voortgang goed zijn, een kaart met gebieden waar het GGOR-proces is afgerond/loopt/wordt ingezet, op te nemen bij het WBP.		
N2.6	Waterkwantiteit; Verdrogingsaanpak. natte natuurparels. en (grond)waterpeilen --> Inspreker vraagt ook aandacht voor de weidevogelgebieden in Brabant. De weidevogelstand gaat in heel Nederland achteruit, en de resterende gebieden worden relatief steeds belangrijker voor het behoud van deze soorten.	Het waterschap deelt de visie op het belang van herstel van hydrologische condities in weidevogelgebieden. Om die reden is op pagina 34 van het Ontwerp WBP hierover een zinsnede opgenomen. Het waterschap denkt graag met inspreker en andere partners in Noord-Brabant mee over een doelmatige aanpak voor herstel van weidevogelgebieden.	De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.
N2.7	Waterkwantiteit; Peilgestuurde drainage --> Aan drainage, ook peilgestuurde, kleven nadelen. Alleen in nu al 'ouderwets' gedraineerde gebieden kan aanleg een verbetering vormen voor nabijgelegen natuurgebieden. Daarom is peilgestuurde drainage wat inspreker betreft alleen acceptabel als mitigerende maatregel bij uitvoering van vernattingsmaatregelen. Dit roept de vraag op wat het waterschap verstaat onder 'brede toepassing'. Inspreker vraagt het waterschap dit duidelijker te formuleren in het WBP. Inspreker vraagt om inzicht in de omvang en ligging van de huidige peilgestuurde drainage en 'ouderwetse' drainage.	Over de toepassing van peilgestuurde drainage is de afgelopen jaren nodige afstemming geweest tussen de waterschappen en natuurorganisaties en ook in het bestuurlijk overleg met de Noord-Brabantse Waterschapsbond is dit besproken. De conclusie was steeds dat er genuanceerd met peilgestuurde drainage omgesprongen moet worden. Conform die conclusie zal het beleid ten aanzien van peilgestuurde drainage rondom natuurgebieden niet veranderen. Echter, in de agrarische gebieden (conventioneel gedraineerd) is peilgestuurde drainage mits goed toegepast wel een verbetering en dus wil het waterschap het gebruik daar wel meer gaan stimuleren. Te meer omdat ook met de natuurorganisaties is afgesproken dat er in die gebieden meer water geconserveerd zal moeten worden. Zie de Intentieovereenkomst beregenen uit grondwater. De exacte invulling is echter onderwerp van een nadere beleidsuitwerking en te gedetailleerd voor een waterbeheerplan (strategisch plan op hoofdlijnen).	De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
N2.8	<p>Grondwateronttrekking en wateraanvoer ></p> <p>Om te kunnen beoordelen of grondwateronttrekking op duurzame wijze gebeurt, moet men weten of de balans tussen onttrekking en de natuurlijke aanvulling in evenwicht is. De lokale situatie en bovenlokale effecten zijn echter niet vaak goed in beeld. Om op dit punt verder te komen, moet kennis van de ondergrond ontsloten en verder ontwikkeld worden. Hier raken de bevoegdheden en verantwoordelijkheden van Provincie en Waterschap aan elkaar, en aan de herstelopgaven voor waterafhankelijke natuur. Die samenhang en taakverdeling en de samenhang tussen grond- en oppervlaktewaterbeheer, worden nog te weinig benoemd in het wbp.</p>	<p>De samenhang tussen grond- en oppervlaktewaterbeheer is een belangrijk onderdeel van de integrale aanpak die het waterschap met het nieuwe waterbeheerplan voorstaat. In het kader van het Provinciaal Milieu en Waterplan werken de Noordbrabantse waterschappen en provincie aan een verdere uitwerking van dit thema. Het gaat dan bijvoorbeeld om afspraken over verbetering van de monitoring van grondwater om zo beter inzicht over de grondwatervoorraden te krijgen.</p>	<p>Op p30 van het ontwerp WBP is de volgende zin toegevoegd: <i>'Samen met partners zet het waterschap in op een samenhangend, integraal beheer van oppervlakte- en grondwater.'</i></p>

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
N2.9	<p>Grondwateronttrekking en wateraanvoer --> Bij het hanteren van een verdringingsreeks in langdurig droge perioden dient daarom in algemeenheid te gelden dat voorrang wordt gegeven aan het op peil houden van het gebiedseigen grondwater in en rond natuurgebieden. Inzetten op retentie verdient de voorkeur boven aanvoer; vanwege de veelal lagere kwaliteit van het gebiedsvreemd water (zie verder onder 'nutriënten'), maar ook vanwege verwachte afname van water dat beschikbaar is voor aanvoer. Vanuit dit langetermijnperspectief is het goed de afhankelijkheid van wateraanvoer zo klein mogelijk te houden. Volgens inspreker kiest het waterschap er in het WBP voor vergroting van de wateraanvoer, zonder daarbij deze kanttekeningen te plaatsen die de limieten aan de oplossingsrichting van wateraanvoer begrijpelijk zouden maken. Die horen er volgens inspreker wel bij.</p>	<p>Het beheergebied van het waterschap kent een duidelijke tweedeling: gebieden met en zonder (ruime) aanvoermogelijkheden voor zoetwater uit het Rijkshoofdwatersysteem. Voor beide gebieden zijn in het kader van het Deltaprogramma Voorkeursstrategieën (VKS) opgesteld voor de toekomstige zoetwatervoorziening. Zie hiervoor het Deltaprogramma 2015. Voor de Brabantse Delta zijn de VKS voor de Zuidwestelijke Delta en de Hoge Zandgronden relevant. De strategie voor de hoge zandgronden sluit volledig aan bij de door BMF aangegeven beperkte afhankelijkheid van aanvoermogelijkheden. Hier is de strategie gebaseerd op meer zelfvoorzienendheid. Voor de Zuidwestelijke Delta wordt ingezet op behoud of verruimen van de aanvoermogelijkheden uit de strategische aanvoerroute via Hollands Diep en Haringvliet. Voor ons waterschap geldt nadrukkelijk dat dit aanvullend is op de aanvoermogelijkheden via de Brabantse rivieren. Hiervoor zijn volgens de huidige inzichten geen aanvullende capaciteitsvergrotenende maatregelen noodzakelijk. Om te kunnen anticiperen op wijzigende aanvoermogelijkheden bij een veranderend klimaat, heeft het waterschap de Krekenvisie opgesteld. De Krekenvisie is gericht op het verruimen van het regionale watersysteem hiermee onder andere meer mogelijkheden te creëren voor een flexibel peilbeheer. Daarbij wordt gezocht naar slimme combinaties met de opgaven voor waterkwaliteit en ecologie.</p>	<p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>
N2.10	<p>Waterkwaliteit; Nutriëntenbelasting --> Inspreker geeft aan dat het waterschap zelf een visie moet neerleggen m.b.t. het nutriëntenprobleem, een strategie moet formuleren en initiatieven moet ontplooiën. Op het moment dat Nederland weer een derogatieverzoek indient, zouden de waterschappen zich gezamenlijk beroepen moeten voelen daarop te reageren: als al niet voldaan wordt aan de Nitraatrichtlijn, wordt het veel moeilijker te voldoen aan de Kaderrichtlijn Water, en daarvoor worden vervolgens de waterschappen verantwoordelijk gehouden. Inspreker stelt dat het</p>	<p>De problematiek rondom nutriëntenbelasting van oppervlaktewater wordt door het waterschap onderkend. Voor een groot deel wordt deze nutriëntenbelasting bepaald door landelijk wetgeving (mestbeleid). Het waterschap agendeert deze problematiek landelijk via de Unie van Waterschappen. Zo wordt bij het vaststellen van het nitraatactieprogramma via de unie invloed uitgeoefend op de maatregelen en wordt nadrukkelijk aandacht gevraagd voor de nutriëntenproblematiek vanuit oppervlaktewater. Aanvullend op het landelijk beleid rondom nutriënten gaat het waterschap komende planperiode aan de slag met verdergaande emissiebeperking. Dit geschiedt met de inzet van POP3-gelden gericht op groenblauwe diensten en op kennisoverdracht rondom bodem en bemesting in de agrarische sector. Verder ondersteunt het waterschap de provincie in het stimuleren van duurzame landbouw en</p>	<p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
	<p>water dat het gebied van Aa en Maas uitstroomt viezer is dan wat er in komt (afwenteling) en is verheugd met de omschreven ambitie op dit punt in het WBP. Hoe Aa en Maas die ambities gaat waarmaken is echter onvoldoende duidelijk. Inspreker vraagt om een concretere verduidelijking van de aanpak van de nutriëntenproblematiek in het WBP. Mochten deze visie en concrete aanpak nog geen plaats kunnen krijgen in het WBP, dan vraagt inspreker om ze in het WBP aan te kondigen.</p>	<p>vormen van precisielandbouw en precisiebemesting. Verder werkt het waterschap met de agrarische sector samen aan de uitwerking van het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer. De vraag hoe waterschap Aa en Maas hun ambitie waar gaat maken kan in dit Waterbeheerplan van waterschap Brabantse Delta niet worden beantwoord.</p>	
N2.11	<p>Inspreker signaleert dat de norm voor stikstof in grondwater minder scherp is dan voor stikstof in oppervlaktewateren. Daardoor wordt vanuit aanpalend landelijk en provinciaal beleid, zoals de Nitraarichtlijn, minder snel een probleem gezien dan vanuit het beheer van KRW-oppervlaktewaterlichamen waar waterschappen mee te maken hebben. Dat terwijl grondwater vaak een bron van stikstof is voor oppervlaktewater. Water, als verbindend element tussen beschermd en onbeschermd gebied, ondergrond en oppervlak, draagt een nog te hoge stikstofvracht om de biologische KRW-doelen te kunnen halen.</p>	<p>De conclusie voor wat betreft de normen klopt en het signaal wordt terecht afgegeven. Waterschappen onderkennen dit. Wel is het zo dat in de Nitraarichtlijn duidelijk ook een koppeling ligt naar het behalen van de KRW-doelen. Waterschappen hebben deze discrepantie in normen bij het Rijk geagendeerd. Op zijn beurt agendeert het Rijk dit weer bij de Europese Commissie en andere lidstaten.</p>	<p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
N2.12	<p>Waterkwaliteit; Nieuwe stoffen --> Inspreker is blij met de aandacht voor 'nieuwe stoffen' (medicijnen en antibiotica). Inspreker vraagt ook aandacht voor bekende probleemstoffen zoals de neonicotinoïden, en voor microplastics. Neonicotinoïden worden in onze buurlanden al aangepakt. Inspreker vraagt aan te sluiten bij deze ontwikkeling. Plastics worden in de Europese Kaderrichtlijn Mariene Strategie als milieugevaarlijk beschouwd, maar regelgeving voor de zoete wateren ontbreekt nog.</p>	<p>Het waterschap neemt deel aan een landelijk themagroep rondom microplastics. Verder heeft de Unie van Waterschappen zich aangesloten bij het Ketenakkoord Kunststoffen. De aanbevelingen die de Unie doet richting zijn leden worden door het waterschap uitgewerkt. Deze bestaan uit nadere inventarisatie van het probleem, preventie van het ontstaan van zwerfvuil in hotspots en het opruimen hiervan i.s.m. gemeenten en de lobby richting fabrikanten om plastic zwerfvuil te voorkomen door middel van een inzamelingssysteem. Vooral in de communicatie naar gemeenten en burgers kan inspreker en waterschappen elkaar gaan vinden. Inmiddels worden in verschillende gemeenten samen met het waterschap vrijwilligersacties opgezet om zwerfafval in te zamelen.</p>	<p>Het onderwerp is al opgenomen in het Ontwerp WBP en zal in de watergebieds-programma's een plaats krijgen. De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de tekst van het WBP.</p>

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
N2.13	<p>Waterkwaliteit; Watersysteembenadering centraal --> Nutriënten en nieuwe stoffen zijn ook afkomstig van bovenstroomse bronnen. De kleinere bovenlopen van de Brabantse beken hoeven niet te voldoen aan de KRW-normen. De waterkwaliteit van de grotere beken en rivieren strenger aanpakken dan voorheen, terwijl de waterkwaliteit van kleinere wateren zoals vennen en sloten wordt losgelaten, is onlogisch in het licht van een watersysteembenadering. Inspreker spreekt het waterschap aan op behoud en versterking van ecologisch waardevolle kleine wateren, die nu weinig aandacht krijgen in het WBP. Inspreker stelt voor dat het waterschap hierover in 2015-2016 een beleidsnotitie opstelt en deze aankondigt in het WBP. Zo nodig doen zij graag suggesties voor aandachtsgebieden.</p>	<p>Het is een misvatting dat kleinere bovenlopen niet aan de KRW-normen zouden hoeven te voldoen. Voor deze zogeheten 'overige wateren' zijn ook normen afgeleid conform de KRW-systematiek. Zoals verwoord op pagina 35 van het Ontwerp Waterbeheerplan zijn deze normen vastgelegd in het Provinciaal Milieu- en Waterplan. De Kaderrichtlijn Water is gebaseerd op een stroomgebiedbenadering waarbij doelmatige maatregelen kunnen worden getroffen in het hele stroomgebied van een waterlichaam, met inbegrip van kleinere bovenlopen. Zo beperkt bijvoorbeeld de invulling van blauwgroene diensten zich niet tot de KRW-waterlichamen. Het waterschap heeft een actief stimuleringsbeleid voor het treffen van waterkwaliteitsverbeterende maatregelen door ondernemers. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de uitwerking van het DAW. Het waterschap stelt voor het opstellen van een gerichte strategie voor herstel van waardevolle overige wateren te agenderen voor uitwerking via de uitvoeringsagenda van het PMWP. In het PMWP zijn ook de doelen voor de vennen en wielen opgenomen waaraan de provincie de functie 'waternatuur' heeft toegekend. De provincie streeft ernaar het percentage vennen en wielen met minimaal een goede toestand te doen toenemen. Hiervoor is samenwerking met onder andere terreinbeheerders van belang. Het waterschap kan hierbij een belangrijke adviserende rol vervullen. Het waterschap stelt voor om een nadere uitwerking van herstel van vennen en wielen te agenderen voor de Uitvoeringsagenda van het PMWP.</p>	<p>Op p35 is de tekst als volgt aangepast: <i>'De doelen voor de overige wateren die niet als KRW waterlichaam zijn aangemerkt zijn onderdeel van het Provinciaal Milieu-en Waterplan 2016-2021. Deze doelen zijn afgeleid conform de KRW-systematiek. In de uitvoering van de KRW staat de stroomgebiedbenadering centraal waarbij doelmatige maatregelen kunnen worden getroffen in het hele stroomgebied van een waterlichaam, met inbegrip van kleinere bovenlopen. Onderdeel van de overige wateren zijn veel vennen en wielen waaraan de provincie Noord-Brabant de functie 'waternatuur' heeft gegeven.'</i></p>

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
N2.14	<p>Waterkwaliteit; grensoverschrijdende watersysteembenadering centraal --> Inspreker vraagt aandacht voor grensoverschrijdende watersysteembenadering en de daarvoor benodigde bestuurlijke afstemming. Inspreker is blij met de in hoofdstuk 4 genoemde inzet voor grensoverschrijdende afstemming en samenwerking. Bestuurlijk grensoverschrijdend overleg in het kader van de KRW zien zij als voorwaarde voor een effectieve watersysteembenadering en daarmee het aan beide zijden van de grens behalen van de doelen. Dergelijk strategisch overleg vindt te weinig plaats.</p>	<p>Het waterschap zet de komende jaren extra in op de samenwerking met de Vlaamse partners, zowel ambtelijk als bestuurlijk, in de zoektocht naar doelmatige maatregelen vanuit de integrale stroomgebiedbenadering. Een samenhangende aanpak voor de grensoverschrijdende en grensvormende beken is daarbij de inzet. Dit sluit mooi aan op de ambities in de Vlaamse plannen voor deze waterlichamen.</p>	<p>De tekst is op verschillende plaatsen aangevuld. In paragraaf 4.2 onder 'verscheidenheid in kwaliteit' zijn op p17 twee zinnen toegevoegd: <i>'Gebieden met grensoverschrijdende laaglandbeken zoals de Kleine Aa/Molenbeek, de Mark, de Strijbeekse Beek, het Merkske en de Weerijbeek/Aa of Weerij. Deze beken worden samen met Vlaamse partners hersteld, beheerd en onderhouden. De afspraken uit de samenwerkingsovereenkomst voor het onderhoud van grensvormende en grensoverschrijdende waterlopen en het samenwerkingscharter voor operationeel waterbeheer zijn hiervoor leidend.'</i></p> <p>Zie verder bij de zienswijzen VL1.2, VL1.3, VL1.6, VL1.7, VL1.8, VL1.9 en VL1.13.</p>
N2.15	<p>Integrale aanpak; het omgaan met vernatting aan de randzones van natuurgebieden, bijvoorbeeld verdienmodellen met watergebonden teelten (paludicultuur) --> Inspreker geeft aan dat retentie van water, het conserveren van water in waterlopen en bodem, nodig is om ecologische doelen te halen. Het volstaat niet om alleen water te conserveren in natuurgebieden, ook daarbuiten zijn maatregelen nodig. Inspreker denkt graag mee over hoe kan worden omgegaan met de vernatting die hierdoor buiten natuurgebieden optreedt. Bijvoorbeeld over nieuwe</p>	<p>Het conserveren van water is van belang voor zowel het kunnen halen van ecologische doelen als voor een adequate zoetwatervoorziening. In de integrale stroomgebiedbenadering die het waterschap voorstaat staat de trits vasthouden-bergen-afvoeren centraal. Pilots voor bijvoorbeeld de ontwikkeling van nieuwe verdienmodellen zijn daarbij van belang voor het realiseren van een zo hoog mogelijk (milieu)rendement tegen de laagst mogelijke maatschappelijke kosten. Het waterschap maakt graag gebruik van het aanbod van inspreker om mee te denken over de opzet en invulling van dergelijke pilots. In het kader van het Deltaprogramma zullen de komende jaren voorzieningenniveaus voor zoetwater worden uitgewerkt, waarbij ook het vergroten van het zelfvoorzienend vermogen van gebieden en gebruikers een belangrijk element is.</p>	<p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
	<p>verdienmodellen zoals watergebonden teelten. Inspreker denkt graag mee over ideeën en pilots.</p>		
N2.16	<p>Onder de noemer DAW zijn vele mogelijkheden voor watermaatregelen benoemd voor en door de landbouwsector. Qua uitvoering blijft het echter achter bij de schaalgrootte waarop uitvoering van dergelijke watermaatregelen nodig is. Pilots zijn per definitie kleinschalig, uitvoering is financieel onzeker en vrijblijvend: u kunt er in het WBP niet vanuit gaan dat alleen door derden, zoals binnen het DAW-verband, extra retentie tegen verdroging en watertekorten en de nutriëntenproblematiek afdoende aangepakt wordt. Inspreker vraagt het waterschap om in het WBP ook concrete maatregelen te benoemen waarmee grotere retentie geborgd wordt. Het op veel grotere schaal toepassen van knijpstuwen in vrij afwaterende gebied kan als maatregel verder worden uitgerold. In de pilot 'Water vasthouden bij de Bron' is hiermee veel ervaring opgedaan.</p>	<p>Het DAW is een initiatief van de LTO. Via de Unie van Waterschappen hebben de waterschappen aangegeven de uitrol van de gebiedsgerichte maatwerkmaatregelen door de agrarische sector te stimuleren. Om de ambities van het DAW qua beoogde bijdrage aan de KRW-doelstellingen te kunnen waarmaken, zal de benadering niet beperkt kunnen blijven tot enkele pilotgebieden. In de vrij afwaterende gebieden kunnen knijpstuwen een belangrijke bijdrage leveren aan het langer vasthouden van zoetwater. In het beheer ervan zouden bijvoorbeeld agrarische natuurverenigingen een rol kunnen spelen.</p>	<p>Op p52 van het Ontwerp WBP is de volgende zin toegevoegd: [Op het gebied van planvorming is er in de planperiode speciale aandacht voor:] <i>'samenwerking met de landbouwsector in het kader van de gebiedsgerichte uitwerking van het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer.'</i></p>

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
N2.17	<p>Integrale aanpak; Langs het water --> De oeverstroken die het waterschap beheert, zijn voor velen een plaats om te genieten van natuur en landschap. Ondanks veranderingen in het beheer ervan, ziet Inspreker graag dat deze stroken toegankelijk blijven als struinnatuur. Wat betreft het beheer: de vegetatie van oevers en dijken zijn belangrijke linten door het landschap voor het voorkomen en de verspreiding van insecten. Inspreker vraagt het waterschap ook daar het (maai)beheer op af te stemmen.</p>	<p>Het waterschap heeft bij de uitvoering van zijn wettelijke kerntaken zeker oog voor combinaties met functies als natuur en recreatie. Het waterschap heeft de ambitie stimulerend mee te werken aan initiatieven van derden op het gebied van toerisme, recreatie en hengel- en watersport, als daar meekoppelkansen liggen. Randvoorwaarde daarbij is dat dergelijke initiatieven niet strijdig zijn met de zorg voor de waterkwaliteit en veiligheid.</p> <p>Het waterschap ziet recreatie als een belangrijk onderdeel van de gebruiksmogelijkheden van zijn eigendommen. In de nota Recreatief Medegebruik van het waterschap Brabantse Delta wordt gesteld dat als er geen sprake is van een georganiseerde wandel-, fiets- of ruiterroute, de onderhoudspaden in eigendom van het waterschap in principe vrij toegankelijk zijn.</p> <p>Als sprake is van een waterloop met een ecologische functie, is het waterschap terughoudender bij het toestaan van wandelen, fietsen of paardrijden in de ingerichte zone. Het waterschap wil zo voorkomen dat het functioneren van de EVZ's door verstoring wordt beperkt.</p>	<p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>
N2.18	<p>In het kader van de Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie noemt het waterschap de doorgaande toepassing van de Watertoets. In een brief aan de Tweede Kamer (5 november 2014, "Meekoppeltoets bij waterprojecten") wijst Minister Schultz erop dat een vroegtijdige en proactieve verkenning naar meekoppelkansen zal worden vastgelegd in de Omgevingswet. Een meekoppel-verkenning kan op nagenoeg elke in het WBP genoemde maatregel van toepassing zijn; het verdient daarom aanbeveling om ook dit aspect van de Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie op te nemen in het WBP (blz 14).</p>	<p>De genoemde meekoppelkansenverkenningen zijn voor het waterschap al standaard praktijk en volgt ook logischerwijs uit de in het WBP omschreven samenwerkingsgeest van de partnerdialog voor het opstellen van het Waterbeheerplan. Het waterschap ontwikkelt samen met gemeenten een plan van aanpak voor uitwerking van de Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie in de stedelijke gebieden waar er een klimaatadaptatieopgave ligt.</p>	<p>Op p14 in het Ontwerp WBP is de volgende zin toegevoegd: <i>'Met gemeenten ontwikkelt het waterschap een plan van aanpak voor de uitwerking van de Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie in de stedelijke gebieden waar er een klimaatadaptatieopgave ligt. Hierbij worden meekoppelkansen met de verschillende wateropgaven verkend.'</i></p>

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
N2.19	Kaderrichtlijn Water (KRW) --> Er zijn 354 pagina's factsheet voor het beheergebied van het waterschap, dus inspreker bespreekt ze niet stuk voor stuk, maar neemt een steekproef en voorschot. Inspreker gaat ervanuit dat, wanneer inspreker eventueel een aanvullende zienswijze op het SGBP geeft, het waterschap die zo nodig alsnog betreft op het WBP en het aanpast.	De KRW factsheets zullen nog worden verbeterd en geactualiseerd op basis van de afspraken met het Rijk. Ze zijn immers een belangrijke basis voor de stroomgebiedbeheerplannen die aan de Europese Commissie worden gerapporteerd. Het gestelde over de KRW in het waterbeheerplan moet consistent zijn met de inhoud van de KRW-factsheets, de stroomgebiedbeheerplannen en het Provinciaal Milieu- en Waterplan Noord-Brabant. KRW-relevante zienswijzen op de ontwerp stroomgebiedbeheerplannen en het ontwerp PMWP zullen waar nodig ook worden verwerkt in het definitieve Waterbeheerplan.	De factsheets zijn op onderdelen verbeterd en aangevuld conform landelijke instructies.
N2.20	Kaderrichtlijn Water; Flexibiliteit en kader > Inspreker ziet in het algemeen minder specifiek, meer abstract geformuleerde KRW-maatregelen: begrijpelijk dat flexibiliteit in de huidige tijd gewenst is. Maar het is wel nodig uitgangspunten helder te hebben, om effectiviteit van maatregelen goed af te kunnen wegen, wanneer de kans zich voordoet deze maatregelen te nemen. Allicht zijn er voorbeelden van situaties waarin afwijken van deze uitgangspunten een goede keuze kan zijn. Om te voorkomen dat de maatregelen in KRW-kader los zand worden, is het nodig meer verbindende uitgangspunten te benoemen in het WBP. Bij de reeds ingezette flexibilisering vraagt inspreker het waterschap in het WBP een steviger kader neer te zetten. Anders valt te vrezen dat het verplichte resultaat niet bereikt wordt.	Uitvoering van de KRW-maatregelen is een kerntaak van het waterschap. Flexibiliteit is geen synoniem voor vrijblijvendheid, maar is gericht op het maximaal zoeken naar synergiekansen. Bij de uitvoering van de maatregelen is het waterschap vaak afhankelijk van derden voor draagvlak en/of cofinanciering. Vandaar dat het WBP een disclaimer bevat die ook in de Nederlandse stroomgebiedbeheerplannen is verankerd. Vanwege de resultaatverplichting die op de KRW rust heeft het waterschap de voorgenomen maatregelen per waterlichaam voor de tweede en derde KRW termijn (2016-2021 en 2022-2027) opgenomen in het waterbeheerplan. Bij de uitvoering wordt een integrale stroomgebiedbenadering gehanteerd waarbij een flexibele, programmatische uitvoering voor het beheergebied uitgangspunt is. De opgaven voor waterkwaliteit, ecologie, zoetwatervoorziening, wateroverlast, verdroging en waterveiligheid wordt waar mogelijk op doelmatige wijze gecombineerd. Voor de gebieden die in het waterbeheerplan zijn onderscheiden zullen watergebiedsprogramma's worden opgesteld waarbij de partners van het waterschap zullen worden betrokken.	In paragraaf 4.4 (watersysteembeheer) zijn de spelregels van de KRW en de aanpak van het waterschap voor de KRW verduidelijkt.
N2.21	Kaderrichtlijn Water; Overlap/aansluiting op Natura2000- en PAS-proces --> De Natura 2000-gebieden hebben de status van 'beschermde gebied' binnen de KRW. Gegevens in de	De KRW-factsheets moeten uiteraard volledig zijn conform de landelijke maatregelen. Wij zullen eventuele correcties en omissies doorvoeren. Wat de maatregelen voor Natura 2000-gebieden betreft zijn de maatregelen zoals opgenomen in de uitvoeringsovereenkomsten onderdeel van KRW-maatregelen als GGOR/hydrologisch	De factsheets zijn op onderdelen verbeterd en aangevuld conform landelijke instructies.

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
	<p>factsheets en op kaart komen niet altijd overeen. Zo is het beschermd gebied Brabantse Wal in de factsheets niet genoemd als Habitatrichtlijngebied en op kaart wel, en het is ook inderdaad HR-gebied. Inspreker verwacht van het waterschap dat de factsheets volledig zijn en overeenkomen met de kaarten van beschermde gebieden. In het landelijke Werkprogramma Stroomgebiedsbeheerplannen 2015 (Ministerie van Infrastructuur en Milieu, november 2012) is afgesproken dat voor alle Natura 2000-gebieden de (ook PAS-gerelateerde) maatregelen voor gunstige watercondities worden opgenomen in de KRW-factsheets en in de maatregelprogramma's in de waterplannen. Inspreker ziet dat dit maar zeer beperkt is gebeurd. Voor de meeste Natura2000-gebieden zijn de uit te voeren maatregelen reeds duidelijk en vastgelegd in uitvoeringsovereenkomsten. Deze zijn bestuurlijk bekrachtigd door de betrokken gebiedspartijen. Inspreker vraagt het waterschap deze maatregelen onverkort over te nemen in de factsheets.</p>	<p>herstel natte natuurplekjes en beekherstel. De watersysteemanalyse Markiezaat is al in uitvoering. Een aantal maatregelen voor de Brabantse Wal maakt onderdeel uit van het KRW-synergieproject Jagersrust (waarbij de Vennen Groote Meer en het gebied erom heen wordt hersteld). Dit project maakt onderdeel uit van het huidige waterbeheerplan.</p>	

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
N2.22	<p>Kaderrichtlijn Water; Toegankelijkheid en transparantie --> De beoordeling van de huidige kwaliteit van de waterlichamen is niet transparant. Door het one out-all out-principe is niet te zien vanwege welk aspect een water niet voldoende scoort. Analyse van wat er per waterloop aan de hand is, hoe dat komt, wat er al dan niet aan te doen is en waarom wel/niet en evaluatie van genomen maatregelen is noodzakelijk. De factsheets bevatten deze gegevens niet, noch een verwijzing ernaar. De (monitorings)gegevens waarop elk oordeel gebaseerd is, zijn niet eenvoudig te achterhalen.</p>	<p>De KRW-factsheets geven de toetsingsresultaten weer per biologisch kwaliteitselement (vissen, waterplanten, algen en/of macro-evertebraten). Deze zijn dus niet opgebouwd volgens het one out, all out principe (zie www.waterkwaliteitsportaal.nl). Verder bevatten de factsheets een overzicht van bronnen van belasting waaruit is op te maken waar maatregelen op zijn gericht. Meer informatie over specifieke gebieden en meetresultaten zijn bij het waterschap opvraagbaar.</p>	<p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>
N2.23	<p>Kaderrichtlijn Water; Vraagtekens bij gekozen maatregelen, factsheet Boven Mark --> Inspreker vindt dat nummers 12 en 13, 'maatregelen zwemwater' voor de Galderse Meren, niet zullen bijdragen aan het halen van de KRW-doelen voor de Boven Mark. Er bestaat geen hydrologische relatie tussen de twee. Ook is de zwemwaterkwaliteit al jaren van de klasse 'uitstekend'. Toch staat deze maatregel tweemaal vermeld in de factsheet Boven Mark. Dit lijkt inspreker geen juiste prioritering. De relatie tussen maatregel 13 (het geven van niet nader gespecificeerde voorlichting op initiatief van de Gemeente Woensdrecht), en de KRW-doelen van de Boven Mark (hemelsbreed toch zeker 25 km buiten Woensdrecht gelegen), is ook niet direct duidelijk.</p>	<p>Het waterschap dankt inspreker voor het signaleren van onjuistheden in de factsheets. Deze zullen worden gecorrigeerd. Omdat zwemwateren die bij de Europese Commissie zijn aangeduid in het kader van te beschermen gebieden volgens de Zwemwaterrichtlijn ook onderdeel zijn van het KRW regime, worden ook maatregelen daarvoor opgenomen. Deze hoeven uiteraard niet 1-op-1 gelinkt te zijn aan de doelstellingen voor de KRW-waterlichamen.</p>	<p>Correcties in de KRW-factsheets. De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
N2.24	<p>Inspreker geeft aan dat het moeilijk is om de factsheets en de voorgenomen maatregelen op waarde te schatten, zonder onderliggende gegevens in te zien of nadere toelichting bij de gekozen maatregelen. Inspreker verzoekt het waterschap de totstandkoming van de factsheets toegankelijker te maken en onvolkomenheden aan te passen. Interessant vergelijkingsmateriaal is dezen in het KRW-Rivierenlandplan. Hoewel integratie van KRW-planning met het gehele waterbeheerplan zijn voordelen heeft boven een apart KRW-document, geeft zo'n uitgebreidere toelichting mogelijk een beter begrip van gemaakte keuzes die nu soms onbegrijpelijk voorkomen.</p>	<p>Het waterschap heeft gekozen voor een integrale opname van de KRW-opgave op hoofdlijnen in het waterbeheerplan. De KRW-factsheets bevatten alle informatie die wettelijk verplicht is. Waar nodig zal het waterschap de factsheets en de toelichtingen daarin verduidelijken en verbeteren. Het waterschap zal tevens kijken naar het KRW-document van waterschap Rivierenland.</p>	<p>De factsheets zijn op onderdelen verbeterd en aangevuld conform landelijke instructies.</p>
N3	Natuur- en milieuorganisatie (15IN006753)		
N3.1	<p>De uitgangspunten zoals: "naar een participatiesamenleving, nieuwe uitdagingen, duurzaam en vernieuwend" spreekt inspreker bijzonder aan. Die uitgangspunten vormen immers ook de basis van de samenwerkingsovereenkomst van Waterschap Brabantse Delta met inspreker. Deze samenwerking ziet inspreker ook terug bij de beschrijving van gebied 3, dat Markdal wordt genoemd. Inspreker gaat er van uit dat de overeenkomst leidend is bij het gezamenlijk werken aan een duurzaam en vitaal Markdal.</p>	<p>Dat klopt, de samenwerkingsovereenkomst is leidend in de samenwerking met Vereniging Markdal.</p>	<p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
VL2	Organisatie Vlaanderen (15IN006782 en 15IN007350)		
VL2.1	Vooreerst wenst inspreker het waterschap te bedanken voor de mogelijkheid die werd geboden om te participeren in de partnerdialoog en om advies uit te brengen op het ontwerpplan.	Op zijn beurt wenst het waterschap de inspreker te bedanken voor de geboden mogelijkheid om in het Vlaamse openbare onderzoek een zienswijze in te dienen. Inmiddels is gebleken dat de opmerkingen en suggesties van het waterschap naar tevredenheid zijn verwerkt.	De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.
VL2.2	Samenwerking met partners --> Ondanks het feit dat het waterschap in het hoofdstuk over de uitvoeringsstrategie het belang benadrukt van grensoverschrijdende samenwerking met haar Vlaamse partners, is dit in de omschrijving van de deelgebieden ('specifieke aandachtspunten') soms goed vermeld (Molenbeek/Kleine Aa en Merkske), maar soms onvoldoende. In de omschrijving van verschillende deelgebieden mag meer benadrukt worden dat voldoende aandacht moet zijn voor de mogelijke impact in Vlaanderen.	Het waterbeheerplan zal daar waar dat nodig is de tekst hierop verduidelijken. Voor de veiligheid en leefbaarheid in West- en Midden-Brabant moet het waterschap goed samenwerken met de overheden van België en Vlaanderen. In dit verband is het belangrijk dat zowel de Vlaamse plannen als het Waterbeheerplan concrete activiteiten voor samenwerking bevatten in het operationele waterbeheer van grensvormende en grensoverschrijdende watersystemen. Dit is een eerste, belangrijke stap voor het uitwerken van het op 6 februari 2015 ondertekende samenwerkingscharter tussen het waterschap, de Provincie Antwerpen, de Vlaamse Milieumaatschappij en Waterschap De Dommel.	Zie doorgevoerde aanpassingen bij VL1.2, VL1.3 en VL1.6 t/m VL1.8.
VL2.3	Samenwerking met Vlaamse partners --> Inspreker noemt drie voorbeelden in dit kader. Voor deelgebied 5 (Chaamse beken) wenst het waterschap langs de Strijbeekse Beek ecologische maatregelen te nemen. Deze waterloop is deels grensvormend, daarom dat de Vlaamse partners voldoende betrokken moeten worden bij de realisatie van deze plannen: de waterloopbeheerders (provincie Antwerpen en watering De Beneden Mark), maar ook de gemeente en landbouw- en natuursector.	Waterschap Brabantse Delta hecht veel waarde aan de samenwerking met aangrenzende perceeleigenaren bij de uitvoering van inrichtingsmaatregelen. In het voornoemde project zal ook zeker contact worden opgenomen met de Belgische ondernemers en partners.	Zie voorgestelde aanpassing bij VL1.2.

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
VL2.4	Samenwerking met Vlaamse partners --> Dit aandachtspunt geldt ook voor gebied 1 (Aa of Weerij), waar een ecologische verbindingzone wordt gepland tussen de Kleine Beek en De Maatjes (natuurgebied in Vlaanderen).	Waterschap Brabantse Delta hecht veel waarde aan de samenwerking met aangrenzende perceeleigenaren bij de uitvoering van inrichtingsmaatregelen. In het voornoemde project zal ook zeker contact worden opgenomen met de Belgische ondernemers en partners.	Zie voorgestelde aanpassing bij VL1.2.
VL2.5	Samenwerking met Vlaamse partners --> Dit aandachtspunt geldt ook voor gebied 13 (Molenbeek), waar ecologische verbindingzones worden gepland. Het is voor de betrokken waterbeheerder in Vlaanderen (inspreker) niet geheel duidelijk waar deze zullen gerealiseerd worden en of dit mogelijk een effect heeft stroomopwaarts in Essen (intensief landbouwgebied), maar ook hier vraagt inspreker om bij de 'specifieke aandachtspunten' de terugkoppeling te vermelden met de Vlaamse partners.	Op kaart 16 is de prioritering van de inrichtingsmaatregelen voor ecologie aangegeven. Voor de Molenbeek is het Noordelijke en Zuidelijke deel nog niet gerealiseerd maar wel gepland. Het waterschap zal niet alleen inspreker maar ook Vlaamse gemeenten en maatschappelijke sectoren betrekken bij de maatregelen in de grensoverschrijdende waterlopen.	Toevoegen aan tekst blz 105, vierde bolletje, tweede zin na tekst 'provincie Antwerpen' toevoegen: ', gemeenten en andere partners uit maatschappelijke sectoren (landbouw, natuur, recreatie en sportvisserij)'.
VL2.6	Voor deelgebied 5 (Chaamse beken) vraagt inspreker ook de vermelding op te nemen m.b.t. de Heerlese Loop, Pools Heining en het vismigratieknelpunt. Zowel het waterschap als inspreker hebben de voorbije jaren reeds heel wat inspanningen geleverd om gezamenlijk het vismigratieknelpunt op te lossen.	In de komende jaren werk het waterschap aan maatregelen voor een aantal vismigratieknelpunten die eveneens van belang zijn voor de doelmatigheid van Vlaamse investeringen bovenstrooms. Zo maken de twee resterende stuwen in de Nederlandse Bovenmark die nog niet vispasseerbaar zijn, onderdeel uit van de samenwerking tussen het waterschap en de Vereniging Markdal. Voor de Heerlese Loop/Pools Heining heeft het waterschap in een constructieve samenwerking met inspreker een eerste verkenning uitgevoerd van een mogelijke oplossing van het vismigratieknelpunt aldaar. Het waterschap wil graag het gesprek met inspreker (en andere relevante partners) voortzetten over doelmatige maatregelen ter plaatse.	Zie voorgestelde aanpassing bij VL1.3.

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
VL2.7	In deelgebied 13 (Molenbeek) staat vermeld dat de resterende vismigratiekelpunten ter hoogte van Roosendaal zullen opgelost worden. Inspreker vindt dit een belangrijk signaal, op die manier is de Molenbeek vismigreerbaar tot in Vlaanderen (Kleine Aa). Op die manier zullen de inspanningen voor het oplossen van vismigratieknel-punten die inspreker als waterloopbeheerder stroomopwaarts wensen te nemen een grotere impact hebben.	Het waterschap onderschrijft deze opmerking. In de programmering voor 2016-2021 is de aanpak van vismigratiekelpunten opgenomen.	De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.
G3	Gemeente (15IN007459 en 15IN007454)		
G3.1	Inspreker merkt op dat het waterschap in de aanloop naar het opstellen van dit ontwerpplan een heel traject samen met stakeholders heeft doorlopen. Het ontwerp-waterbeheerplan voorziet echter niet in een (met partners afgestemd) uitvoeringsprogramma. Inspreker werkt op dit moment aan het vGRP voor de periode 2016-2019. Het waterschap is hierbij betrokken als projectgroeplid en adviseur. Inspreker nodigt het waterschap uit om samen met medewerkers van inspreker te zorgen dat in het proces van het opstellen van het vGRP maatregelen over en weer worden afgestemd.	De partnerdialoog van het waterschap waar inspreker aan heeft deelgenomen was gericht op de strategische hoofdlijnen voor de komende 6 jaar. Uitwerking van maatregelen zal plaatsvinden via de watergebiedsprogramma's . Voor het stedelijk gebied is de gemeente de belangrijkste initiatiefnemer. Het waterschap neemt de uitnodiging graag aan om als adviserende partner deel te nemen in het proces om te komen tot een nieuw vGRP voor de gemeente.	De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
G3.2	<p>In het Ontwerp-Waterbeheerplan worden doelen benoemd die raken aan het beleid van de gemeente en/of consequenties kunnen hebben voor de lasten van de inwoners. Inspreker vraagt het waterschap om bij het maken van afwegingen hieromtrent rekening te houden met gemeentelijk beleid en belangen en hier op zijn minst de afstemming te zoeken, zodat maatregelen die worden genomen ook doelmatig en efficiënt zijn. Inspreker nodigt het waterschap uit om samen met medewerkers van de gemeente de stip aan de horizon voor de gemeente te bepalen en te zorgen dat maatregelen en projecten op een integrale manier worden afgewogen en uitgevoerd op die plek waar dit het meest rendement heeft en/of tegen de laagst mogelijke maatschappelijk kosten gebeurd en/of de meeste kwaliteitsverbetering oplevert.</p>	<p>Waterschap Brabantse Delta streeft net als inspreker naar zo laag mogelijk lasten voor de burger. Maatregelen moeten worden getoetst op doelmatigheid en efficiëntie. Het waterschap wil dan ook zeker met inspreker in gesprek gaan om de gezamenlijke stip op de horizon te bepalen. Een uitnodiging hiertoe zal positief worden ontvangen.</p>	<p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>
N4	Natuur- en milieuorganisatie		
N4.1	<p>Inspreker kan zich met bepaalde onderdelen van dit plan niet verenigen. Bovendien kan gesteld worden dat zij al jaren niet worden betrokken bij de plannen die het waterschap heeft. De communicatie met genoemde groepen en de sportvisserij kan best wel worden verbeterd. Met name deze laatste groep zit aan de waterkant en geniet van wat er zoal leeft.</p>	<p>Het waterschap gaat graag de dialoog aan met partijen in de samenleving. Zo heeft waterschap op vraag van de BMF en terreinbeheerders een aantal malen overleg georganiseerd om de opzet en inhoud van het Ontwerp Waterbeheerplan door te spreken. Zodra dit overleg weer zal worden georganiseerd zal het waterschap inspreker uitnodigen. Met Sportvisserij Zuid-West Nederland en hengelsportverenigingen wordt periodiek overleg gevoerd met het waterschap in de Visstand Beheercommissie Brabantse Delta. Wij zijn het met u eens dat sportvissers een groet, belangrijke groep vormen. Het waterschap gaat graag het gesprek met inspreker aan over de mogelijkheden/opties die inspreker ziet om de achterban en sportvissers actief te betrekken bij maatregelen om waterbeheerdoelen te realiseren.</p>	<p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
N4.2	<p>Het Ulvenhoutse bos --> Inspreker ziet grote problemen voor deze herstelwerkzaamheden met name veroorzaakt door de waterwingebieden voor drinkwater aan de Ulvenhoutselaan in Breda en Prinsenbosch. Deze staan overigens niet op Kaart I vermeld. Het herstel van kwel zal problematisch zijn i.v.m. de bebouwing van het dorp Ulvenhout. Regenwaterinfiltratie in de bestaande en nieuwe wijken is hier noodzakelijk. Ook de afstroom veroorzaakt door de Bavelsche Ley en de hierop uitkomende Broekloop geeft problemen omdat het peil van deze beek te laag is i.v.m. begraafplaats Lichtenberg en de vernatting van de landbouwgronden (boomteelt) aan de oostkant (stroomgebied Bavelsche Ley) niet gemakkelijk kan worden gerealiseerd.</p>	<p>In het kader van het conceptbeheerplan Natura 2000 zijn onder leiding van de provincie Noord-Brabant maatregelen verkend en afgesproken in de omgeving van de genoemde begraafplaats. Het waterschap is voornemens deze uit te gaan voeren. Daarbij doet het waterschap wel een beroep op alle partners (zoals de terreinbeheerder en de gemeente) om hieraan mee te werken.</p>	<p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>
N4.3	<p>Gebied 13 de Molenleij --> Hier wordt gesproken over de realisatie van de EVZ langs de Gilzewouwerbeek. Inspreker weet dat slechts een beperkt deel is gerealiseerd. Inspreker is benieuwd hoe hier verder aan gewerkt gaat worden ten einde de Boomkikker meer mogelijkheden te geven. Inspreker weet dat deze kikker in een grote populatie leeft bij het Vliegveld te Gilze Rijen. Een verdere uitbreiding richting het Merkske en omgeving is gewenst.</p>	<p>Waterschap Brabantse Delta onderzoekt momenteel samen met een aantal partijen de haalbaarheid van een alternatief tracé. Afhankelijk van de haalbaarheid en beschikbaarheid zal er verder gewerkt worden aan een volledig tracé voor de boomkikker.</p>	<p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
N4.4	<p>De Mark --> In de tekst staat dat verder gewerkt wordt aan herstel van de Bovenmark, c.q. het Markdal, samen met de Vereniging Markdal duurzaam en vitaal, betreft dat het deel tussen de grens met Vlaanderen en de gemeente Breda. Het is inspreker bekend dat de Gemeente Breda de Mark meer mogelijkheden wil bieden voor de afvoer door de stad via de Nieuwe Mark. Inspreker pleit op grond van natuurbeleving, gezonde waterkwaliteit en stedenbouwkundige aspecten al een tiental jaren voor het herstel van een stromende Mark door de stad. Lang geleden stroomde de Mark door de stad heen, dat gebeurt nu er omheen, hetgeen voor vertraging in de afvoer zorgt. Deze mogelijke verbetering bijvoorbeeld voor de waterberging en afvoer wordt niet genoemd. Graag zou inspreker zien dat het waterschap dit in beeld brengt en zich positief opstelt ten aanzien van waterstaatkundige en ecologische (KRW) meekoppelkansen. Verder moeten volgens hen de hindernissen voor de trekkende vissen richting Vlaanderen zo snel mogelijk worden opgeheven.</p>	<p>De Mark vormt samen met de Dintel en de Vliet een belangrijk ecologische en sociaaleconomische levensader van West-Brabant. Dit rivier- en beekstelsel kan het beste integraal bekeken worden van de bron in Vlaanderen tot de voormalige deltakreken monding. Op 6 februari 2015 heeft het waterschap met waterschap De Dommel, de Vlaamse Milieumaatschappij en de Provincie Antwerpen een samenwerkingscharter ondertekend. In het kader van deze overeenkomst zal de komende jaren een grensoverschrijdende aanpak voor de Mark worden uitgewerkt. Samen met de Vereniging Markdal werkt het waterschap aan de wateropgaven in het landelijk gebied vanaf de landsgrens tot aan Breda. Het wegnemen van resterende knelpunten voor vismigratie maakt hier onderdeel van uit. Het initiatief voor een integrale uitvoering van benodigde maatregelen ligt bij de Vereniging Markdal. Het waterschap staat ook positief ten opzichte van de ontwikkelingen en ideevorming in Breda. Het waterschap is hier nauw bij betrokken om kansen en mogelijkheden voor een klimaat-adaptief en ecologisch aantrekkelijk watersysteem in het stedelijk gebied te verkennen, maar ook om de risico's in beeld te brengen en te ondervangen, die een nieuwe stromende waterloop door de stad met zich mee kan brengen.</p>	<p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
N4.5	<p>Bij Pag 50: Kostenoverzicht --> Elk jaar 5% verhoging van de heffing betekend in 5 jaar 25%. Inspreker vreest dat de inkomsten van de inwoners van het waterschap niet overeenkomstig groeien. Mochten de inhoudelijke taken van het waterschap dergelijke verhogingen aantoonbaar noodzaken dan verwachten zij dat daarbij ook de belangen van de burgers in de vorm van recreatie, ecologische beekherstel, realisatie EVZ's en uitvoering Kader Richtlijn Water (KRW) nadrukkelijk gediend zullen worden. Alleen zo zal er draagvlak bij de burger kunnen ontstaan. Er is een groot verschil met de begroting in het vorige WBP van 2010-2015 (pag 61) toen waren de kosten in 2015 begroot op bijna 70.000.000 euro. In de figuur op pag. 50 zijn in 2016 de kosten voor het waterbeheer 120.000.000 euro. Heeft het waterschap hiervoor een verklaring?</p>	<p>Het waterschap erkent dat de kostenstijging waar we mee te maken krijgen niet klein is. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de noodzakelijke investeringen op het gebied van waterveiligheid. Desondanks heeft het waterschap er voor gekozen om de ambities op het gebied van waterkwaliteit en ecologie overeind te houden. Uitvoering van de KRW is immers een van de kerntaken van het waterschap. Daarbij staat het waterschap open voor initiatieven van waterpartners om recreatieve doelen te integreren in inrichtingsprojecten. Voor de vergelijking met de cijfers uit het vorige WBP zie de beantwoording van N2.2. Daarnaast is onduidelijk waar de inspreker het percentage van 90% op baseert. De heffingsinkomsten 2014 zijn voor 73% door ingezetenen opgebracht.</p>	<p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
N4.6	<p>In dit kader benadrukt inspreker ook de toegankelijkheid voor extensieve natuurbeleving zoals door wandelen, fietsen en kanoën van de wateren en de oevers in beheer van het Waterschap Brabantse Delta. Blokkades op oevers en over wateren horen daar niet bij.</p>	<p>Het waterschap heeft bij de uitvoering van zijn wettelijke kerntaken zeker oog voor combinaties met functies als natuur en recreatie. Het waterschap heeft de ambitie stimulerend mee te werken aan initiatieven van derden op het gebied van toerisme, recreatie en hengel- en watersport, als daar meekoppelkansen liggen. Randvoorwaarde daarbij is dat dergelijke initiatieven niet strijdig zijn met de zorg voor de waterkwaliteit en veiligheid.</p> <p>Het waterschap ziet recreatie als een belangrijk onderdeel van de gebruiksmogelijkheden van haar eigendommen. In de nota Recreatief Medegebruik van het waterschap Brabantse Delta wordt uitgelegd welke vormen recreatie worden onderscheiden en waarom welke wel of niet toegestaan wordt.</p> <p>Algemeen kan gesteld worden dat als er geen sprake is van een georganiseerde wandel-, fiets- of ruiterroute, de onderhoudspaden in eigendom van het waterschap in principe vrij toegankelijk zijn.</p> <p>Als sprake is van een waterloop met een ecologische functie, is het waterschap terughoudender bij het toestaan van wandelen, fietsen of paardrijden in de ingerichte zone. Het waterschap wil voorkomen dat het functioneren van de EVZ's door verstoring wordt beperkt. Als er sprake is van een nog te realiseren EVZ, dient bij de planvorming een natuurtoets te worden uitgevoerd. De resultaten van de natuurtoets worden beoordeeld door het waterschap.</p> <p>Voor kanoën op wateren bestaat een aandachtspunt: In de nota recreatief medegebruik toont de kaart "Klasse kanoroute toegestaan" (Bijlage 3) op welke wateren zonder vergunning gekanood kan worden. Op de overige wateren is een vergunning noodzakelijk. De reden voor een vergunningensysteem is het veiligstellen van natuurdoelen.</p>	<p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>

Nr	Essentie van de reactie / zienswijze (registratienummer(s) in Corsa)	Antwoord	Wel/geen aanpassing in Ontwerp WBP
P16	Particulier (15IN008536)		
P16.1	<p>Inspreker geeft aan dat het ecologisch maaibeheer op een aantal plaatsten tot problemen met de waterafvoer leidt zoals bijvoorbeeld in het landelijk gebied rondom Moerstraten en Wouw. Inspreker vindt dat het waterschap in het algemeen onderhoudsplan het gedifferentieerd onderhoud beter moet regelen. Dat vergt een continu proces van dynamisch bijstellen.</p>	<p>In het Ontwerp Waterbeheerplan staat dat het waterschap ecologisch beheer toepast, daar waar het qua wateroverlast toelaatbaar is. Dit is met het algemeen onderhoudsplan vastgelegd. Dit plan zal in de komende planperiode weer een keer worden geactualiseerd. Hiermee is voldoende geborgd dat het waterschap, waar afvoerproblemen zijn, afwijkend (extra) kan maaien.</p>	<p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>
P16.2	<p>Inspreker vraagt ook aandacht voor onderhoud in het algemeen van de nieuw aangelegde natuur, zoals het voorkomen van opschot van berken en andere soorten. (Molenboek ter hoogte van Kellebeek College Roosendaal)</p>	<p>Het waterschap stelt voor ieder inrichtingsproject, dus ook voor nieuwe natuur, een Beheer & Onderhoudsplan op. In dit plan is specifiek opgenomen welke organisatie (gemeente, waterschap etc.) en op welke wijze het onderhoud uitvoert, gelet op de natuur die ontwikkeld dan wel behouden moet worden. Het onderhoud van genoemd stukje natuur (Molenbeek ter hoogte van het Kellebeek College te Roosendaal) wordt door de gemeente uitgevoerd conform het door de gemeente opgestelde onderhoudsplan.</p>	<p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing.</p>

Deel II Overzicht van wijzigingen in de tekst van het Ontwerp Waterbeheerplan 2016–2021

Dit overzicht heeft betrekking op de wijzigingen als gevolg van ingediende zienswijzen en technisch-inhoudelijke correcties. Overige, taalkundige verbeteringen zijn niet in dit overzicht opgenomen.

Gewijzigd hoofdstuk/ paragraaf	Wijziging	Aanleiding:
Hoofdstuk 1, onder 'de eerste hoofdlijn'	Op p6 van het Ontwerp WBP is toegevoegd: 'waarbij samenwerking wordt gezocht met onder andere bedrijven, landbouworganisaties, gemeenten en terreinbeheerders en gemeenten.'	Zienswijze I2.2 (15IN006523)
Paragraaf 2.3 onder 'Deltaprogramma, deltabeslissing zoet water'	Op pagina 13 is de volgende zin licht aangepast: 'Met de term 'voorzieningsniveau' wordt overigens niet alleen zoetwateraanvoer bedoeld. '. In de zin is 'zoetwatervoorziening ' vervangen door 'zoetwateraanvoer'.	Technisch-inhoudelijke correctie.
Paragraaf 2.3 onder 'Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie'	Op p14 in het Ontwerp WBP is de volgende zin toegevoegd: ' <i>Met gemeenten ontwikkelt het waterschap een plan van aanpak voor de uitwerking van de Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie in de stedelijke gebieden waar er een klimaatadaptatieopgave ligt. Hierbij worden meekoppelkansen met de verschillende wateropgaven verkend.</i> '	Zienswijze N2.18 (15IN006739 en 15IN006784)
Paragraaf 2.4, onder 'trekvissen zijn weer terug'	Op p16 van het Ontwerp WBP, eerste kolom is in de laatste zin achter de woorden ' <i>voor menselijke consumptie</i> ' het volgende toegevoegd: ' <i>(drinkwater en industrie)</i> '.	Zienswijze I2.2 (15IN006523)
Paragraaf 2.4, onder 'verscheidenheid in kwaliteit'	Op p17 zijn de volgende zinnen toegevoegd: ' <i>Gebieden met grensoverschrijdende laaglandbeken zoals de Kleine Aa/Molenbeek, de Mark, de Strijbeekse Beek, het Merkske en de Weerijbeek/Aa of Weerij. Deze beken worden samen met Vlaamse partners hersteld, beheerd en onderhouden. De afspraken uit de samenwerkingsovereenkomst voor het onderhoud van grensvormende en grensoverschrijdende waterlopen en het samenwerkingscharter voor operationeel waterbeheer zijn hiervoor leidend.</i> '	Zienswijze N2.14 (15IN006739 en 15IN006784)
Paragraaf 3.1.2, onder 'afspraken over peilbeheer'	De ontbrekende grafiek met afspraken peilbeheer (uitsnede van grafiek op p20) is toegevoegd.	Technisch-inhoudelijke correctie.
Paragraaf 3.1.2, onder 'zoetwatervoorziening'	Op p25 van het Ontwerp WBP is ' <i>diep en ondiep</i> ' geplaatst voor 'grondwater'.	Zienswijze I2.4 (15IN006523)
Paragraaf 3.2.1	Op p30 van het Ontwerp WBP is de volgende zin toegevoegd: ' <i>Samen met partners zet het waterschap in op een samenhangend, integraal beheer van oppervlakte- en grondwater.</i> '	Zienswijze N2.8 (15IN006739 en 15IN006784)

Gewijzigd hoofdstuk/ paragraaf	Wijziging	Aanleiding:
Paragraaf 3.2.2 onder 'hengelsport'.	De volgende zin is toegevoegd: <i>Samen met de hengelsportverenigingen zal worden verkend hoe milieubewust gedrag kan worden gestimuleerd, bijvoorbeeld voor het terugdringen van diffuse verontreiniging met vislood.</i>	Zienswijze P1.1 (15IN004235)
Paragraaf 3.2.3 onder 'verbindingen in de ecologische hoofdstructuur'	Er is een kadertekst toegevoegd waarin de verschillende EVZ modellen van kaart 13 (moeraszone, kralensnoer en winde) worden uitgelegd. De tekst van het kader luidt: <i>'Model 'Nat Kralensnoer' (veelal in vrij afwaterend zandgebied): Een natuurvriendelijke oever als corridor langs de waterloop, met bloemrijk gras, struweel, houtsingels en bosjes. En stapstenen met poelen. Model Moeraszone (veelal in peil-beheerst kleigebied): Een corridor met riet en oeverplanten langs de watergang, nat grasland, verspreid struweel en plaatselijk opgaande begroeiing (wilgen). En stapstenen in de vorm van moerasgebiedjes. Model Winde: Bekken met rijk begroeide oevers, met voldoende paai- en opgroeigebied voor vis.'</i>	Zienswijze N1.2 (15IN006738)
Paragraaf 3.2.3, onder 'verbetering waterkwaliteit in stagnante, geïsoleerde wateren'	Op p35 is de tekst als volgt aangepast: <i>'De doelen voor de overige wateren die niet als KRW waterlichaam zijn aangemerkt zijn onderdeel van het Provinciaal Milieu- en Waterplan 2016-2021. Deze doelen zijn afgeleid conform de KRW-systematiek. In de uitvoering van de KRW staat de stroomgebiedbenadering centraal waarbij doelmatige maatregelen kunnen worden getroffen in het hele stroomgebied van een waterlichaam, met inbegrip van kleinere bovenlopen. Onderdeel van de overige wateren zijn veel vennen en wielen waaraan de provincie Noord-Brabant de functie 'waternatuur' heeft gegeven.'</i>	Zienswijze N2.13 (15IN006739 en 15IN006784)
Paragraaf 3.4 onder 'kosteneffectiviteit'	Informatiebijeenkomst 29 januari 2015 Gemeente Moerdijk → Een deelnemer miste aandacht voor waterrecreatie. Hij zou graag een aparte tekst hierover opgenomen willen zien. Aan de tekst op p44 van het Ontwerp WBP is de volgende passage toegevoegd: <i>'Bij de uitvoering van de wettelijke kerntaken willen we ruimte geven aan initiatieven en samenwerkingsverbanden van individuele burgers, bedrijven en organisaties. We zoeken samen naar mogelijkheden om de uitvoering van onze wettelijke taken te combineren met taken en wensen van anderen; de zogenoemde meekoppelkansen voor bijvoorbeeld natuur en recreatie. We zien veel mogelijkheden om functies slim te combineren. Randvoorwaarde daarbij is dat initiatieven van partners niet strijdig zijn met de kerntaken van het waterschap en niet leiden tot hogere waterschapsbelastingen dan het geval zou zijn zonder combinaties met plannen van derden. We zoeken daarbij naar kansen voor versnelling door (Europese) subsidieverwerving en door particulier initiatief te stimuleren.'</i>	Informatiebijeenkomst; verzoek vanuit gemeente Moerdijk
Paragraaf 4.1 onder 'kostenoverzicht per programma'.	Op p50 is de zin 'De Tweede Kamer heeft de gematigde lastenontwikkeling vertaald in een oproep aan de waterschappen om de tarieven met niet meer dan 5% per jaar (inclusief inflatie) te laten stijgen' vervangen door: <i>'In antwoord op de oproep van de Tweede Kamer voor een gematigde lastenontwikkeling wil het waterschap de tarieven met niet meer dan 2,5% per jaar plus inflatie laten stijgen.'</i>	Zienswijzen I2.6 en I2.7 (15IN006523)
Paragraaf 4.1 onder 'kostenoverzicht per programma'.	Op p50 van het Ontwerp WBP is aan het staafdiagram op de y-as toegevoegd 'x €1.000'. Aan de tekst onder het staafdiagram is de volgende zin toegevoegd: <i>'Hierbij zijn 'de vervuiler betaalt' en 'de gebruiker betaalt' belangrijke principes.'</i>	Zienswijzen N2.2 en N2.3 (15IN006739 en 15 IN006784)

Gewijzigd hoofdstuk/ paragraaf	Wijziging	Aanleiding:
Paragraaf 4.2, integrale planvorming	Op p51 is de aard en opzet van het proces voor watergebiedsprogrammering als volgt verduidelijkt: Het waterschap wil daarom samen met gebiedspartners watergebieds <i>programma's voor (deel-) stroomgebieden</i> gaan opstellen. Omdat dit niet voor alle <i>negentien (deel-)stroomgebieden</i> tegelijk zal lukken, is er een prioritering gemaakt op basis van de grootte van de maatschappelijke risico's per thema. Ook is gekeken waar ontwikkelkansen voor een duurzamere leefomgeving liggen. <i>Omdat dit een nieuwe manier van werken betreft zal eerst ervaring worden opgebouwd met het ontwikkelen van een doelmatige aanpak in een eerste (deel-)stroomgebied. Een geclusterde aanpak van een aantal (deel-)stroomgebieden behoort hierbij tot de mogelijkheden. Maatwerk voor (clusters van) (deel-)stroomgebieden is hierbij belangrijk. □ In essentie is watergebiedsprogrammering geen eenmalige actie, maar een continu proces om de ambities en doelstellingen van het waterbeheerplan ter vertalen naar gebiedsgerichte afspraken. Het gaat dan feitelijk om het gebiedsgericht verder zetten van de partnerdialoog in een voortdurende zoektocht naar meekoppelkansen van wateropgaven met ruimtelijke trends en ontwikkelingen en maatschappelijke trends en initiatieven. Kaartbeelden zullen hierbij een belangrijke rol spelen. Inzet van het waterschap is om de maatschappelijke betrokkenheid bij de uitvoering van inrichtings- en beheermaatregelen te vergroten.</i>	Zienswijze G1.5 (15IN006394)
Paragraaf 4.2, integrale planvorming	Op p52 van het Ontwerp WBP is de volgende passage als volgt aangepast: [Op het gebied van planvorming is er in de planperiode speciale aandacht voor:] grensoverschrijdende samenwerking. Met Vlaamse partners worden er stroomgebiedsvisies opgesteld en/of afspraken gemaakt over de uitvoering van taken in de grensoverschrijdende wateren zoals <i>de Mark, de Aa of Weerij, de Molenbeek, het Merkske, de Strijbeekse beek en het Vennenscomplex Grote Meer</i>	Zienswijzen VL1.2 (15IN006623) en VL2.2 (15IN006782 en 15IN007350)
Paragraaf 4.2	Op p52 van het Ontwerp WBP is de volgende zin toegevoegd: [Op het gebied van planvorming is er in de planperiode speciale aandacht voor:] <i>samenwerking met de landbouwsector voor gebiedsgerichte uitwerking van het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer.</i>	Zienswijzen D1.6, (15IN005735) L1.5 (15IN006392) en N2.16 (15IN006739 en 15IN006784)
Paragraaf 4.4 (Watersysteembeheer)	Op p55 van het Ontwerp Waterbeheerplan zijn de KRW spelregels en de inzet van het waterschap voor de KRW verduidelijkt door de volgende tekstaanpassingen/aanvullingen: <i>De waterkwaliteitsnormen voor het Nederlandse oppervlakte- en grondwater zijn grotendeels vastgelegd in nationale wet- en regelgeving. De ecologische doelstellingen voor de KRW-oppervlaktewaterlichamen in het beheergebied van het waterschap zijn vastgelegd in het Provinciaal Milieu- en Waterplan van Noord-Brabant. Nederland rapporteert over de KRW doelen en maatregelen aan de Europese Commissie door middel van de zogeheten stroomgebiedbeheerplannen. Voor Brabantse Delta gaat het dan om de stroomgebiedbeheerplannen van Maas en Schelde. Zie kaart 4 voor een overzicht van de KRW-oppervlaktewaterlichamen in het beheergebied van Brabantse Delta. Op het landelijke waterkwaliteitsportaal van het Informatiehuis Water zijn de gegevens over doelen, waterkwaliteit en maatregelen per waterlichaam bijeengebracht in een zogeheten 'factsheet' (www.waterkwaliteitsportaal.nl in het menu 'rapportages'). [...] Bij de verdeling over de twee perioden is uitgegaan van een</i>	Zienswijzen N1.4 (15IN006738) en N2.20 (15IN006739 en 15 IN006784)

Gewijzigd hoofdstuk/ paragraaf	Wijziging	Aanleiding:
	<p><i>evenwichtige verdeling van de investeringskosten, waarbij de passendheid in de meerjarenbegroting (Kadernota) een belangrijke randvoorwaarde vormt. Zie bijlage 3 voor een detailoverzicht per KRW-waterlichaam. De maatregelen worden gerapporteerd in kilometers en ha gebied wat is aangepakt. De uitvoering van deze maatregelen is gericht op het realiseren van de doelen (= gewenste effecten) zoals geformuleerd in paragraaf 3.2.3. [...] Het waterschap is verplicht om zijn KRW-maatregelen op te nemen in het waterbeheerplan. Een belangrijk deel van de maatregelen om de KRW-doelstellingen voor ecologie en waterkwaliteit te halen bestaat uit inrichtings- en verbetermaatregelen. Deze worden waar mogelijk gecombineerd met maatregelen voor vermindering van de risico's op wateroverlast en -tekort. [...] Nederland heeft met de Europese Commissie en de andere Europese lidstaten afgesproken gebruik te maken van de KRW-uitzonderingsbepaling voor een gefaseerde realisatie van maatregelen in drie termijnen. Inzet hierbij is dat uiterlijk in 2027 de doelen voor de waterlichamen zijn gerealiseerd. Volledige doelrealisatie in 2015 zou immers tot disproportionele maatschappelijke kosten hebben geleid. In Nederland is de afspraak gemaakt dat we voor aanvang van de derde termijn (uiterlijk in 2021) een besluit zullen nemen over het bijstellen van het KRW-maatregelpakket voor de derde termijn en het al dan niet aanpassen van de ecologische KRW-doelstellingen. Ter voorbereiding zal het waterschap in deze planperiode onderzoek uitvoeren naar haalbare en betaalbare KRW-doelen en maatregelen (de zogeheten watersysteemanalyses).</i></p>	
Paragraaf 4.5, onder 'zuiveringsbeheer'	Op p59 van het Ontwerp WBP is de volgende zin licht aangepast: 'Het zuiveringsbeheer gaat over het transport en de zuivering van de overeengekomen hoeveelheid afvalwater en moet voldoen aan de eisen uit Waterwet en later de Omgevingswet (zodra deze van kracht wordt).'	Tekstuele correctie
Paragraaf 4.5 onder 'aanvullende maatregelen bij rwzi Nieuwveer'	Op p60 van het Ontwerp WBP is de volgende zin toegevoegd: 'Op termijn kunnen zo aanzienlijke besparingen op de energiekosten worden gerealiseerd.'	Zienswijze I2.8 (15IN006523)
Paragraaf 4.5 onder 'maatregelen bij rwzi Bath'	Op p60 is de volgende zin toegevoegd: 'Bioplastic uit afvalwater kan bijvoorbeeld worden toegepast in een alternatief voor vislood.'	Zienswijze P1.1 (15IN004235)
Paragraaf 4.7, onder 'eigen verantwoordelijkheid'	Op p64 van het Ontwerp WBP zijn de volgende twee zinnen toegevoegd: 'Voor de wateren in het grensgebied met Vlaanderen verdient de grensoverschrijdende impact van maatregelen hierbij speciale aandacht. Waar mogelijk wordt samenwerking met Vlaamse ondernemers en waterbeheerders gestimuleerd.'	Zienswijzen VL1.8 (15IN006623), N2.14 (15IN006739 en 15IN006784) en VL2.2 (15IN006782 en 15IN007350)
Hoofdstuk 5, onder 'voortgangsrapportage'	Op p66 van het Ontwerp WBP is de volgende zin toegevoegd: 'Samenwerkingscharter operationeel waterbeheer met Vlaanderen en waterschap De Dommel: jaarlijks wordt de voortgang besproken in het Grenswateroverleg Molenbeek-Mark (dit is het voormalige Stroomgebiedcomité Mark)'	Zienswijze VL1.9 (15IN006623)

Gewijzigd hoofdstuk/ paragraaf	Wijziging	Aanleiding:
Bijlage 3, maatregelen Kaderrichtlijn Water Doorwerking op cijfers in tabel 1 (KRW-maatregelpakket) op p55 van het Ontwerp WBP.	<p>In de KRW-maatregeltabel zijn er voor de Molenbeek wijzigingen nodig voor de EVZ en vispassages opgaven. Alle drie resterende vispassages zijn voorzien voor de periode 2016-2021.</p> <p>Voor de EVZ-opgave is de juiste opgave als volgt:</p> <p>2016-2021:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Spuitendonksebeek: 1,84 km • Molenbeek Noord: 3,45 km <p>Totaal 5,29 (afgerond 5,3 km)</p> <p>2022-2027:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Omloop Tolberg vervallen vanwege traject door de stad: 1,5 km • Engebeek: 1,42 km • Rissebeek : 1,07 km (kan op termijn mogelijk kome te vervallen bij heroverweging). • Stuk nabij de grens: 1,88 km <p>Totaal: 4,37 (afgerond 4,4 km).</p> <p>Op basis van informatie van Natasja Rijdsijk. (e-mail van 31 augustus 2015).</p>	Technisch-inhoudelijke correctie
Bijlage 4	Deze bijlage over taken en verantwoordelijkheden van het waterschap in (semi) geïsoleerde wateren, die onderdeel is van het Waterbeheerplan 2010-2015 is aangepast op de bestuurlijk-juridische actualiteit.	Technisch-inhoudelijke correcties
Bijlage 5, gebieden 1 (Aa of Weerijs), 5 (Chaanse Beken) en 13 (Molenbeek).	De afstemming met Vlaamse partners is expliciet vermeld.	Zienswijzen VL1.2 (15IN006623), N2.14 (15IN006739 en 15IN006784), VL2.2 en VL2.3 (15IN006782 en 15IN007350)
Bijlage 5, gebied 3 (Boven Mark)	De tekst op p87 van het Ontwerp WBP is als volgt aangepast: <i>'Met de Vereniging Markdal is een samenwerkingsovereenkomst ondertekend waarin afspraken zijn gemaakt over de prioritering van en voorbereidende werkzaamheden voor uitvoering van maatregelen. De vereniging neemt het voortouw in het maken van afspraken met bewoners en ondernemers. Voor de planning en uitvoering van maatregelen worden de vigerende wettelijke procedures gevolgd.'</i>	Zienswijze P3.1 (15IN006391)
Bijlage 5, gebied 3 (Boven Mark)	Op p87 van het Ontwerp WBP zijn de volgende twee zinnen geschrapt: <i>Waar gemeente Alphen-Chaam niet over gelden beschikt of waar onvoldoende grond beschikbaar is, zal het waterschap noodgedwongen kiezen voor de realisatie van alleen het natte deel van de EVZ. Het waterschap verkent mogelijkheden om deze opgave zoveel mogelijk via de lopende landinrichting Weeruis-Zuid in te vullen.</i>	Zienswijze L2.2 (15IN006540)
Bijlage 5, gebied 3 (Boven Mark)	De prioriteit voor waterkwaliteit is gecorrigeerd van 'laag' naar 'hoog'.	Technisch-inhoudelijke correctie

Gewijzigd hoofdstuk/ paragraaf	Wijziging	Aanleiding:
Bijlage 5, gebied 5 (Chaamse Beken)	De volgende zin is toegevoegd: <i>'Voor het vismigratieknelpunt Heerlese Loop/Pools Heining zal het waterschap samen met de provincie Antwerpen verkennen welke doelmatige maatregelen er mogelijk en gewenst zijn.'</i>	Zienswijzen VL1.3, N2.14 (15IN006739 en 15IN006784), (15IN006623), VL2.2 en VL2.6 (15IN006782 en 15IN007350)
Bijlage 5, gebied 8	P102 van het Ontwerp Waterbeheerplan. De prioriteit voor de komende planperiode is 'hoog' in plaats van 'midden'.	Technisch-inhoudelijke correctie
Bijlage 5, gebied 12 (Merkske)	De tekst op p90 van het Ontwerp WBP is als volgt verduidelijkt: <i>'Vlaanderen zal samen met Nederland gerichte maatregelen treffen om in de periode tot 2021 een goede ecologische toestand voor het Merkske (Vlaams 'speerpuntgebied') te bereiken. De volgende zin is toegevoegd: 'Onder de vleugels van dit grensoverleg zal een Vlaams-Nederlands stappenplan voor herstel van het Merkske worden ontwikkeld.'</i>	Zienswijzen VL1.6, VL1.7 (15IN006623), VL1.13 (15IN006623), VL1.14 (15IN006739 en 15IN006784), en VL2.2 (15IN006782 en 15IN007350)
Bijlage 5, gebied 13 (Molenbeek)	Op p105 van het Ontwerp WBP is in de tekst van het vierde bolletje, in de tweede zin na 'provincie Antwerpen' toegevoegd: <i>'gemeenten en andere partners uit maatschappelijke sectoren (landbouw, natuur, recreatie en sportvisserij).'</i>	Zienswijze VL2.5 (15IN006782 en 15IN007350)
Bijlage 5, gebied 16	Op p97 van het Ontwerp WBP zijn de volgende twee zinnen geschrapt: <i>'De komende jaren voert het waterschap een programma uit om de regionale keringen langs mark en Vliet te laten voldoen aan de verhoogde veiligheidsnorm, in combinatie met de eisen voor de waterberging op het Volkerak-Zoommeer. Dit loopt tot en met 2025.'</i> Hiervoor in de plaats zijn de volgende zin gekomen: <i>'Er worden verschillende oplossingsrichtingen voor de regionale kering verkend: Het plaatsen van een keermiddel langs de Mark en Vliet, waardoor de zuidelijk gelegen regionale kering kan vervallen is daarbij een optie, net als het geheel verbeteren van het huidige traject. De werken aan de regionale keringen worden uiterlijk in 2023 afgerond.'</i>	Technisch-inhoudelijke correctie
Bijlage 5, gebied 19 (Rietkreek Langewater)	Op p108 van het Ontwerp WBP is de tekst als volgt aangepast: <i>'Op langere termijn komt ook mogelijke realisatie van een zoet-zoutovergang in het zuidelijk deel van het Langewater in beeld ingeval het Volkerak-zoommeer zout wordt gemaakt en de waterkwaliteit van de Eendracht in die situatie voldoende goed is. In de komende planperiode wordt dit verder verkend als uitwerking van de krekensvisie, zodra het besluit over het zout maken van het Volkerak-Zoommeer definitief is bij vaststelling van de Rijksstructuurvisie Grevelingen en Volkerak-Zoommeer.'</i>	Zienswijze N1.6 (15IN006738)
Bijlage 5, gebied 20	P92 van het Ontwerp Waterbeheerplan. De prioriteit voor de komende planperiode is 'hoog' in plaats van 'midden'.	Technisch-inhoudelijke correctie
Kaartenbijlage, kaart 1	Correctie: de grondwaterbeschermingszones zijn als contouren opgenomen in plaats van de niet boringsvrije zones.	Zienswijze D2.1 (15IN006551)
Kaartenbijlage, kaart 4	De watersystemen die onderdeel uitmaken van de KRW-waterlichamen Chaamse Beken (NL25_51) en Merkske (NL25_62) staan onvolledig op de kaart. De ontbrekende delen zijn aangevuld.	Technisch-inhoudelijke correctie

Gewijzigd hoofdstuk/ paragraaf	Wijziging	Aanleiding:
Kaartenbijlage, kaart 5	In het Ontwerp WBP is per abuis de kaart uit het vigerende WBP overgenomen. De verschillende stroomgebieden waren de IGA gebieden van destijds. Met de herberekeningen voor wateroverlast is die gebiedsindeling iets gewijzigd (Langstraat niet meer apart, Bremer stroomgebied niet meer apart). → De gebiedsindeling van kaart 5 is aangepast aan de indeling die ook is gebruikt voor de wateroverlastberekeningen. Afbeelding 1 (p85 in het Ontwerp WBP) is daar ook op aangepast.	Technisch–inhoudelijke correctie
Kaartenbijlage, kaart 13	De legenda is iets verduidelijkt. Achter 'Model Moeraszone' is toegevoegd: (vooral in peilbeheerste gebieden). Achter 'Model Nat Kralensnoer' is toegevoegd (vooral in vrij afwaterende gebieden). In de tekst van het WBP wordt een kader toegevoegd met uitleg van de drie modellen.	Technisch–inhoudelijke correctie
Kaartenbijlage, kaart 14	De legenda van kaart 14 is als volgt aangepast: tekst bij de rode lijn wordt 'focus op prioritering aan de hand van het potentiële risico op schade'. Tekst bij de zwarte lijn wordt: 'focus op prioritering aan de hand van de provinciale normen voor wateroverlast'.	Zienswijze G1.4 (15IN006394)
Kaartenbijlage, kaart 16	Het gebied ten zuiden van de A58 is met een cirkel aangeduid als 'prioriteiten in de planperiode'. De status van het traject langs de Laakse Vaart, dat aansluit op de Mark, aangepast. Het traject van de droge EVZ op de Groenedijk zal worden geschrapt van de kaart.	Zienswijzen G2.2 en G2.3 (15IN006537 = 15IN006471)
Kaartenbijlage, kaart 18	Deze kaart van verdachte en onverdachte watergangen blijkt de oude kaart te zijn. Dit betekent dat de watergangen die in de periode 2010 of 2011 tot 2014 zijn onderzocht (en niet verontreinigd bleken) niet op de kaart in het nieuwe WBP zijn gekomen. In het definitieve WBP is de meest actuele kaart opgenomen.	Technisch–inhoudelijke correctie.
Kaartenbijlage (divers)	<p>Informatiebijeenkomst 29 januari 2015 Gemeente Moerdijk → Een deelnemer merkte op dat de waterlopen op de terreinen van het Havenschap Moerdijk niet op de kaart staan. → Het kaartmateriaal is aangepast conform het voorstel om dit gebied te koppelen aan de aangrenzende stroomgebieden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ten westen van de Roode Vaart: gebied Niervaart–Bloemendaal • Ten oosten van de Roode Vaart: gebied Gat van Den Ham <p>Op die manier sluit de indeling aan bij bijvoorbeeld de kaart baggerplanning (kaart 17).</p> <p>Kaarten die dan aangepast moeten worden zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kaart 4 eventueel toevoegen aan waterlichaam Mark en Vliet, met uitzondering van de havens zelf. • Kaart 5, conform eerder genoemde gebiedsindeling • Figuur op bladzijde 51 en Bijlage 5, afbeelding 1: witte vlek toevoegen aan gebied Niervaart–Bloemendaal. 	Technisch–inhoudelijke correcties van kaarten

*) Aanleiding: inspreker (met nummer), afstemming andere gerelateerde plannen of tekstuele correcties

Waterschap Brabantse Delta

Waterschap Brabantse Delta zorgt voor sterke, veilige dijken en kades,
zuivert het rioolwater, regelt de hoogte van het water en beschermt de natuur.